

Mbεε Bhaadal tə Mεkana ε Matye Matye Mekpa me mεkεn

Mbεε Bhaadal ε Matye dyeebagwyák ε ekeletyε e kyee dik mbyak eYuda. Nyε nadi egu εnyøεpe Ekwyala ee nadi tə εbhεj ε na mwa ε. Matye lεs bot ε náá, Yezu nazyε é etεp εzεsa náá, etεp ee nakwyalaa tə bεmekana menek ε neebela εsuk. Matye nakwyal é, é ghεj ekeletyε e bot ε mbyak eYuda nazesoaa tə mendjaa me mendjaala me eYuda ε. Be nadi é tə εzεga bot ε nadi emyaal náá, bot ε membyak mesis sulal pe daa loo ε.

Ye be Matye o, nyεy ke é náá, Yezu é **Lyoel** di lεs ne eghεj djas sa Zεεb di ewaab ne bot ε di dum koj ne Zεεb o. Lyoel tak εpelyaal εzel na bes yii εmet metin me di tə εbhεj ε na mwa ε. Náá, Yezu é **Mesia** eYuda nadi ebwood o. E sok nyε di elii dum ne εyon ε di tə gwoo ε, nyε dyeebake é náá: Zεεb é Mεkoozi, eghεj be pe eezenyen kɔ bɔs.

Mbεε Bhaadal ε Matye baazodu é εzel ε wat ne bak bεsɔ bεsl.

Pe tə εzel ε tak, Matye naseeg mεkpa ε Yezu é, tə mwoob meten: etεp ee nyε nalii kana tə melanjel me eten kεkum elanjel eten ne ebá ε, mεkpa menek baadjóoaa é mεkpa me kɔ etsok. Ye kwyel εlyaal ε ko kyeed bεdjekel ε Yezu nagoka ne εkε é tak ε. Ye nadyeebalyo é kɔ εsu ε εdum koj ne Zεεb, dáa bot di egoka ne εdi ne εgwakel pak'oo ε, ne dáa be di egoka ne εgwakel be ne Zεεb'oo ε. Ye kabε ekwyala

ee nakan é elanjel kam o, yenek lii é dum ne edul ε mələ ne məlyo étəp bot aakəgoola Mbəə Bhaadal o. Ye kabə məkpa me di tə elanjel ε kam ne eləl o, yenek səeg é etəp ee di elyo bot esa ee di eséé esok di náá, Zəeb é məkoozi ε. Tə elanjel kam ne etən ne eləl, yenek lyaal é dáa bot di ne ghwyil edi é di wat bəkel ne bədhem tə zəəga ekeletyε ε. Ye kabə ekwyala ee di kan tə elanjel məkam-məmbá ne ená kəkum məkam-məmbá ne etən o, yenek lyaal é dáa bədjekel di egoka ne εbwood məgham me εsik ε.

Esok ne bə ne bela məkpa menek, ne bhii bə məkpa menek, məkana me Mbəə Bhaadal ε Matye kaada é dáa Yezu nadi etsik bot ε, ne dáa nyε nadi edjε mədhuu me bot edee ε. Ye baakaadaa é étəp εpus bot náá, bə siiza εbuεpe, ne εbe ε meso bə ne bəlyoel yii eYuda.

Pε məken me Mbəə Bhaadal ε Matye, nyε kaada é étəp e εbyel ε Yezu, edhəma bə, məkoozi me eYuda (tə elanjel ε wat ne elanjel ε ebá). Pε mesik me Mbəə Bhaadal, Yezu, məkoozi me eYuda eedjəaa epéé e εsyee ne εbemaa é Melaaba (elanjal məkam-məmbá ne etən ne ebá). Tin Zəeb naagomal nyε tə εsyee. Yezu eezətel bədjekel bə nyel. Nyε eezəlwom bə, bə kəgoola Mbəə Bhaadal pə daa bot ε membyak djas kə bəs (elanjal məkam-məmbá ne etən ne eləl).

Esok ne Yezu ne byel, nyε nadjóoa é **Emanuel**: ye kwyel eleε é «Zəeb é ne nena» (elanjal ε məken, ze məkam-məmbá ne eləl). Mbəə Bhaadal Matye sik ε ne ekək ε Yezu bak: «Mε é ne nen sam wat məlu djas kəkum dwoo bəs aakesi ε» (elanjal məkam-məmbá ne eləl, ze məkam-məmbá). Yezu é Zəeb tə bot.

Dhaad ε Yezu

Mbœ Bhaadal to Mekana ε Matye 1:1iii Mbœ Bhaadal to Mekana ε Matye 1:13

1 Beeka dhaad ε Yezu Klisto, dha ε Abalaam, dha ε Dhavid e:

2 Ye ε Abalaam ε nabya Izak, Izak ε nabya Zakœb, Zakœb kabya ye ε Yuda ne bœn nyœeg.

3 Tin, Yuda ε nabya Peleez be ne Zeedas. Din ε nyœeg'œo nabœ ε Tamaad. Peleez kabya ε Eslom, Eslom kabya ye ε Alam.

4 Mœn Alam kadi ε Aminadaab, Aminadaab nakabya ye ε Naasœn. Naasœn kabya ε Salman.

5 Salman naazœbya Bhoaaz be ne myel Layaab. Bhoaaz be ne ngbœ myel Luth nakabya ε Obœed. Obœed nakabya ε Yese,

6 Yese ε nabya mœkoozi Dhavid.

Mœkoozi Dhavid naabya Salomoœn, nyε nabya Salomoœn ε be ne mwaa Wyiili*.

7 Salomoœn nabœ ε seeg ε Loboam, Loboam nakabya ye ε Abiya, Abiya kazœbya ye ε Asaf.

8 Asaf nazœbya ε Yozafat, Yozafat kabya ye ε Yolam, mœn Yolam nabœ ε Ozias.

9 Ozias nadi ε seeg ε Yotam, Yotam kabya ε Akaaz, Akaaz eezœbya Ezekias.

10 Ezekias kabya ε Manase. Manase kabya ye ε Amœn, Amœn nakabya ye ε Yosias.

11 Yosias kadi ε seeg ε Yekonia ne bœn nyœeg. Tin ε be nazetœ ε ekwom pe kyee dik Bhabhilœn.

12 Bhii bœn Yisalaœl natœ ε ekwom pe kyee dik Bhabhilœn ε, Yekonya nakabya ε Salatyœl, bhii tak Salatyœl eezœbya Zolobabel,

13 Zolobabel kabya ye ε Abiyuud, Abiyuud nabœ ε seeg ε Elyakim, Elyakim kadi ε seeg ε Azœd;

* **1:6 Mwaa Wyiili** Eteœ náá, nyε nadœk nyε ε ne dhiiti mœn sodja ye, din ε le Huri.

¹⁴ Azəəd eezəbya Sadək, Sadək kabya é Akim, mən Akim kadi é Eliyuud.

¹⁵ Eliyuud kadi é s̄eeq ε Eleazaad, Eleazaad kabya
é Matan. Matan eezεbya Zakωob,

16 Zakəəb kadi é seeg ε Zozef ngom ε Maali. Ye é Maali tak ε nabya Yezu bot di edjoo Mësia o.

¹⁷ Tinaak, kana kəkə məbyel ε Abalaam, kəyaka nε yε Dhavid, ye nabε ȳ, ye naasa tyee ekəkə e məbyel kam nε ená. Ye naabaasa tyee ekəkə e məbyel kam nε ená kana εbyel ε Dhavid, kəyaka nε membu mε bən Yisalael nató é ekwom pe Bhabhilən ε. Kana membu mε bən Yisalael nató é ekwom pe Bhabhilən ε kəyaka nε εbyel ε Mesia, ye naasa tyee ekəkə e məbyel kam nε ená.

Ebyel ε Yezu Klisto

¹⁸ Gwakeka εsuk ε εbyel ε Yezu Klisto. Maali nyεeg nabε ε ghoođ ε Zozef. Εsok nε bε ne di moma nε motom, ye nabε ε, Maali eezεbela εbum nε ghwyil ε Sisim na Dεe.

¹⁹ Zozef, mwaaz'ē nabé é mot epiki, nyé nabé é ààkwyel edhusal nyé é mis mē bot. Nyé é boozéke náá, emwaaz bē nē Maali si tō syaab.

²⁰ Dáa nyε nadi esiiza deenék ε, dhiiti fofop ε Gheŋ ngɔt eezεtuula nyε tɔ dhyam, nyε eezεke ne ne náá: «Zozef, dha ε Dhavid, nàbem ba étεp εba Maali, etεε náá, ye é ne ghwyil Sisim na Dεε ε, nyε bela εbum.

²¹ Nyé waabya mən məo motom, bi aaget nyé ε Yezu, etee náá, nyey é kwaatsik bot ε mbyak'ε tó mesyem məo.»

22 Esesee binek djas aasael ε, etee náá, etep djas Gheŋ nalee tó nuub ε ngoolel-mekpa ε Zεeb neebela εsuk. Ye nabε é náá:

Mbæs Bhaadal to Mækana ε Matye 1:23v Mbæs Bhaadal to Mækana ε Matye 2:6

²³ «Mən εsyes ε moma di ààgu botom o waabela
ebum. Bhii tak, nyε waabya mən məo mo-
tom,
nyε aaget nyε Émanuel †»

Ye kwvęl ελεξ ἐ: «Ζεεḥ ἐ ne nena.»

24 Dáa Zozef kadjem é gɔ ε, nyε zokasa é dáa fofop ε Ghεn nałεε nyε ε, nyε é boozεbeeб myel Maali.

25 Tin, nyε nabε é ààsεεga goŋ be ne myεl kεkum dwoo myεl nabya mən motom, Zozef naget Yezu ε.

2

Betson̄ e bot eezetó keduwal Yezu

¹ Yezu nabuel é pe del ε Bheteleem pe kyee dik Yude é ghej Elood nadi məkoozi ε. E ghej tak, ye nabε é, bətsoj ε bot naadus pe kyee ədjem ε dwoo, kum pe Yeluzalem.

² Tin, bε moo zεdji náá: «Mεkoozi mε eYuda, mɔn di náá, nyε ààlloo nε εbyel ɔ, nyε é wo? Bis eebee kwyikwyen yε edus pe εdjem ε dwoo, bis é bookazyε zεduwal nyε.»

³ Dáa m̄koozi Elood nagwak deenek ε, ye nabε
έ, ye naakpaa nyε lyem εbuεpe dω nε bot εdi k̄
ghaada Yeluzalεm σ.

⁴ Wɔ gwaa nyɛ zedjóo bot ε nadi kɔ elo eboo beghaa-Zeeb o djas, ne beghan ε mɛkana me etsi djas, nyɛ needji be di Mesia di esiŋa ne εbyel o.

⁵ Be eezεbøøza ne ne náá: «Pe Bheteleem, pe kyee dik Yude etee náá, ngoolel-mekpa ε Zεeb nakwyal ε náá:

6 “Woy Bheteleem, kyee dik Yude

Nε tseetse wø tok nε ghwyil εbyasela pe kø mel mε
di kø kyee dik Yude ε,

[†] 1:23 Eza 7.14

Mbęę Bhaadal tə Mękana ε Matye 2:7vi Mbęę Bhaadal tə Mękana ε Matye 2:13

⁷ Deenek, wɔ gwaa, mɛkoozi Elood zedjóo betsonɛ bot binɛk tɔ syaab. Tin, bɛ eezelɛe nyɛ sum di nɛ ewala ɛ kwyikwyen tak nanyen tɔ gwoo ɛ.

⁸ Bhii tak, nyε eezelwom be pe Bheteleem. Nyεy ne nɔɔ náá: «Tóka kesaa, da bi é gu etεp djas dum ne mɔn tak, dɔɔ ne zeza ne di nyε di o. Bi é bela oɔ, da bi é lee me, etεe náá, mam pe neezyε, zεduwal nyε.»

⁹ Bhii bε nazegwak dάa mεkoozi nalii nε nooε, bε eezεnoo mεnyel dhaa yoo. Tin, kwyikwyen bε nadi ebee pε εdjem ε dwoo ε, moo ke pε sok bhwoob'oo pε εko, é sok bε nakum zeza nε di mən tak nadi é, Wə gwaa kwyikwyen zεtyaa piki, é di wat, ààkabaake.

¹⁰ Dáa bε nabee kwyikwyen ε, bε nabε ́, bε naamyaala εbuεpe.

¹¹ Bhii tak, be eezeni tō ndjaa, zəbela mən be ne nyęg Maali tin. Wə gwaa, be zekwyit meboŋ si étep eduwal mən. Bhii tak, be eezekee mekəm mao. Be eezepék nyę ne eləd, ne bemenanas di edikaa tō du ε, zenɔɔ mul me di djóoa miid ε.

12 Bhii tak, wō gwaa Zeeb zelu bē tō dhyam náá, bē nàdhhaa pē daa Elood. Tin, é esik ε lōo pē del ε lōo, bē nakadhan̄ é, pē ze sis.

Zozefne Maali zənəə mən'əə Yezu, kaab tó pe Eziptə

13 Bhis betson ε bot binək nató ε, fofop ε Ghəj ngöt eezetuula Zozef tə dhyam. Nyey ne ne náá: «Wyela. Nəja mwalə ne mən, da bi é kaab, tó, kəsəwa pə Ezipte. Kədi penek, kəkum dwoo mə aake náá,

* 2:6 Mis 5.1

Mbæs Bhaadal tə Mækana ε Matye 2:14vii Mbæs Bhaadal tə Mækana ε Matye 2:20

wɔ̄ bulə ε. Etεε náá, Elood é waasaa mɔ̄n étεp nyε neegó nyε.»

¹⁴ Tin, Zozef é boozewyel, nəə mən ne myel, zekaab pum-ε-pum, tó, kəsəwa pe Ezipte.

15 Zozef zokadi penek ε kekum εlu ε esyee ε Elood. Ye naseε deenek ε, etεε náá, etεp ee Gheŋ nalooleε tó nuub ngoolel-mækpa mε ε, neebela εsuk. Ye nabε é náá: «Mε eedjóo mən'am étεp nyε neewyis tó del ε Ezipte.†»

Elood eezego baa dhyeeb

16 Bhis Elood nazegu náá, betsoŋ ε bot binək naakoo nyε ε, nyε naazebiyo elyelεpe. Wə gwaa nyε zedje elee ne bot bε náá, bε tó pε Bheteleem ne mel me di é mengwoob ε djas, kəgó bən botom djas di náá, bε dinaa ààpaakum membu membá o. Etεe náá, ndem betson ε bot nalee nyε ε, ye nabε é náá, mən tak nadi é, tə ləɔg membu menek.

¹⁷ Tin, etεp ee ngoolel-mεkpa ε Zεεb Zelemi naεε
ε boo zεbelā εsuk. Nyε nabε é, nyε naake náá:

18 «Etsim εpegék pε del ε Lama;
etsim e boo m^ggwye ne mezuk.

Ye é Lasel ε di edje bɔn bε.

Nyé aanàkwaakat ɛgwye, etee náá, bɔn tokape‡.»

*Zozef ne Maali zenəə mon'əə Yezu eezədus Eziptə,
sik pə Nazalət*

¹⁹ Bhis esyee ε Elood, fofop ε Ghεŋ ngöt eezetuula Zozef tɔ dhyam pe Ezipte.

20 Nyey ne ne náá: «Wyela. Nəŋa mwalo ne mən, da bi é sik pe kyee dik Yisalael etee náá, bot djas nadi ekwyel egó mən'ɔ o, be eezesi "bhεεε".»

[†] 2:15 Oze 11.1 [‡] 2:18 Zel 31.15

Mbæs Bhaadal tø Mekana ε Matye 2:21viii Mbæs Bhaadal tø Mekana ε Matye 3:5

21 Tin, Zozef é boozewyel, nōo mən n̄e myel sik p̄e kyee dik Yisalāel.

²² Tinaak, dáa nyε nagwak náá, Alselaøs naadjila sεeg Elood kɔ́ bóó mεkoozi pε Yude ε, bwoo naasa nyε é etó pε yiizaag. Zεeb é boobaazεdε nyε mεlyo mεsis tɔ́ dhyam. Tin, nyε eezetó pε dhiiti del εsis, pε kyee dik Ghalile.

²³ Nyé é boozetó kedi pε dhiiti dεl, din ε del ε tak
é Nazalét. Ye naseε deenek é, etεε náá, dhiiti etεp
ee Zεeb naleε tø enuub e bengoolel ε mεkpa ε Zεeb
ε, neebela εsuk. Ye nabε é náá: «Bε aadjóo nyé mot
Nazalét.»

3

Melyo ε Zaq Nduuel-bot

¹ E għejn tak ye nabex ē Zaqq Nduuel-bot eetuula t-kċċa baxx kien minn n-imbax. Nyet nati el-lyu kien minn n-imbax.

² «Liigka elyem bin, etεε náá, Eyoŋ ε di tɔ gwoo ε, yε eezekunaa!»

³ Ngooolel-mekpa Ezayi nalii étεp'ε é náá:
«Mot ngöt εpetuud kó kyee bøs bësyε di ààbε ne
medii ε náá:

“Koobalka mεze ε Ghεŋ!

Tuu ka nyε meze mε na looba-looba!”»

⁴ Kaad Žaŋ nadi ebət ε nasael é ne mya me boo yaaga kyee bəs besye di ààbə ne medii ε. Nyε nabε é ne bhətε ket é kuu. Nyε nadedε é etsemaaka ne egho.

5 Bot ε ghaada Yeluzalem ne bot ε kyee dik Yude djas, zenoo bot ε nadidi mbaka-mbaka ne dii Yulden ɔ nadi ezyε pe daa lε.

6 Be nadi evaa mesyem mao é mis me bot. Bhii tak
o, Zañ zeduu be Zeeb ta dii Yulden.

⁷ Dáa Zaŋ nabee náá, bëte ne eFalizyε ne eSaduseε nadi ezyε pë daa le εbuεpe zëduwa Zëeb ε, nyε é boozεke ne nɔɔ náá: «Biyo mbyak mëgel mak! Zëe lyo bin náá, bi kaab εbuk ε Zëeb ze kunaa ne εzyε enek?

⁸ Lyaalka nē esesē bin náá, ye é tséetse náá, bi eezeliig elyem bin.

⁹ Betka እke biyo ne biyo náá: "Dhiiti sonok aanàkwaasa mena, etee náá: Abalaam é bhaab'enaka." Etee náá, Zeeb é ne ghwyil əliig mekok mak ye liiza beditha ε Abalaam.

¹⁰ Ye nyɔ́ é bi gu náá, zoŋ moo é neεga é εbok ε le
étep ye neetsaal ekanjal e tak. Ele ee di ààdjé mbεε
bhumi o djas, goka é ne εkwyala. Bhii tak, da ye é
kemwasaa tɔ̄ du.

¹¹ «Ye é tsætse náá, mam duu bin Zeeb é tó medii, étep ye neelyaal náá, bi eezeliig elyem. Ye kabé mot di zye bhis'am ḥ, nyé aaduu bin Zeeb é, tó ghwyil Sisim na Dee nē du. Nyé eedhaa me nē mēbwala. Mam aanákwaakobela-bela duu emalal étep ekotii-tiiak ekel ekoko bę.

¹² Tə məmbə mε, nyε eemət wal étəp nyε neewa mbək pak ezeeza nε bhum. Ezeeza pak wat, mbəε bhum yak pak. Tin, nyε waakkwom mbəε bhum tə taa. Yε kabə ezeeza ɔ, nyε kakəmwəs yε ε tə du na kəm-kəm.»

Eduwa Zeeb ε Yezu Klisto

¹³ Dhiiti dwoo Yezu naazədus pε kyee dik Ghalile zəkum pε dii Yulden pε kyee Zaŋ nadi é, étəp nyε needuwa Zeεb dáa Zaŋ.

Mbæs Bhaadal to Mækana ε Matye 3:14x Mbæs Bhaadal to Mækana ε Matye 4:5

¹⁴ Wɔ gwaa Zaŋ zεbyen yε. Nyεy ne ne náá: «Ye é mam ε di egoka ne εzyε, zeduwa Zεeb pe daa lɔ. Ghuna ye é wɔy é kazyε pe daa lam e!»

15 Yezu eezebəɔza nē nē náá: «Wō goka é wō myaal náá, ye sée deenek é ewala elak. Eteé náá, deenek mena sa é ekwosak ε Zεεb.» Tin, Zaŋ é boo zemyaal.

16 Dáa Yezu naduwa Zeeb ε, wyisa nyε nazowyis tɔ medii ε, é di tak wat, wɔ gwaa gwoo zebenjel kɔ eko ε lε. Bhii tak, Sisim na Dee eezyε, zesul kɔ lε tyee εghum.

¹⁷ Dhiiti gwood eezegék tó gwoo náá: «Nwyak é mɔn'am mε di kwyel o. Mε eedyeebamyaala nε nε εbuεpe.»

4

Mebhowal ε Yezu Klisto

¹ Bhii tak, Sisim Zeeb eezewyel Yezu, tó ne ne pe kyee bɔs besye di ààbè ne medii ε, etεε náá, Dim mot mékɔŋ neekewa nyε tó mεbhowal.

² Dáa nyε nazεtsi edee étεp mendjaala tyee mεlu mεkam-mená nε epum mεkam-mená ε, za naazesa nyε.

³ Tin, Satan, Mot mebhowal eezetiila pe daa le. Nyey ne ne náá: «Ye be náá, wo é Món e Zeeb oo, kea nemekok mak náá, ye liiza emapa.»

⁴ Yezu eezebəøza nε nε náá: «Ekwyala ε Zeeb lεe é náá:

“Ye tok emapa ne emapa di esa náá, mot di ne tsik. Mot tsak é ne mækpa djas di edus tó nuub Zeeb ε. *.”»

5 Bhi tak, Dim mot mækəŋ eebaazetó ne ne pe Yeluzalem ghaada na dæe. Nyé eezegel nyé kɔ nges Ndjaa-ebuwa.

* 4:4 Det 8.3

6 Nyey ne Yezu náá: «Yε bε náá, wɔ é Mɔn Zeeb oo, tsela, da wɔ é kedula pε si, etεε náá, ekwyala ε Zeeb lεe é náá:

“Ko esu e lo, Zeeb é waake ne efofop be náá:

Be happy we're members too,

é kaab náá, wó é zékébema εbek.[†]»

⁷ Tin, Yezu eezebooza ne ne náá: «Ekwyala baalee é náá: "Sa wó ààwa Ghen Zeeb'o tó mèbhowal‡."»

⁸ Dim mot m_{ekəŋ} eebaazeno_o ny_e, t_ó n_e n_e p_e k_o
dhiiti etsok _ε na vyeegvyeeg. Ny_e eezetel ny_e meyoy_ŋ
m_e b_{ɔ̄s} djas n_e m_{ekas} n_e enem tak djas.

⁹ Dim mot mēkōñ eezéke ne ne náá: «Mé waadje wō esesee bak djas, wō kwyit mēboñ mō si mēko mam, da wō é duwal mē oo.»

10 E di'enek, Yezu é boozéke ne ne náá: «Dusa tin, Satan! Eteee náá, ekwyala leeé é náá:

"Ye é Għen Zeeb' o ē wə di egoka ne ċeduwal.

Wō goka nē esa ē mesa mē met. §”»

11 E sok'enek, Dim mot mēkōŋ eezεbet nyε, nyε eezεtó yε. E di'enek, wo gwak efofop zokazyε zékwyee nyε.

Yezu eekan esa mesa me to kyee dik Ghalile

12 Bhis Yezu nagwak náá, Zanj naametaa é mbok
ε, nyę naazetó pę Ghalile.

¹³ Nyé nabé é ààkosulal kó ghaada Nazalët. Tin, nyé nakwos é ekedi pë ghaada Kapelnaum, ghaada tak nadi é mbaka-mbaka ne boo soob na djat-djato Ghalile, pë pak kyee dik e Zabulon ne Neftali.

14 Nyε nasa deenek é, etεε náá, etεp ngoolel-mekpa Ezayi naleε é neebela εsuk:

15 «Ekyee m^ɛdhik m^ɛ Zabul^ən n^ɛ Neftali

[†] 4:6 Med 91.11-12 [‡] 4:7 Det 6.16 § 4:10 Det 6.13

Mbęę Bhaadal tō Mękana ε Matye 4:16xii Mbęę Bhaadal tō Mękana ε Matye 4:23

pε kyee ze boo soob na djato-djato pε yii kyiid dii
Yulden,
Ghalile, pε bot ε di ààbε bot ε mbyak eYuda di o!
¹⁶ Mbyak di tɔ ghooghom ε waabee
boo ngel gwye é kas tɔ lɔo!

Dœ̄ ne bot ɛ di ekɔ̄la t̄ ghooghom p̄ε kyee dik ɛsyee
ɔ̄, gwyes é waakas k̄ lɔ̄. »

17 Kana ᐃwala ᑕlenek, Yezu naazekan ᑕlyo bot náá: «Liigka elyem, etεε náá, Eyoŋ ε di tō gwoo ε, yε eezekunaa!»

Yezu eezedjoo bədjekel bə yii məkəm

18 Dhiiti dwoo Yezu nadi ekε mbaka-mbaka
nε boo soob na djato-djato e Ghalile. Dáa nyε
nabee belael ε mewyet bεbá, dhyeeb nε tel, boo elā
mewyet ε. Bot ε tak nabε é Simən, mot nagetaa
Pyeed ɔ, zenoo dhyeeb Andele ela εwyet tɔ dii.

19 Tin, Yezu eēz̄eke ne nōo nāá: «Duka me, me waasa nāá, bi di b̄elael e mewyet étep emet e bot.»

20 E di'enek wat, bε eezεdhuugal mεwyet mɔɔ, étep εdu Yezu.

²¹ Bhii Yezu nake ba «zii» é, nyε eezεboma ne bεdhiiti bot εsis, dhyeeb ne tel, Zak be ne mən ε nyεeg Zaŋ, bən ε Zεbedε. Be nadi é tə eleed, ekoobal mεwyet məo, be ne seeg'cə. Tin, Yezu eezεdjóo be.

22 E di'enek wat, bę eezədhuugal eleed ne seeg'oo, bę eezədu Yezu.

Yezu moo lyo ne etsik ε bot

23 Tin, Yezu naazetó pε kyee dik Ghalile djas, nyε nadi edjε melyo tø mendjaa mε mendjaala mε eYuda nadi pε kyee dik tak ε. Nyε nadi egoola Mbεε Bhaadal dum nε Eyoŋ ε Zeeb, nε εbaatsik bot ε nazyε

* 4:16 Eza 8.23–9.1

Mb   Bhaadal t  Mekana e Matye 4:24xiii Mb   Bhaadal t  Mekana e Matye 5:8

ne meb  membi ne membi o ne bot e nadi ne edjam o.

24 Ye nab , menduk me naake k  kyee dik Siili djas. Be   boodi zezy  ny  ne bot e nadi ne meb  membi ne membi o, ne bot e embee esisim nadi edhe-dhek o, d o ne bot e nadi ebil djem o ne eboka e bot. Yezu zokatsik b o djas.

25 Medhuu me bot e nadi edu ny  o, nadudus   p  Ghalile, p  pak eghaada kam, p  ghaada Yeluzalem, p  Yude ne bot e kyee dik nadi p  yii kyiid dii Yulden o.

5

Yezu eez d  bot m lyo k   tsok

1 D  a Yezu nab e  dhuu e bot bin k e, ny  naaz byet k   tsok, ny  eez n o nyel' , disi. B djekel b  eez disi e ngwoob' .

2 Ny  eez ni   dj  be m lyo:

T te memyaala

3 «Menyo ne b djel e bot t  sisim, et  e n  ,  yo  di t  gwoo e, ye   y bo.

4 Menyo ne bot e di edje nenak o, et  e n  , Z eb   waadis gho  di t  elyem b o e!

5 Menyo ne bot e di etela o, et  e n  , be waabela ky e b s Z eb nak k be e!

6 Menyo ne bot e di ne za ne gwyes esa  kwosak e Z eb o, et  e n  , be waad , djil!

7 Menyo ne bot e di gek bot  sis gho  o, et  e n  , Z eb   waagek be gho !

8 Menyo ne bot e di ne mb   elyem o, et  e n  , be waabee Z eb.

Mbęe Bhaadal tə Mękana ε Matye 5:9xiv Mbęe Bhaadal tə Mękana ε Matye 5:18

⁹ Mənyə nə bot ε di esaa egwyem pak'əə ε,
etεε náá, Zεεb é waadiig bet náá, bε é bən bε!

10 Ménjø ne bot ε di tø tsik mezuk ø
etee náá, be εpesa εkwosak ε Zεeb,
etee náá, Eyoŋ ε di tø gwoo ε, ye é yæ

11 Menyø nε nen, yε bε náá, bot εpelee bin o, nε ewa bin tø tsik mezuk o, bε di esu bin etεp mbøs o, nε εbaasaab dék'en, étεp'am o.

¹² Myaalaka, da bi é bøl zεŋ, etεε náá, boo etuud bin
é nεega pε tø gwoo. Etεε náá, ye é deenek ε bε nazuk
bεngooolel ε mekpa ε Zεeb nazyε εsok nε nen o.»

Bedjekel é mesən ne mekas ka bəs

13 «Ye é biyø é di mesøn kø bøs. Ye be náá, mesøn moo é, ààkagwom ø, ye goka é ne esaaa dáá étep mesøn neebaagwom? Deenek mesøn aakadi é, ààbø ne mesa me yø aasaaa ne yø ε. Deenek, ye goka é ne εmwasaan pe kel, da bot é nyal yø.

¹⁴ «Ye é biyo é di mëkas kô eko ε bøs. Del ε di sumakô etsok ɔ, tok nε ghwyil edi syela.

15 Wō aanàkwaatuub lama, da wō é wa yé si bhe.
Yé ààseaa deenek, ye goka ne ekelaa é, pe kō tēeg é
di bot djas aadi tō gwye tak o.

16 Deenek é di egoka náá, m̄kas men nyen t̄ bot, étep bot neebee m̄nyo me esesee bi di esa ε, étep be needuwal S̄eeg'en di t̄ gwoo o.»

Melyo dum ne etsi

¹⁷ «Nàkeka náá, m^e nazy^e é zegó etsi ε Moiiz ne
melyo m^e bengoolel ε m^ekpa ε Zeeb nadje ε. M^e nabε
é àazye zegó etsi, m^e nazy^e é zelyaal m^esuk m^e tak.

neghu ba moo kyeeb, sa wat aan  dus t   etsi k  kum dwoo m  sik m   et  p djas.

19 Etep tak    di n    , mot aazodis tsi wat, ye nakoozot  l, da ny      lyo b  n ny  eg n    , be sa d     ny   sa   , yen  k aadi   , m     dhyeeb t     yo      di t   gwoo   . Tin, mot di eduwal etsi da ny      lyo b  n ny  eg n    , be sa d     ny     , yen  k aadi    boo-mot t     yo      di t   gwoo   .

20 M   le   bin    n    : Epiki bin    mis m   Z    b    di     dhaa yii b  ghan      m  kana m   etsi ne eFalizy     , bi aan  kwaani t     yo      di t   gwoo   .»

M  lyo dum ne tep   buk

21 «Ye nab     , bi naagwak n    , ny   nake ne b  bhaab bina n    : “Sa w       g   mot. Mot    g   s   mot   , ye goka    ye t  aa ne ne    mis m   b  tet  p, ny   neep    aa.”

22 Ye kab   mam   , m   le   bin    n    : Mot djas aagwak   buk ne m  n ny  eg   , ye goka    n    , b  tet  p p     ny  . Mot aake ne s   mot n    , “w      wo   ”, ny   goka    ny   t   k  p    aa pe boo z    ga b  tet  p eYuda. Mot aake ne s   mot n    , “w      ndjem  t   ”, ye goka    n    , ny   kemwasaa t   du na k  m-k  m.

23 Ye be n    , w     pet   p   mesa ebuwa     p   k  eduwal Z    b ne esa b     , tin, w   siiza n    , m  n ny  og    ne t  p ny   di ebwak w   k     su    tak   ,

24 pookobet esa e duu tak k   mesa ebuwa. Da w      pookok  gwakel ne m  n ny  og. Bhii tak    w   aakazy  , z  kaa Z    b.

25 «Mot    k  pit w  y   , bi    di et   p   d    a b  tet  p   , lela egwakel ne ne    di bi din  a    ze yen  k,    kaab n    , mot tak    z  keka w      mis m   b  tet  p. Bhii tak,

da b^{et}etep é dj^e w^a é memb^a m^e esodja, da b^e é wa
w^a é membok.

26 Tseetse ne tseetse, me le bin e náá: Wo aanákwaawyis tin, wó di áátuud dóó ne falanga esik o.»

Mελυο dum ne tερ μεζω

27 «Ye nabé é, bi naagwak náá: “Sa wó ààsa ezó.”

28 Tin, mam kalee ne nen e náá, motom djas aagwyák mwaa so, da é wyeeb nyé tó lyem o, yenók tak eezesa ezó ne moma tak tó lyem'.

29 Ye be náá, ye é dis ε kyee' mbo eghen̄ b̄o é di
ebelal w̄o náá, w̄o sa mesyem̄ o, w̄o goka é ne εpiid
ε yε, da w̄o é mw̄as yε εtsetaεpe. Ye aadi é, εnyøepe
ne n̄o náá, w̄o dis dhiiti kyee nyel' o, àákabe náá, w̄o
kedyak t̄o du na k̄om-k̄om ne nyel' o djas.

30 Yε bε náá, ye é, mbɔ eghεj̄ bɔ é di esa náá, wɔ syem o, tsaala yε, da wɔ é mwas yε etsetaεpe ne nɔ. Yε aadi é, enyøepe ne nɔ náá, wɔ tsaal dhiiti kyee nyel' o, ààkabe náá, wɔ kedyak tɔ du na kɔm-kɔm ne nyel' o djas.»

Melyo dum ne εbel ε εba

³¹ «Ye nabε é, bε naabaake náá: “Mot ερεε myεl
oo, nyε goka é ne edje nyε mεkana me εbel εeba.”

32 Ye kabə mam o, mə ke é náá: motom djas di epεε myel, ààmet nyε ne sa etsi di elu o, motom tak sanj é náá, moma tak di moma mεzə nyε baató eba ε sis oo. Tin, motom aaba moma zebyenaa é eba o, nyεy baasa é εzə.»

Melyo dum ne etuwal myon ne meson

³³ «Ye nabé é, bi naagwak dáa bé nake nē bēbhaab binaka náá: "Sa wō àagwakel nē mot, da wō é tuwal

Mbęę Bhaadal tə Mękana ε Matye 5:34xvii Mbęę Bhaadal tə Mękana ε Matye 5:42

myoŋ nε mesoŋ bhii tak wɔ kadi é ààsa sa wɔ nakek ε. Ye goka é náá, wɔ sa sa wɔ kek é mis mε Gheŋ ε.”

³⁴ Ÿε kabε mam ɔ, me lee bin ε náá, sa mot ààtuwal myoŋ ne mesoŋ, da é nəə gwoo dáa tyaases, etee náá, penek é pe bóó məkoozi me Zeeb di ε.

³⁵ Sa mot ààtuwal myoñ ne mesoñ ne bøs, eteë náá, bøs é di Zeeb di enyal ne mëko me o. Sa mot ààtuwal myoñ ne mesoñ ne din ε Yeluzalem, eteë náá, ye é ghaada ε boo Mëkoozi.

³⁶ Sa wɔ ààtuwal myoŋ nε mεsoŋ, da é wa lo'ɔ é ban, etee náá, wɔ tok nε ghwyil εswoola bhoo lo'ɔ náá, ye bhilal nεghu ye pum.

³⁷ Ye be náá, wə eemyaal təp ɔɔ, kea “Iyoo”. Ye kabə náá, wə eebyen ɔɔ, kea “ooh”, etee náá, ekela-ekela ee bot dyeebakəl kə étəp'enek dyeebadus é pe daa Mbée mot.»

Melyo dum ne tep εbulal ε embee esesee be sa wo ε

³⁸ «Ye nabé é, bi naagwak náá: “Mot é tuu sō dis
oo, ye goka é náá, nyé baatuuaa yé. Mot é bwak wó
edjé oo, da wóy é baabwak nyé edjé.”

39 Deenek, mam kalee bin ε náá: Sa mot ààbulal εbiyo ne εbiyo. Mot é nyuu wə bεez é εmuk pε mbo eghεj ɔ, baaka nyε yak kyee εmuk.

40 Mot é di esaa wó ne etép étép nyé neenəa kuwa yo oo, beta nyé, nyé baanəa dəə ne ndjookuwa yo.

41 Mot é bésal wó náá, wó ke neŋ wát oo, kea éneŋ ebá.

42 Gwyena ne mot di ewaab wə sonok o. Ye be
náá, mot eenoo sa yó oo, sa wə ààkabaakédu.»

*Yezu Klisto eelyaal bεdjekel bε nād, bε kwyεl bot ε
di bhina bε ɔ*

43 «Ye nab     , bi naagwak n    : “Ye goka   , w   kwyel s     mot, da w      byen mot m  bhuka m  .”

44 Ye be mam   , me kale   bin    n    : kwyelka bot    m  bhuka men. Djaalaka Z  eb k   esu    bot    di ezuk bin   .

45 Deeneck    bi aadi b  n S  eg'en di pe t   gwoo   , et     n    , Z  eb sa    n    , gwyes kas k   bot djas: b  mbee    bot ne betete    bot. Tyee wat, Z  eb sil bhi   ,   t  p bot    di sosoob   , ne bot    di     b   sosoob   .

46 Ye be n    , bi goka    ne   zokwyel    bot    di ekwyel bin   ,   t  p ye bi di bun n    , bi    waabela efute aadus pe   ko   ? D  o ne benjel    epata e lapo zobaakwyel   , bot    di ekwyel be   .

47 Ye be n    , bi zoswos    b  n ny  eg bin   , bi bee tin    n    , bi   pesa en     esa? Et     n    , bot    di     b   bot    mbyak eYuda   , b  o pe zobaasa    deenek!

48 Dika ne mb  e elyem d     S  eg'en di t   gwoo    di ne mb  e lyem   .»

6

Melyo dum ne egwyena ne bedjel    bot

1 «Bi    kotiibal dum ne d     bi di esa en     esa ne bot   t  p   duwal    Z  eb   . Bi    sa deeneck    mis me bot,   t  p bot djas neeke n    : “Biy      di b  mb  e bot”   . Deeneck, bi    sa deeneck   , bi aan  kwaabela efute e S  eg'en di t   gwoo aadj     .

2 W   kwyel   dje djel mot sonok   , w   goka    ne esa y   t   s  , sa mot     gu. N     d     bot    luwale   di sa t   mendjaa me mendjaala me eYuda ne    egba   . Be sa deeneck      t  p bot needuwal be. Tse  tse ne ts  etse, me lee bin    n    : Mbi bot bin  k eezebelia y  bo efute.

Mbęe Bhaadal tə Mekana ε Matye 6:3xix Mbęe Bhaadal tə Mekana ε Matye 6:12

3 Ye be náá, mbo eghenj bə εpedje djel mot sonok oo, ye àànyo náá, mbo myel ε lə gu.

4 Eteε náá, ye goka é náá, sa wə djε mot ε, ye di sə. Tin, Sęeg'en, mot di egu dáa wə di ekwyee bot tə sə ε, nyε waadjε wə yə efute.»

Melyo dum ne mendjaala

5 Yezu eezεke ne nɔɔ náá: «Bi é di edjaala oo, nàdika dáa bot ε di ne lualenj, be dyeebakwyel εdjaala ε metetel tə mendjaa mε mendjaala mε eYuda ne é beman, etεp bot neebree be. Tsεetse ne tsεetse, mε lee bin ε náá: bot binək eezebela yəbə efute.

6 Ye kabə wəy o, wə kwyel εdjaala Zεeb oo, nia tə dhenj'ɔ, da wə é diyal εbe. Bhii tak, da wə é djaala ne Soog di tə di sə o. Tin, Soog, mot di ebee esesee wə di esa tə sə o, nyε waadjε wə efute.

7 «É sok bi di edjaala é, sa mot ààbasal εkpa wat esok ne esok gwyees dáa bot ε di ààbε bot ε mbyak eYuda o. Bəo gek é náá, Zεeb é waagwak bε, etεε náá, bε ne bil mεkpa εbuεpe tə mendjaala mɔɔ.

8 Sa mot ààbanja bε, etεε náá, Sęeg'en ne gu sa elyem bin di ekwos ε, εsok ne bi ne waab ne ne.

9 Deenek, Gwakeka dáa bi di egoka ne εdjaala ε. Keka náá:

“Sęeg'es di tə gwoo o,
ye goka é náá, mot ne mot gu náá, wə é Zεeb na Dεε.

10 Mekoozi mɔ zyε.

Beta náá, εkwosak ε lə sael kɔ bɔs, dáa ye di sael pε tə gwoo ε.

11 Djea bis məlu ne məlu edee di egoka ne nes ε.

12 Pela εbiyo ε bis zesa ε,
etεε náá, bisə pe, bis εpepel bot ε nazesa bis εbiyo o.

¹³ Sa wo ààbet bis tɔ mεbhowal.
Pεka bis é mεmbɔ mε Mbee mot,
[etεε náá, ye é wɔy é di nε Mεkoozi, nε mεbwala, nε
duma na kɔm-kɔm.]”»

¹⁴ «Guka náá: Bi é pel εbiyo ε bot ε di etó ne esa bin
o, Sεeg'en di pε tø gwoo o waabaapel yebø pe.

15 Tin, ye kabela náá, bi ààpel bësö bin oo, Sëeg'en di tó gwoo o aanàkwaabaapel ebiyo ε bi di esa ε.»

Mεlyo dum nε tεp εtsi ε edee étεp mendjaala

16 «Үе бе нáá, би ɿpetsi edee ɔɔ, sa mot àadi ne bhwoob ghoŋ dáa bot ε di ne lualenj o. Be lyaal bhwoob ghoŋ deenek é, étεp bot djas neegu náá, be ɿpetsi edee. Tsεetse ne tsεetse, me lee bin ε náá: bot binək eezebelə yɔbɔ efute.

¹⁷ Yε kabε wəy ɔ, wə tsi edee ɔɔ, gwyiia bhwoob,
da wə é lɔɔb mul é lo,

18 et^ε náá, bot needi ààgu náá, wó εpetsi edee. Tin, ye é Soog mot di tó só o di egu, deenek Soog, mot di ebee eses^{εε} djas wó di sa tó só o, nyε waadjε wó efute.»

Ekum pε daa Zεεb

¹⁹ «Nàsaaka edi é ne bete ne ekum é bɔ̄s'ak. Ekum ee di náá, beses ne emaa é waapul ε. Ekum ee di náá, bot ε djii é waakkwak εbo ε ndjaa, da é djii, nō, tó ne ye ε.

20 Kwonka ekum bin pe daa Zeeb. Penek, bot e djii aanàkwaani kedjii ye, beses ne emaa aanàkwaapul ye.

21 Eteé náá, é di mot di ekwom esa bę ɔ, lyem'ę di
é tin.»

Lama nyel

Mbęe Bhaadal tə Mękana ε Matye 6:22xxi Mbęe Bhaadal tə Mękana ε Matye 6:30

²² «Mis mε mot é dáa lama nyel. Ye bε náá, mis mɔ̄ εpenyaasok εnyøepe œœ, gua náá, nyel'ɔ̄ djas é tɔ̄ selele.

23 Yε kabε náá, mis mɔ εpekpəŋ ɔɔ, nyel'ɔ djas é tɔ ghooghom. Yε kabε náá, ngel di tɔ lɔ eezedim ɔɔ, tin, kwaα yenek meghomla aanəŋel ne yé?»

Neghu epata, neghu Zeeb

²⁴ Mot ngöt aanàkwaadi mot-mesa me ekukuma ebá. Yε bε deeneek oo, nyε waabhina ngöt, da nyε é kwyel nwyak ngöt, neghu nyε kaseya ne mot esok oo, nyε waapee nwyak ngöt. Bi tok ne ghwyil esa mesa me Zeeb ne mesa me epata é di wat.

Edum ε κοη νε Ζεεβ

25 «Étep tak é mε di elee ne nen náá: Nàbemka ba dum ne tēp edee, ne gwyes medii ne tēp eduuba. Etēe náá, tsik eedhaa edee ne menyø. Nyel eedhaa ekaad ne metan. Etsal é?

26 Beeka enen pε ɛko, bε ààbε epyeeb, ààbók edee di ewum tɔ epyeeb ε. Be ààkwom edee tɔ mεbhwaanε kɔ etaa. Tin, dhi Sεeg'en di tɔ gwoo ɔ, di djε be edee! Bi ààpadhaa enen nε boo mεtanj é mis mε Zεεb é?

²⁷ Ye be náá, bi εpebem ba oo, εzε pak'en di ne
ghwyil εbil ba εlu ε wat kó mεlu mε tsik'ε?»

28 «Étep ye bi di bem ba kɔ εsu ε ekaad? Beeka dáa mezɛm di ekwyil nε wyee tɔ pyeeb ε. Mezɛm mɛ tak ààsa mɛsa, ààlat ekaad.

29 Tin, me εpelεε bin náá, dɔɔ ne Salomən, ne boo duu yε, nyε nabε é ààbe ne mbεe kaad na nyɔ dhaa wat tɔ kɔkɔ mezem menek.

30 Ye be náá, Zeeb epebet eka ee di tó dik mos, da djemén ye é nənja, dikaa tó du oo, tin, nyé tok

nε ghwyil εsa deenek nε lyem'ε met étεp'en é? Ye nakoozodi náá, bi tok nε boo εmyaal nε nε!»

³¹ «Nàbemka ba é ekeke náá: “Mena aadëka yé? Mena aadëka yaa mëdii? Mena aabøtka yé?”

32 Yenek djas, ye é bot ε bøs é di ebwos esesee
binek mélù djas. Tin, Sæg'en mot di tø gwoo o ne
gu náá, bi é ne gwyes tak.

³³ Pookosaaka sok Σyοŋ ε Zεeb nε tsik tɔ epiki nyε di ewaab ε. Tin, Zεeb é waadjε bin esa djas bi di nε gwyes tak ε.

³⁴ Nàbemka ba nε etεp aasaεl djεmεn ε, etεε náá, etεp ee djεmεn aagwyε lo é nyε εmet. Dwoo nε dwoo é nε yε εkwosak.»

7

*Yezu Klisto eelyaal bedjekel be náá, sa be àapéé
bot*

¹ «Sa bi ààdidi é pée bot, deenek Zeeb
aanàkwaapéé bin.

² Eteε náá, Zεεb aapéε bin ε dáa bi di epéε bεsø bin ε. Nyε aalwoodal bhwanj'en ε dáa bi di elwoodal bhwaa bεsø bin ε.

³ E tēp yé wə gwyák kwyεεzyoŋ di tə dis ε so'ɔ mot,
wə kadi é ààbee pek le di tə dis ε lo ε?

⁴ Wə nàkwaaké nē sə'ɔ̄ mot náá: "Mən nyaag'am, beta mē dis kwyεεzyon̄ tō dis ε lɔ̄," wøy ààbε é bee pæk le di tō yɔ̄ dis ε.

5 Wøy mot medjhaaz pe εko, bhimis pe si, pookodis sok pek le tø dis ε lɔ ε! Bhii tak é wø waanyaa sok, étep wø needis kwyεεzyon di tø dis ε mən myoog ε.»

⁶ «Nádjeka esa ee di d^{ee} ε nε bεbh^{yε}, é kaab náá, bhii tak bε é zεkεbula zεduma w^o é nyel

Mb   Bhaadal t  M kana   Matye 7:7xxiii Mb   Bhaadal t  M kana   Matye 7:15

ne m kwaala. N mwaska m vunga sok bhwoob
beghwyee,   kaab n  , b    z kenyal y .»

Waabka, saaka, diigka   eb    ndjaa

7 «Waabka, bi   waadj aa. Saaka, bi   waabela.
Diigka, b  waadii bin eb    ndjaa.

8 Etep tak   ye di n  , mot   waab   , ny   pedj aa.
Mot   saj   , ny   pebel. Eb    ndjanj aadiiaa  , etep
mot diig  .

9 Ye   ne mot ng t pak'en di ne ghwyil edje m n' 
ekok bela n  , m n waab   mapa?

10 Neghu eze di ne ghwyil edje m n ny *, y  b 
n  , m n waab   su   ?

11 Kwyii biy , b mbee   bot, di gu edje emb  
esonok ne b n bin, gwyata ne Seeg'en di t  gwoo
  aapaadi   dje emb   esonok ne mot aawaab ny 
sonok  !

12 «Kanka esa sok ne bes  bin eses   bi di ekwy 
n  , bot sa bin ye  . Deenek   m kana m  etsi  
Moiiz ne yii b ngooolel   m kpa   Z  b di elyo.»

Eb    ndjaa na maad-maad

13 «Nika t  eb    ndjaa na maad-maad, et   n  , ze
di eniigal mot p  del   esy   , ye ne b k. B t  ne bot
dyeebakwy   dhanj   penek.

14 Tin, guka n  , eb    ndjaa tak ne maad, bela
n  , p  ze di edul bot p  ze tsik  , ye ne pata. Etep
tak   di n  , bot  bu pe   dyeebadu ye.»

B ngooolel   m kpa   Z  b yii m k  j

15 «Bi   di ne etsoj ne b ngooolel   m kpa   Z  b yii
m k  j. Be zy  p  daa len  , ne ezaaba d  a m n   taa,
ghuna b    eben, b  zosy    mya m  .

* **7:10** Be ke deenek  , et   n  , eYuda   de b ny .

16 Bi aagu bengooolel ε mεkpa ε Zεeb yii mεkɔŋ tak ε ne mεfulu mɔɔ. Eteε náá, bum le vin ààbókaa tɔ mεkpak mε megɔk neghu bum fiig kɔ le megɔk.

¹⁷ Eteee náá, mbee le zodje é mbee bhum. Mbee le kadjé é mbee bhum.

¹⁸ Mbεε le tok ne ghwyl ɛdjɛ mbee bhum. Tyee wat ne mbee le. Ye tok ne ghwyl djɛ mbεε bhum.

19 Ele djas di ààdjé bhum ε, ye goka é ne εkwyalaa, bhii tak da ye é mwasaatō du.

20 Etep tak é di náá, bi aagu bengooolel εmekpa ε Zeeb vii mekən tak é ne embee mafulu mao.»

Elevenesa

²¹ «Ye tok bot djas di djóo me: "Gheŋ, Gheŋ!" »,
aani tə εyoŋ ε di tə gwoo ». Bot aani é, ye é bot ε di
esa εkwosak ε Saag'am di tə gwoo ».

22 E dwoo Zeeb aazepée bot ε, bot εbuεpe ε waake ne nam náá: “Gheŋ, Gheŋ”, ye é ne din ε lɔ ε bis nadi bengoolel ε mekpa ε Zeeb! Etsal é? Ye é ne din ε lɔ ε bis nadi eseso melyeeb! Etsal é? Ye é ne din ε lɔ ε bis nasa bête ne endem ε mbwala! Etsal é?

23 Tin, me waalee ne noo é mis me bot naá: "Mé nabé ààgu bin. Duska é mis mam, tóka etsetaepe ne nam, biyó, bot ε di esa embee esesee ḥ!"

Mendjaa membá

²⁴ «Gwakeka, mε pookolyaal bin mbi mot zyε pε daa lam o. Nyε gwak mεkpa mam, da nyε é kε tyee tak oo, nyε é mot etson di esum ndjan'ε kɔ εkok o.

25 Wô gwaa bhi zenee εbuεpe, tyee bhyon natu-
ula nê ghuu na lyel-lyel ε, ye naanyuŋa é nd-
jan'enek. Aàbik, etεε náá, ndjaa tak nasumel ε,
εnyøεpe ko økok.

26 Tin, mot di egwak m  kpa mam, da ny      kadi   k   tyee m  kpa m   tak di el  s   , ny      d     d     ndjemet mot di esum ndjaa k   b  s b  sy  ,   awy  l epap k   ekok   .

27 D     d     bhi nakanee   bu  pe   , tin, tyee bhyo   nakatuula   , ghuu na lyel-lyel eezenyu  ja    epap e ndjan  'enek, epap eez  bik "sy  ee  "    di tak wat.»

Egh  n    Yezu

28 D     Yezu nasilal   lyo b  melyo m     , m  dhuu m   bot naadyeebadjoka d     nadi elelyo   .

29 Et  s n    , ny   nab        alyo d     b  gha  j    m  kana m   etsi nalelyo   , ny   nalelyo   , ne egh  n    Z  eb.

8

Yezu eez  tsik dhiiti mot nadi ne   b      zezam   

1 D     Yezu nasul k     tsok   , zukamwaa ne mot naaz  du ny  .

2 Tin, w   gwaa dhiiti mot nadi ne   b      zezam   , zetiila p   daa l  . Ny   eez  kwyit m  bo   si, z  djaala ne ne n    : «Ghe  ! M   ne gu n    : w   kwyel   , w      ne ghwyil   tsik m  , nyel'am bula d    .»

3 Tin, Yezu eez  se  b m  b  , met ny  . Ny  y ne ne n    : «M   eekwyel. Tsaka!» E di tak wat, w   gwaa,   b      zezam mot'en  k z  si.

4 Bhii tak, Yezu    booz  ke ne ne n    : «Gwaka m   eny  e  pe: Sa w     l  e   mot sa dhaa wak   . T    , k  lyaal nyel p   daa b  ghaa-Z  eb, da w      k  dj   esa e egwyena d     Moiiz nalyo   ,   t  p w   neelyaal bot djas n    , w   eetsak.»

Yezu eez  tsik mot-mesa    komanda esodja e L  m

⁵ Dáa Yezu nadi eni tō ghaada Kapelnaum ε, wō gwaa dhiiti kukuma tō lōg esodja zezyε pe daa lε. Bhii tak, nyε eezεke ne Yezu náá, nyε zekwyee nyε.

⁶ Nyey ne ne náá: «Gheŋ, mot-mesa mam ngöt é ndjaasi pe ndjan'am, nyε eezesoob nyε εpebé elyelape.»

⁷ Tin, Yezu eezεbøøza nε ne náá: «Mε εpetó, kεtsik nyε.»

⁸ E di'enek, kukuma tə ləog esodja binək eezəbəɔza nε nε náá: «Gheŋ, mam ε yam ze, wə neezəni tə ndjan'am. Ye goka é náá, wə zolóo ɛkpa wat, étep mot-mesa mam neetsak.

⁹ Di mε di'aak, ye é nε ekukuma bam ε, mε di egwak esesεε mε di egoka nε esa nε nɔɔ ε. Dɔɔ nε mam pe, mε é nε esodja si mεko mam. Mε ke nε nɔɔ: “Tóka” ɔɔ, be εpetó; “Bulaka” ɔɔ, be εpebulu; “Saka dáak” ɔɔ, be εpesa.»

10 Dáa Yezu nagwak eyala e kukuma yenök ε, ye nabe ε, nyε naadyeebamyaala. Tin, nyε é booke ne bot ε nadi eggee be ne nɔɔ náá: «Tseetse ne tseetse, me lee bin ε náá: me dinaa àapaabee mot di edum kon ne Zeeb, kɔ Yisalael dáa mot'ak.

11 Betka me lee bin náá, bot εbuεpe ε waadus pe εbil ε dwoo ne pe εdjem ε dwoo. Be waazyε, zedi kɔ mesa wat, be ne bɔn Abalaam, Izak ne Zakəəb tɔ Σyοŋ ε di tɔ gwoo ε.

¹² Tin, bot ε nagoka nε edi ε bot ε eyon ε tak ɔ,
be aadi é, wusa pε kel, tø ghooghom pε baadi edje
møgwyε ne εkwaal ε metsok ε»

¹³ Bhii tak, Yezu eezεke ne kukuma esodja binɔk náá: «Sika pε ndjan'ɔ etεε náá, kɔ ɛdum ε konj ε lɔ ne Zeεb, Zeεb eedje wɔ sa lyem'ɔ di ekwos ε!» E di tak wat, ye nabε é, mot-mesa ε kukuma esodja binɔk

naatsak.

Yezu eetsik b t  ne bot   m b 

¹⁴ Yezu eezewyis, t  p  daa Pyeed. Ghuna tsi y  yii moma nadi   ndjaasi ne m kosa  kp n pe.

¹⁵ Ny  eezem t ny    mb , m kosa eez si. E di tak wat, moma yen k eezewy l, ny  moo z be b .

¹⁶ D   dwoo nadi esila  , w  gwaa b  z zy  ny  ne bot   m lyeeb nadi edhek  . D   Yezu nadi elii k  membel men k  , embee esisim nadi ewyis t  l  , tin, ny  naatsik d   ne bot   m b  djas.

¹⁷ Ny  nasa deenek  , et   n  , eses   ngoolel-m kpa   Z  eb Ezayi nale    neebela  suk. Ny  nake   n  : «Ny  naan   edjam bina ne m b  mena*.

Bot   di ekwy l  du Yezu  

¹⁸ Bh i tak d   Yezu nab e  dh uu ne bot   nadi edu ny   , ny    booz ke ne b djekel b  n  , b  s   dhaa p  y  kyiid boo soob na djato-djato.

¹⁹ W  gwaa dhiiti ghaa m kana m  etsi z zy  p  daa l . Ny  ne n  : «Lyoel, m   pekwy l  du   w    meze djas w  aadi t   .»

²⁰ Deenek Yezu eez b  za ne ne n  : «B bh k   ne eku b  di d  aasi t  tak  , enen   ne m k m  . Ye kab  S  n  le M  n Mot  , ny  tok ne zeza ne di ny  aadi ndiindil ne  dja   g .»

²¹ Dhiiti mot ng t pak b djekel b  eez ke ne ne n  : «G  n ,  sok ne m  ne du w , pookobet m , m  pookok del saag' m.»

²² Tin, Yezu eeb  za ne ne n  : «Dua m . Beta bot   di     ne tsik  , b  delel pak'  .»

Yezu eez lyak gh u 

* ^{8:17} Eza 53.4

23 Wø gwaa Yezu zeni tø boo eleed sama wat ne
bødjekek bø.

²⁴ Aábøya deenek, kaséka é boo ghuu na lyel-lyel eezékan épupal kó boo soob na djato-djato. Mepupal mè tak eezegħeε ebhyeeb ε medii zekkeza é eleed. Ye kabela tin é, Yezu edja gó.

25 Tin, b^édjekel b^é zokazetiila p^é pak ny^é nadi t^ó el^éed ^é. B^é eezedjem ny^é ne etsim: «Ghe^ñ, tsika bis! Esyee ^é yak!»

26 E di'enek, ye nabə́ é Yezu naazəbə́oza ne nəo náá: «Étəp yé bi di nə keŋ? Ebwaalel e len nə Zeəb nə təo!» Bhii tak, nyə eezəwyəl, zəbhəm ghuu, nə dii, nyə eezəlyak ghuu. Nyey nə dii náá: «Sila ghulal'ə ye di gwyem.» Wə gwaa, ghuu zəsila, bhwak moo tin «kup».

27 Boo djas nabé é, bë naadyeebadjoka. Tin, boo náá: «Nwyak é nwyaa kwaambi mot di náá, doo ne ghuu ne boo soob na djato-djato epegwak nye?»

Yezu eezətsik bot εbáyii embee esisim nadi edhek

²⁸ Dáa Yezu nasee pe yii kyiid boo soob na djato-djato pe kyee dik Ghadasa ε, wɔ gwaa bot εbá zetuula tɔ m̄evit, be neezεboma ne ne. Ye nabε é bot ε embee sisim nadi dhek ɔ, be nadi é, ne mbee menyān dhaa tye, bot nabε é ààbε ne ghwyil εdhaa é ngwoob m̄evit me tak.

²⁹ Bot binok moo tin etsim náá: «Bis sa wó yé, wóy Món Zeeb? Wó zye wak é zezem bis, sonok ewala ε tak dinaa àadjala?»

³⁰ Ba etsetaεpe nε di tak, ye nabε é nε boo εsan] ε bεghwyee nadi egoo tin ɔ.

31 Embee esisim eez jaala n  Yezu, b   n    : «W  kwy        bis     , kyeeda bis t  esan    beghwyee bak.»

32 Yezu eez myaal, ny  eez ke n  n    , b  t . Tin, w  gwaa embee esisim z wyis t  bot bin k, z ni t  esan    beghwyee bin k. Bhii tak,   aa djas eez sul  tsok p  b  nadi  , kaab, k ghaaga t  dii, b   djas si na «bh    .»

33 Bot   nadi ebaal        beghwyee tak  , zokaz kaab, sik p  del. Be moo tin eba a bot   del edjema b  bee penek dum n  bot  b  bin k.

34 Tin, w  gwaa bot   del djas zokaz wyis, k boma n  Yezu. D  a b  naboma n  n   , b  naaz djaala n  Yezu n    , ny  dus k  kyee dik'    .

9

Yezu eetsik dhiiti mot nazes  b n  eb   

1 W  gwaa Yezu z ni t  eleed, s   boo soob na djato-djato, sik p  del.

2 Tin, b dhiiti bot zokazy  n  mot ng t nazes  b n  eb   , byaala k  mwaala. D  a Yezu nab e  dum   kon    bot   nazy  n  mbel tak  , ny  naaz ke n  mbel n    : «Sa meghaaz m n'am, mesyem m  eepelel!»

3 D  a b  nab e deeneck  , b dhiiti begha    m kana m   tsi   Moiiz nab   , b  moo nyiinla pak'     n    : «Nwyak mot  pebyasal Z  b!»

4 E di tak wat, ye nab    Yezu naagu esiiza b  . Ny  booz ke n    : «    p y  bi di n  m bee esiiza t  elyem bin deeneck?»

5 Ey  di elyel n  nen,  ke   n  mot  b    n    : «Mesyem m  eepelel» ooho, neghu  ke n    : «Wy la, da w    k ?»

⁶ Ye goka é bi é gu náá, Seeñele Mən Mot é ne ghwyil ɛpel mesyem me bot kə bəs.» Bhii tak, nyę eezęke ne mot zesəəb ne εbé o náá: «Wyela, nəŋa mwaala yɔ, da wɔ é sik pε ndjan'ɔ!»

⁷ E di'enek, mot'enok eezewyel, sik pe ndjan'ε.

⁸ E di'enek wat, dáa εdhuu ε bot ε nadi tin ε nabee deenek ε, bε naadyeebadjoka εlyelεpe. Bhii tak, bε moo eduwal Zεeb dáa nyε nadjε mbi yenek mebwala ne bot ε.

Yezu eezεdjoo Matye

⁹ Yezu eezədus tin, dása nyε nadi edhanj ε, nyε naazεbee dhiiti mot, din ε le é Matye, nyε nadi é ndiindil é di mesa mε. Nyε nadi é nɔŋjel epata e lapo. Yezu eezəke né ne: «Dua mε!» Matye eezəwyεl «ngbat», bhii tak, nyε eezədu nyε.

10 Yezu be ne bədjekel be nadi ede edee pe ndjan
ε Matye. Wə gwaa, bətε ne bənəŋel ε epata e lapo
ne bot ε mesyem zokazelwood tin, zede be ne be noo
dias kə mesa wat.

¹¹ Dáa eFalizyε nabee deenek ε, bε naazεdji bεdjekel bε náá: «Étep ye lyoel yen di edε edee é di wat bε nε benøjel ε epata e lapo nε bot ε na mbee dék?»

¹² Yezu eegwak dáa bε nadi elii ε, tin, nyε é boozεke ne noo náá: «Bot ε di ne menyel εnyøpe ø tok ne gwyes dhøkøtølø nyε neegwom bε. Ye é membel ε di ne gwyes megwoma.

13 Tóka, kédjekeké *ɛsuk* ε *mékpa* ε *Zεeb* di eke náá: “Mε *kwyel* é *enɛm* *esa*, *dhaa* *ebuwa* e *bɛtit*.” Eteε náá, mε *nabɛ* é *àázzye* *zesaa* *bot* ε *epiki*. Mam *nazyε* é *zesaa* *bot* ε di *egu* náá. *bɛ* é *bot* ε *mesvem* ɔ.»

Məlvo ε Yezu dum nε tεp εtsi edee étεp mendjaala

¹⁴ Dhiiti dwoo, b^édjekel ε Zaŋ Nduuel-bot naazyε z^édji Yezu náá: «Ét^ép yé bis^o ne eFalizyε di etsi edee ét^ép mendjaala, dhi b^édjekel b^o di àátsi edee ét^ép mendjaala?»

15 Wə gwaa, Yezu zebəoza ne nəo náá: «Bi nakobee sok paa náá, bəsə ε mwaaz di tə ghoŋ dwoo εba, dhi bə di ləoŋ wat ne mwaaz, mot paazyε, zeba moma ɔ? Yenek ààsael! Deenek εwala tak εpezyε, εwala ε di náá, mot zeba moma ɔ waadisaa pak'ɔɔ. E di tak é bə aatsi edee.

¹⁶ «Ye tok nε mot aanyaa pes bes kaad étep ekoobal put kaad nε yε. Wø sa deenek oo, é sok wø aagwyii kaad tak ε, bes kaad é waanyaa put kaad, da é bek εlen ε tak.

17 Menyok mε na bes ààwaaa tō bhεeb na mwa. Yε sεe deenek oo, bhεeb é nε ghwyil εbel, da menyok é see, deenek bhεeb eepulel. Etep tak é di lεeaa náá, yε àágoka deenek, etεe náá, menyok mε bes goka é tō ebés e bhεeb.»

Yezu eetsik dhiiti moma, da gomalesyes ε Zayilus

18 Dáa Yezu nadi elii ne noo deenek ε, wō gwaa dhiiti kukuma eYuda zεzyε pe daa le. Nyε eezεkwyit mεbonj si mεko me. Nyεy ne ne nāá: «Esysε ε lam àálóo ne pεka. Mε kwyel ε, wō zεkel mεmbɔ kɔ le étep nyε neegom!»

¹⁹ Yezu eezewyel, «ngbat», be ne bedjekel be, du nyę.

20 Dhiiti moma nadi ebé εbέ ε ghiya, ghiya nadi ekekék nyε é nyel ààbε ne etsek. Ebé ε tak naaboya ne ne é di membu kam ne ebá. Moma tak zokazetiila pε bhii kon ε Yezu, nyε eezεmet kyee εghɔ ε kaad ε Yezu.

21 Etep nyε nabe é, nyε eeke tə lyem'ε náá: «Mε zomət kaad'ε oo, mε əpetsak!»

22 Tin, Yezu eezeliig mis, gwyák nyε. Nyε eezεke ne ne náá: «Sa meghaaz əsyεs ε lam! Edum ε konj ε lə ne Zeeb eetsik wə.» E di tak wat, moma yenək naazətsak.

23 Bhii tak, Yezu eezetó pε ndjaa kukuma eYuda é tak. Dáa bε nakum ε, bε kabela bot ε, é ebwom ngəmbi, zənəo bak bot é sa yəbə əzəm pε ndjaa tak étep əkoobal esesεs, bε neetó ndela.

24 Tin, Yezu eezεke ne nəo náá: «Wyiska pε kel, etεε náá, əsyεs əlak ààpagwyε, nyε dja é gó.» E di'enek, bε moo tin eduk Yezu.

25 Dáa bε nawyisal ədhuu ε bot pε kel ε, Yezu eezəni tə dhəŋ, nyε eezəmet nyε é mbə, wə gwaa əsyεs əlenək zəwyel.

26 Menduk mε təp'enek naake kə kyee dik'enek djas.

Yezu eetsik bot ε edhim bəbá

27 Dáa Yezu nadus tin ε, wə gwaa bot ε məbέ mε edhim bəbá zokazəni edu nyε bhii konj ne etsim: «Mən Dhavid, geka bis ghonj!»

28 Dáa Yezu nakum pε ndjaŋ ε, wə gwaa, bε na edhim binək zətiila pε daa lε. Yezu eezədji bε náá: «Bi eemyaal náá, mε é ne ghwyil əsa sa bi di ewaab'enek é?» Bot binək eezəbəɔza ne ne náá: «Iyoo, Ghəŋ! Wə é ne ghwyil əsa.»

29 Tin, Yezu eezəmet bε é mis. Nyεy ne nəo náá: «Zeeb eedje bin sa djala ne ədum ε konj ε len ε.»

30 E di tak wat, wə gwaa bε nyaasok. Yezu eezεlu bε əlyeləpe náá: «Gwakeka mε ənyəepe: sa mot ngət ààgu sa səε wak ε.»

³¹ Tin, bot bink kató é, elee to kyee dik'enek djas esesee Yezu nasa é.

Yezu eezetsik dhiiti bubu mot

32 E sok bε nadi ekwyεl εtó ε, bεdhiiti bot nabε é bε eezyε Yezu nε mot ngöt nadi bubu ɔ, etεε náá, embee sisim nadi edhek nyε.

³³ Dáa Yezu naso mbee sisim tak ε, é di tak wat mot'enək nabε é, nyε moo elii. Tin, ye nabε é edhuu ε bot ε nadi edi tak ɔ, moo tin edjoka. Bəə náá: «Bis dinaa àapaakobee kəkə mbi yak sonok tə Yisalael.»

³⁴ Ye kabε eFalizyε o, bɔɔ nake yɔbɔ é náá: «Ye é kukuma embee esisim ε di edjε Yezu mεbwala mεnyε di esɔ embee sisim nε yε ε!»

Yezu ē nε ghoŋ nε εdhuu ε bot

35 Yezu nadi eke kō boo eghaada nē kō mel. Nyε nadi elelyo medhuu mε bot tō mendjaa mē mendjaala mē eYuda. Nyε nadi egoola bε Mbεε Bhaadal dum nē Eyoŋ ε Zeeb. Nyε nadi etsik bot ε di nē epel o, zenoɔ̄ bot ε nadi nē edjam o.

36 Ye nabε é ghoŋ naasa nyε elyelεpe dum nε
εdhuu ε bot ε nadi tin ɔ. Eteε náá, bot ε tak nadi é bε
eezewak dáa mesaa mε ebhata di àabε nε mbaalel
ε.

³⁷ Nye é boozéke nε bεdjekel bε náá: «Bhum nε bu tə bok, tin, bot ε ebók ààbu.

38 Ye goka é, bi djaala nε nakuma pyeeb náá, nyε baadhis bot ε mesa étep bε neezesa mesa to pyeeb'ε.»

10

Bedjekel ε Yezu kam ne bεba

¹ Yezu naazedjóo bēdjekel bē kam nē bēbá. Bhii tak, nyē eezedje bē eghen̄ es̄ embee esisim nē etsik ε bot ε di nē epel, zēnōo bot é nadi nē edjam ḥ.

² Beeka min mε bot ε lwoma kam nε bεbá tak e: Mot mεkεn é Simən nadjeaa din ε Pyεed o, nε dhyeeb Andele, Zak bε nε dhyeeb Zaŋ, bω bεbá nabε é bən Zεbedε,

³ Filip ne Bhaatelemi, Toma zenoo Matye noñel epata e lapo, baazenoo Zak mən Alfe, wə kabela é Tade,

⁴ Simoñ, mot di tə ədhuu ε bot ε nadi edjóoa
eZelot ɔ, zənəɔ Yudas Iskaliot mot naka Yezu ɔ.

Mesa me bedjekel nalwomaa ɔ

⁵ Yezu zokazelwom b^édjekel b^é kam n^é b^ébá étep esa mesa m^é. Nyey ne n^{oo} náá: «Bi é kookyee mel m^é bot ^é di ààb^é bot ^é mbyak eYuda o. Sa bi ààni p^é t^é eghaada ^é bot ^é Samali.

⁶ Bi goka ne etó é, pe daa ebhata e bot ε mbyak Yisalael nazewo ze o.

⁷ Ze ε ze, gheegoolaka ne bot náá: “Eyoŋ ε di to gwoo ε, moo é Ɂkunaaεpe!”

⁸ Tsikeka bot ε mēbē. Gomalka bot ε ze gwyε
o. Gelalka bot mēbē mε ze zam, eze zam bōo. Sōka
embee esisim. Esa ee bi bela ààbōm-bōmak ε, djéka
bot vε yii toto.

⁹ Nàñóka eloôd, àànóo epata, ààbaanóo-nóñak døa ñe meea étep ewa tø mengwyé da é tó ñe ye.

10 Nàñoo̱ka mèkoo me di tóaa ne ye mèdjoŋ ε. Nàñoo̱ka dhiiti kuwa. Nàñoo̱ka bëdhiiti ekoko. Nàñoo̱ka sek, étep etó mèdjoŋ ne ye, etee náá, mot di esa mesa ɔ goka é nyε bela sa dek.

11 «Bi é kum kə dhiiti məo del negħu kə għaadha əo, saaka mot di ne ghwyil ċemyaal bin náá, bi sulal p-

daa le ɔ. Dika pɛ daa mot'enək. Bi dus tin ε, yɛ bɛ bi
moo twol kɔ dəl ε tak ɔ.

¹² Bi é ni tó ndjaa mot o, keka náá: "Bis eeswos bin hoo."

13 Yε bε náá, bot ε ndjaa tak eemyaal bin ɔɔ, tin, egwyem bin di ne nɔɔ. Tin, bε pεe náá, bi nàsulal tɔ mendjaa mɔɔ ɔɔ, betka egwyem bin sik ne nen.

14 Ye be náá, kó dhiiti del neghu tó dhiiti ndjaa
be eepéé náá, bi násulal oo, be byen egwak bin oo,
wyiska yebo kó del é tak, neghu tó ndjaa tak, da bi é
kut piib meko men.

¹⁵ Me lee bin é etep etsætse náá, é dwoo Zeeb aazepéé bot ε, del elenek aapééaa é elyelape dhaa-dhañak epéé bot ε kyee mel me Sodom ne Ghomæed.»

Mezuk mε di ezyε pe sok ε

¹⁶ «Gwakeka! Mε kyeed bin é dáa ebhata kuku eben. Dika ne etsonj dáa bənyo, da bi é di bot ε edεε dáa megum.

17 Dika b̄etson̄ ε bot, etεε náá, bot ε waakεpit bin sok bhwoob b̄etetεp, bi é waanyuuñjaa ne eghwyεs t̄ mendjaa me mendjaala me eYuda.

18 Ko esu ε lam, bi é waaketaŋal pε daa ekukuma
nε bɛmekoozi, zɛnɔɔ pε daa bot ε di ààbε bot ε
mbyak eYuda o, étεp bi needi bɛtyaasses ε etεp ee bi
nazebée ε.

19 E sok bε aató nε nen sok bhwoob bεtetεp ε, sa mot ààbem ba étεp mεkpa aawyis tɔ enuub bin nε dáa bi aataŋal ε. Mεkpa mε taŋal é waadjeaa bin é di'enek wat.

20 Eteé náá, ye tok biy় aakalii tin. Ye é Sisim
Sءeg'en é aapakalii é di'enek.»

21 «Bən mə ngöt waakəkael pak'oo é esan̄ e náá, mən nyeeeg'oo neegóaa, dəo ne bəsəeeg e bən aa-zobaasa é deenek ne bən bəo. Bən é waapit bəbyael bəo, bəo kəmetaa, kwye ndje səs, góaa.

22 Bot djas é waabhina bin, etee din ε lam. Ye é bot ε aamaad lyem kækum pe εsik o aapaabelaa tsik.

23 E sok bi aadi kô dhiiti ghaada ε, bot é ghaada tak é di esa bin esa e kokok ne etep εpes ne mezuk ɔ, kaabka, da bi é tó pe del ε sis. Me lee bin é etep e tsεetse náá, bi aanàkwaasilal εke kô mel me di kô kyee dik Yisalaεl ɔ djas, εsok ne náá, Seεηele Mən Mot zye.»

²⁴ «Ye tok nε djekel aadhaa mot di elyo nyε ɔ. Ye tok nε mot-mesa di edhaa kukuma yε.

25 Djekel goka é, nyε di dáa lyoél yε. Da mot-mesa é di dáa kukuma yε. Kwyii nakuma mεbyel é koodjóoaa Bεlzebul, “Aah” gwyata ne bot ε mεbyel me! Bε aazoleleeaá é leea.»

Mot bi di egoka ne ekaab o

26 «Étep tak é di náá, sa mot àakaab bëmbee bot binök. Dhiiti dwoo é tak, dwoo di náá, esesee djas di syela é waawyis é gwyé ε. Esesee djas di tó syaab ε waaguuaa.

27 Tep me di elee bin to ghooghom e, leeka ye popoowpon é mwos dwoo. Etep ee bi nadi nyiinlaa to elo e, tuudka ye elyelepe kó emii e mendjaa.

28 Nàkaabka bot ε di egu εgó epuud ɔ, etεε náá, bε
aanàkwaagó sisim. Bi goka é ne εkaab ε Zeeb mot
di ne ghwyil εgó sisim ne epuuud tó du na kóm-kóm
3:

^{3.} 29 Tin, bɔ̄ enen ebá tok wak ebəmsaa nε ba mɔ̄o pata wat é? Bela náá, ngöt pak'ɔ̄o tok nε ghwyil εkwyit é bɔ̄s, Seeg'en ε di ààmyaal ɔ̄o.

30 Yε kabε biyɔ bε εmet o, mεko mε bhoo di tō elo bin djas é elanja.

31 Sa mot àābem ba etεε náá, é mis mε Saag'am bi dhaa bεte ne bɔɔ enen ne boo mεtaŋ!»

Emyaal, neghu εbyen ε Yezu Klisto

32 «Mot aamyaal popoopwon é mis mε bot djas náá, nyε é djekel'am oo, mam pe, mε waamyaal nyε é mis mε Saag'am di tō gwoo o náá, nyε é ngbam.

33 Bela náá, mot aakela popoopwon é mis mε bot djas náá, nyε tok djekel'am oo, mam pe, mε waakela nyε é mis mε Saag'am di tō gwoo o náá, mε àāgu nyε!»

Yezu nabε é àāzyε étεp εgwakel, nyε nazyε é zewa zyaala pak bot

34 «Nàgekeka náá, mε nazyε kɔ bɔs é, étεp egwyem tō bot. Mε nabε é àāzyε, zewa egwyem ne εgwakel tō bot. Mε nazyε é zekus εghuub ne εzεbek ε bot.

35 Mε nazyε é zewa membek pak sεeg ne mɔn motom, pak nyεeg ne mɔn moma, pak nakɔla ne bhεebel.

36 Bot ε mεbhuka men aadi é, bot ε mεbyel men met.

37 Mot di ekwyel mot ngɔt pak sεeg ne nyεeg, dhaa mε oo, mot tak àākɔa ne nam. Mot di ekwyel mɔn'ε mɔɔ moma, neghu mɔn'ε mɔɔ motom dhaa mε oo, mot tak àākɔa ne nam.

38 Mot ε di àābep melaaba mε, da nyε é du mε oo, mot tak àākɔa ne nam.

39 Mot aakwyel εkwyeεeg tsik'ε dhaa mε oo, nyε waasu tsik'ε. Mot aakakyεl εsu tsik'ε étεp εdu ε mε oo, nyε waabela tsik.»

Efute

⁴⁰ «Mot aamyaal náá, bi sulal tó ndjan'ë oo, nyé myaal é mam. Mot aamyaal me tó ndjan'ë oo, nyé myaal é mot nadhis me o.

⁴¹ Mot aamyaal ngoolel-mékpa ε Zeeb tɔ ndjaŋ'ε da dil nyε náá, nyε é ngoolel-mékpa ε Zeeb oo, nyε waabela efute ee di egyee ne ngoolel-mékpa ε Zeeb ε. Mot di emyaal mot epiki, etεε náá, nyε é mot epiki oo, nyε waabela efute mot epiki di gyee ne yε ε.

42 Mε lee bin é etep e tseetse náá, mot aadje dhiiti ba mao djekel'am ngot ba mao beele medii metela, etee náá, nyé é djekel'am oo, nyé waabela efute be.»

11

Bot ε Zaq Nduuel-bot nalwom ၁၁

¹ Dáa Yezu nasilal elyo b^εdjekel b^ε kam n^ε b^εbá ε, ny^ε eez^εedus tin, tó kelyo n^ε εk^εgoola Mb^εe Bhaadal p^ε egħħada kyee dik'enek.

² Zaŋ Nduuel-bot pε nyε nadi tɔ ndjaa membok ε, nyε naagwak menduk ε Mesia. Tin, nyε é boolwom bɛdhiiti bɛdjekel bε

³ bε kedji Yezu náá: «Ye é wøy é di Mesia nabε náá, nyε epezyε “ohoo”, neghu ye é náá, ye baabwoodaa dhiiti di baazyε ḥ?»

⁴ Yezu eezəbəəza nε nəə náá: «Kεlεεka Zaŋ sa bi bee é nε yii bi gwak nε melɔ men ε.

⁵ Bot ε edhim moo nyaa sok. Eboka e bot moo ke. Bot ε mεbέ mε zezam eezetsak. Be na endiila e mεlɔ moo gwak, bot ε nazegwyε o, be é zegom. Mbεε Bhaadal εpegoolel kεkum pε daa bεdjiel ε bot.

⁶ Mεnyɔ nε mot aadi ààdis εbwaalel ε lε kɔ lam o!»

⁷ Bhii bədjekel ε Zaŋ nasik ε, Yezu moo tin elii ne zukamwaa ne mot nadi tin ε kə εsu ε Zaŋ. Nyεy ne nəo náá: «Bi nakεbee yé pe tə kyee dik bəsyε di ààbε ne medii ε? Bi nakεbee é məo le ghwaazok edheegel ne pup é?

8 “Ha” bi nakəbee yé pε kyee dik bəsyε di ààbε nε medii ε? Bi nakəbee é mot ngöt nε vaŋ mbi bhét é? Bi nε gu náá, bot ε dyeebabət evaŋ ekaad o dyeebadí é pε tə eboo mendjaa bəməkoozi.

⁹ Bi nakεbee yé? Bi nakεbee é ngoolel-mεkpa ε Zεεb é? Ne tseetse, mε lee bin é náá, nyε eedhaa-dhaŋak ngoolel-mεkpa ε Zεεb.

¹⁰ Eteε náá, ye é kó εsu ε Zaŋ ε ekwyala nalεε náá:
“Esok ne wó ne tó, me waalwom ngoola-ngoola yam,
nye neekedii wó ze.”

¹¹ «Me lee bin é etep e tsætsæ náá: pe tó bot djas Zæeb nasa o, ye tok ne mot dhaa Zaŋ Nduuel-bot. Tin, mot di mao dhyeeb tó Eyoŋ e di tó gwoo o, é boo boo-mot ne ne.

12 Kekan membū me Zaŋ Nduuel-bot nadi elyo bot tō mēkpa ε Zeeb ε, keyaka ne elu ε mos, eni ε tō Σyon ε di tō gwoo ε ne lyel. Bot ε di ne mēghaaz é di ne ghwyil εdék yε.

¹³ Kana ne bengoolel ε mεkpa ε Zeeb djas, zenoo
etsi ε Moiiz, mεkpa mε Zeeb naagoolel kεkum
membu mε εkwyl ε Zan.

¹⁴ Bi é kwyel etiibal enyøepe oo, ye é Zaŋ é di Eli, ngoolel-mekpa ε Zeeb nalookəkaa náá, nyε waab-ula o.

15 Yε bε náá, bi é nε melo oo, gwakeka yε enyɔepe!

16 «Me gek bot ε membu mak ne beΖε? Be é dáa zεεga bɔɔ dhyeeb mendiindil kɔ εbeΣεε ε bot djas di di ε, da beḍhiiti é gheetsim kɔ besɔ bɔɔ náá:

¹⁷ “Bis eebwom bin ngombi, bi ààpabol. Bis eedjeeb bin mèdjeeb mε εsyee, bi ààpadje!”

¹⁸ Eteé náá, Zaŋ eezyε, nyε nabε é, nyε eetsi edee ne menyok. Deenek, bot kake é náá: "Ye é embee esisim ε di sa nyε deenek!"

19 *Seeŋele Mɔn Mot eezyε. Nyε εpedε yε edee nε menyok me vin, bi kake é náá: “Beeka nwyak é? Mesa me é ede edee nε de menyok me vin, nyε be meso é nε bənəŋel ε epata e lapo dəə nε bot ε di nε mbee tsik o!” Tin, etson ε Zeeb nadi enyen tə mesa me.»*

Eghaada di ebyen edum ε kon ne Zeeb ø

20 Tin, Yezu eezəni nε melyo mε εdul ε mεlɔ mε bot ε eghaada ee nyε nasa bεtε nε endem e mεbwala ɔ, etεε náá, bot ε eghaada tak nabε é ààliig elyem bɔɔ. Nyε é boozεlεe náá:

21 «Haa kpaa-ghoŋ ne nə, del ε Koodazin, kpaa-ghoŋ ne nə, del ε Bhetsaida! Eteε náá, bete ne endem e məbwala nasael pe yebə ɔ, ye εpedi é di náá, ye nasael é pe eghaada Tiid ne Sidən ɔɔ, pe bot ε eghaada binək naaloobət kaad εpum, pe bə naazeləɔba messii, pe bə naaloozeliig elyem bəɔ.

22 Etep tak é me di elee ne nen náá, dwoo Zeeb aazepéé bot ε, yebo epéé é waadhaa yii bot ε eghaada Tiid ne Sidon ne melyel.

23 Ye kabə wəy əə, del ε Kapelnaum, wə gek é náá, wə é ne ghwyil ε byet tó pe tó gwoo? Wə waasilaa kékum pe del ε bot ε nazegwye ə. Eteee náá, endem e mebwala me nasee penek ε, ye εpedi é di náá, ye naasee é pe del ε Sodəm əə, pe del elenek dinaa tak dəo ne mos.

²⁴ Etep tak é me di eleε bin náá, dwoo Zεεb aazepéε bot ε, epéε nyε aapéε bin ε, yε waadhaa yii bot ε ghaada Sodəm ne melyel.»

«Dhaka pe daa lam, me needje bin ewala!»

25 E għej tak, Yezu naazek náá: «Hyee Bhaaba, Għej gwoo ne bəs, me epeghaap ee wə, etee náá, esesee wə nasyel betsoni ε bot ne bot ε di etselal o, wə eelyaal yę ne bəċċa dhyieeb.

²⁶ Iyoo, Bhaaba, wɔ nakwyɛl ɛ, ye sɛɛ deeneek.

27 «Saag'am naadję mę esonok djas. Ye tok nę mot di egu Mön Zeeb, yę di àabę Seęg nyę emet o. Deenek, ye tok nę mot di egu Seęg, yę di àabę Mön neghu mot Mön aakwyęł elyaal oo.

28 «Biyo, bot ε zewak étεp εbεp edil-dil mekōm
men ɔ, dhaka pε daa lam, mε needjε bin εwala.

29 Bepka kóm etep bam. Tin, betka náá, me dje bin etsoñ, etee náá, mam é mot mesila ne etela ε lyem. Tin, bi é waabela di εwala biyø be εmet.

³⁰ Kom mε di edjε bin é, yε ààdil, εbεp ε lam mε di djóo bin náá, bi zεbεp ε, ye ne gwyaas.

12

Mεlyo dum ne tεp dwoosaba

¹ Dhiiti dwoo saba, Yezu nadi edhaa tɔ pyeeb kɔkɔ mbi bhek bhisa di edjóoaa ble ε. Tin, wə gwaa, za zεbe bεdjekel bε, bε moo tin ebók mεbhisa mε tak étεp εdε.

2 Dáa eFalizyε nabee deenek ε, bε eezεke ne Yezu náá: «Beea, bεdjekel bω εpesa esesεε di náá, yε ààpadjεaa bε ze dwoo saba ε!»

Mb   Bhaadal t  Mekana e Matye 12:3xlii Mb   Bhaadal t  Mekana e Matye 12:11

3 Yezu zokaz  bo  za n  n   n  : «Bi nab     a  laa sa Dhavid nasa   sok b   ne bot e nadi egyee b   ne b   n   nagwak za  ?»

4 Ye nab    , b   ne bot e l  og'  naani t  ndjaa Z  eb, b   zokakede emapa ee nakanjaa Z  eb ye  . Dhi ye di n  , b   nab     a  goka ne  de emapa e tak. Ete   n  , etsi bina l  e   n  , bot e di egoka ne  de emapa e tak  , ye   b  eghaa-Z  eb b   b   emet.

5 Neghu bi nab     a  laa t  etsi e Moiiz n  , b  eghaa-Z  eb nadi esa mesa t  Ndjaa-ebuwa dwoo saba  , b   nab     a  di eduwal etsi e saba, dhi b  , a  belaa ndje k   esu e tak  ?

6 Tin, betka m   l  e bin n  , wak, ye   ne sonok wat di edhaa Ndjaa-ebuwa ne m  b  k  !

7 Bi   pe di egu eny  pe sa esuk e ekwyala bak: “M   kwyel   enem esa, a  kab   ebuwa e b  tit*” di ekwyel ele    , pe bi a  pazy   z  pit bot e di a  agu t  p   gwy  es.

8 Ete   n  , S  ej  le M  n Mot   di kukuma dwoo saba.»

Mot na s  bela mb  

9 Bhii tak, Yezu eez  dus tin, ny   eez  t  pe ndjaa mendjaala m   eYuda.

10 T  ndjaa mendjaala m   eYuda e tak, ye nab     ne dhiiti mot ng  t nadi ne s  bela mb    . Ekwosak e eFaliz   nab    , Yezu bela ndje   mis m  o. Etep tak   be nadji ny   n  : «Etsi bina  pemyaal n  , mot tsikaa dwoo saba?»

11 Yezu   booze  bo  za ne n   n  : «Y   b   n  , mot ng  t pak'en   ne sim bhata ng  t  , ny   gwak n  , dwoo saba, sim bhata tak eekwyit t  guk na dim-dim  , ny   aan  kwaat  k  wyisal ny   t  guk tak  ?

* **12:7** Oze 6.6

¹² Dáa ye di náá, mot eedhaa bhata ne metaj ε, tin, etsi lε̄ é náá, mena saka bot enem esa dwoo saba.»

¹³ Yezu é boozεke nε mot nadi nε sɔɔbela mbɔ́ o
náá: «Sεεba mbɔ́o.» E di tak wat, mbɔ́ mot'enɛk
eezεbula enyɔ̃epe, dáá yak dhiiti mbɔ́.

¹⁴ Bhii tak, eFalizyé é boozedus tin, tó yøbo. Wø gwaa bø keseeëga é kwan, étøp edjek dáa bø aadjø nyø epéé e esyee ε.

Mot-mesa me Zeeb naséé o

15 Dáa Yezu nagwak deenek ε, nyε eezεdus tin, wɔ gwaa, zukamwaa nε mot zokadu nyε. Wɔ gwaa, nyε zokazεtsik membel djas.

16 Tin, nyε eezelyak bε elyelεpe náá, bε nàsa náá,
bot gu mbi mot nyε nadi é.

17 Nyε nasa deenek é, etεε náá, etεp ee ngoolel-mékpa ε Zeeb Ezayi naleε é, ye neebela εsuk. Ngoolel-mékpa ε Zeeb Ezayi naleε é náá:

¹⁸ «Zeeb lee é náá: "Beea mot-mesa mam me naséé o,
mot me di ekwyel o.

Lyem'am é tə mεmyaala kɔ esu ε lε.

Mε waawa Sisim'am tɔ lε.

Tin, nyεy é aapagoola nε bot ε membyak djas,

epiki bam mε aadhis ε.

19 Nyɛ aanàkwaawaya nɛ bot.

Nyε aanàkwaabiyo nε mot.

Bi aanàkwaagwak gwood'ε é gba.

²⁰ Nyε aanàkwaabwak-bwakak mɔɔ le ghwaazok
di náá yε eezenyaabel ε.

Nyε aanàkwaadimal mɔ̄ ngel lama di esaa náá, ye
dim ε.

Nyε aasa deenek, kεkum dwoo epiki bε aanyen é mis mε bot ε.

Mb   Bhaadal t   M  kana    Matye 12:21xliv Mb   Bhaadal t   M  kana    Matye 12:28

²¹ Tin, bot djas di ààbe bot ε mbyak eYuda ɔ, be waawa εbwaalel ε lɔɔ kɔ le†.”»

Yezu sə embee sisim ne ghwyil zε?

22 Wɔ gwaa bε zokazyε Yezu nε dhiiti mot, mot tak nadi é, bubu nε εbé ε edhim. Ye é embee sisim ε nasa mot tak deenek. Tin, Yezu eezetsik mot tak, nyε moo tin elii nε εnyaasok.

²³ Medhuu mε bot ε nadi tin ɔ, naadyeebadjoka. Bε moo tin eke náá: «Wɔ ke é nwyak tok Mɔn Dhavid é?»

²⁴ Dáa eFalizyε nagwak bot binok elii ε, bε boozεke náá: «Mot tak sō embee sisim é etεε náá, Belzebul kukuma embee sisim ε, di edje nyε kókó yak mbi mεbwala mε nyε di esō embee sisim nε ye ε.»

25 E di'enek, Yezu nadi egu egeka e elyem bɔɔ, nyɛ boozelɛe ne nɔɔ náá: «Eyoŋ ε di náá, mesa mɛ bot ε tak ε mewə ne edho pak'ɔɔ, esik εyoŋ ε tak é ebel ne εwaazel. Bot tɔ ghaada wat neghu bot ε mɛbyel mɛ wat, ε di nɛ mewə ne etuub pak'ɔɔ o, yenek mɛbyel ne yenek ghaada aanàkwaapyet εnyɔɔpe.

26 Yε be náá, Satan moo sō sa di náá, ye é yε Satan ε, bi àabee náá, Satan kaduu tuub ε, be ne nyel'ε met e? Tin, εyon ε le aakapyet dáá?

27 «Үе бе нáа, мам со embee sisim ε нe ghwyil ε Belzebul ɔɔ, εzε di edje bot bin ghwyil bɔɔ di eso embee sisim нe ye ε? Мe bee é náа, ye é bɔɔ be nakuma tak ε aapalyaal bin náа, bi tok нe gham.

28 Sa di tsεetse é náá: mε sō embee sisim é nε ghwyil ε Sisim ε Zeeb. Yenek djas kwyel eleε é náá, Σyon ε Zeeb moo é wak nε nena é di wat.

[†] 12:21 Eza 42.1-4

29 «Ye tok ne mot di ne ghwyil eni to ndjaa mot mənyan, da é nəə esa e ndjaa mot tak, nyε di ààkəl nyε membo ne məko oo. Ye é bhis ekəl nyε ε, nyε aakabela ghwyil enəə esa e ndjan'ε djas, da nyε é wyis to ne ye.

³⁰ Mot di àadi pε yam kyee ɔ, ye lεe é náá, mot tak
é mot di ebhina mε ɔ. Tin, mot di ààkwyee mε é
esεeg ε bot ɔ, nyε waaz é waazak.

³¹ Etep tak é me di elee bin náá, me é ne ghwyil
épel mesyem me bot djas, ye nakoozodi ebyas ne
embee esesee be nasa Zeeb ε. Ye kabé náá, mot
eebyasal Sisim na Dée oo, nyé aanákwaapela.

³² Mot é lii εbiyoεpe nε Sεeŋele Mɔn Mot oo, mesyem meé é nε ghwyil εpelaa. Tin, mot é lii εbiyoεpe nε Sisim na Dεe oo, mesyem meé aanákwaapelaa tɔ tsik mena dika mos'aak neghu tsik εbhis.»

Le nebhumi

33 «Étəp wə neebela mbəə bhum, ye goka é le pookokan edi sok mbəə le. Eteə náá, le é di ne ebé oo, bhum tak aabaazodi é məbé ne məbé, eteə náá, le gwyakaa é ne bhum di ekwyil é tak ε.

³⁴ Mbyak m̄egel! Bi aakwak εlii embεe etεp dáa, bela náá bi é b̄embee ε bot? Eteε náá, nuub dyeebawysal é etεp ee zelwood t̄o lyem ε.

³⁵ Mbεε mot nəə etεtε etεp ee nyε di lii é tə εkwom ε mbεε esesεε bε. Tyε wat ne mbee mot, nyε nəə embee etεp ee nyε di elii é, tə εkwom ε mbee esesεε bε.

36 Betka me lę bin, sa di tsęetse náá, dwoo Zeeb aazępéé bot ε, bot ε waatyaa sok bhwoob betetep étęp mélée me bę nadi elee bot ε.

Mb   Bhaadal t  M kana   Matye 12:37 xlvi Mb   Bhaadal t  M kana   Matye 12:42

Ngwyeebel ndem m^ebwala

³⁸ E di'enek, bədhiiti bəghaŋ ε məkana mε etsi
nε eFalizyε zokazεdji Yezu náá: «Lyoel! Bis kwyεl
ε náá, wə lyaal bis dhiiti ndem məbwala.»

39 Yezu é boozəboøza ne nøo náá: «Étεp yé di náá, bot ε di ewaab mos dhiiti ndem mëbwala pe daa Zeeb ø, di di bëmbee ε bot, bot ε di ààbe sosoob é mis më Zeeb ø? Tin, Zeeb aazolyaal be é ndem wat. Yε aadi é koko mbi ndem ngoolel-mëkpa ε Zeeb Yonas nabee ε.

40 Ye é tyε wat nε dáa ngoolel-mεkpa ε Zεεb Yonas
nakpaa emwos elel nε epum elel tø mø boo su ε,
Sεεŋεle Møn Mot aabaasa é emwos elel nε epum elel
tø bøs.

41 Dwoo Zeeb aazepéé bot ε, bot ε ghaada ε Niniv ε waazyε, zetyaa sok bhwoob bot ε di mos'aak étep εpit beε, deenek, beε neekwyeesal ndje sōs. Eteε náá, gwaka beε nagwak Yonas é εlyo beε mēkpa mε Zeeb é, ye nabε é bot ε Niniv naaliig elyem bao. Ye nyə é, bi gu náá, mot di nenak wak'aak, nyε eedhaa Yonas.

42 Dwoo Zeeb aazepéé bot ε, mēkoozi mē momadel ε di pε kye bøs é waazyε, zetyaa sok bhwoob bot ε di mos'aak étep εpit beε, deenek, beε neekwyesal beε ndje søs. Eteε náá, nyε nadus é pε mēdhik mē etseta, nyε é boozegwak mbεε mēlyo mē etson e mēkoozi Salomən. Ye nyø é bi gu náá, mot di nenak wak'aak, nyε eedhaa Salomən!»

Ebula ε embee esisim

Mb  e Bhaadal t   Mekana e Matye 12:43xlvii Mb  e Bhaadal t   Mekana e Matye 13:1

43 «   sok mbee sisim di ewyis t   nyel mot   , ny   kat      pe kyee b  s besye di     b   ne medii   , kesaa di ny   aakadi   . E di ny   aakadi   b  ela di ny   aadi   ,

44 ny   kake    n    : “M   pookosik pe ndja  'am, ndjaa me nawyis t   tak sok   .” Tin, sika ny   aakasik   , ny   aabela ndjaa tak toto, be eezewaabai ne skoobal y  .

45 Tin    ny   aakat  , k  n  o b  dhiiti embee esisim be na nyan-nyan beten ne b  b   di edhaa ny   ne embee mesa   . Tin, b  o djas kabula    t   ndjaa tak, da    be di tin. Deenek, tsik yen  k mot eezepulel dhaa-dhanjak y   nab   sok   . Ye aadi    deenek et  p bembee    bot di pak'ena mos'aak.»

B  n ny  eg    Yezu be ne ny  eg

46 Yezu dinaa kuku elii, w   gwaa b  n ny  eg ne ny  eg z  kum    di ny   nadi   . Be eezetyaa pe kel. Tin, be nadi ekwyel elii ne ne.

47 Dhiiti mot    boozel  e Yezu n    : «B  ea, nyoog ne b  dhyeeb b      pe kel, be   pekwyel elii ne n  .»

48 Yezu    boozeb  za ne mot'en  k n    : «Nyaag'am    ze, da m  n nyaag'am    kadi be ze?»

49 Bhii tak, ny   eezelyo b  djekel be ne djin. Ny   n    : «Beeka nyaag'am, ne b  n nyaag'am di wak e.

50 Et  e n    , ye    mot di esa   kwosak    Saag'am di t   gwwoo   , di m  n nyaag'am, kel'am ne nyaag'am.»

13

Kana s  sel mebh  k

1 Dwoo tak wat, Yezu nadus    pe ndjaa ny   nadi   , ny      boozet  , k  disi pe   boj    boo soob na djato-djato. Tin, ny   moo z  lyo bot.

² Wɔ gwaa, zukamwaa ne mot zokazemaala é di tak. Dáa nyɛ nabee náá, zukamwaa ne mot naazɛsɛega tin ε, nyɛ é boozeni tɔ dhiiti eleed, nɔɔ nyel, disi. Nyɛ eezɛpus eleed tɔ dii, ɛdhuu ε bot eezɛlik pε kyiid é ngwoob dii.

³ Mεlyo me nyε nalelyo be ε nadyeebabu é to ekana. To ekana ee nyε nadi elyo be ne yε ε, wat nabε é kɔ εsu ε sɔsel mεbhek. Tin, nyε é boozεke ne nɔɔ náá: «Dhiiti dwoo mot ngöt nató pe pyeeb kεsɔs bhek.

⁴ Dáa nyε nakadi emwam bhek tak ε, kyee wat nakwyit é gba. Wɔ gwaa enen zokazεdε ye.

5 Yak kyee kakwyit é kó bat εkok. Tin, ààkobøya deenek, mεbhék eezεkwyil, etεe náá, di tak nadi é, nε ba bøs.

⁶ E di gwyes na ghe-ghe nakakas ε, wɔ gwaa məbhék djas zεsyee, etεε náá, ekaŋal e tak nabé ε àani tɔ bɔs εdimεpe.

⁷ Yak pak məbhək nakakwyit é tə engwyinini. Wə gwaa, engwyinini binek zokawyee, kala kə məbhək ààbə nə dáa məbhək wyee ənyɔ̃epe.

⁸ Tin, m^ébhek m^é nakakwyit k^ó mb^ée b^ós ε , naak-wyil eny^óepe, w^ó gwaa ye kwyil bhum. E kwos wat, bhum m^ékam-mel^él, é yak m^ékam-meten ne wat, é yak tak bhum dhet.»

⁹ Bhi tak, Yezu eezéke náá: «Yε bε náá, bi é nε melɔ me εgwak oo, gwakeka εnyɔεpe!»

Etep yé Yezu di elii nε bot tɔ ekana

10 Tin, b^édjekel eezetiila p^é pak Yezu nadi é, b^é é boozedji ny^é náá: «Étep yé w^ó di elii n^é n^ó to ekana?»

¹¹ Wə gwaa nyé zebəəza nə nəə náá: «Biyo, bi eezedjëaa etsoŋ egú esuk ε Σyoŋ ε di tə gwoo ε. Ye be beso bin o, be dinaa ààpaamet esuk ε tak.

¹² Eteε náá, mot aadi nε ba bim sonok o, bε waabil nyε dhiiti, éteρ ye neebu. Tin, mot aakadi toto ààbε nε sonok o, bε waadék nyε døo nε eghutu-ghutu nyε lik nε ye ε.

13 Etep tak é mε di elii ne nɔɔ tɔ ekana. Eteε náá, be é ne ghwyil egwyák ne mis, ààbee. Be é ne ghwyil egwak ne melɔ, dhi be di ààsiiza sa ye di ekwyel eleε ε.

¹⁴ Ye é deenek é, etep ee ngoolel-mekpa ε Zeeb Ezayi nalee é aabela εsuk. Nyε nabε é, nyε eeke náá: “Bi é waagwak εnyøepe, bi é aanàkwaagu εsuk ε tep tak.

Bi é waabee ne mis, bi aanàkwaasiiza esuk ε tak

¹⁵ Eteé náá, bot ε m̄byak'ak nε kalyel elyem dhaa nyel.

Be ne kasa maa-elō dhaa tyε.

Bε eezedipal mis mao étep bε é zekεbee.

Be eediyāl melō mōo, ye nàgwak.

Bé eezelu etselal ε loo náá, ye nàgwak sonok.

Tin, bε tok nε ghwyil εbulā, dum kon nε Zεεb etεε
náá, Zεεb neetsik bε*.”

16 «Yε kabε biyo be εmet o, mənyo ne nen, etεε náá, mis men εpebee, melo men εpegwak!

17 Me lee bin é etep ee tséetse náá: Beté ne bengooolel ε mekpa ε Zeeb, bot ε epiki naadyeebak-wos εbee ne εgwak sa bi di ebee ne gwak mos'aak. Be àapabela bhwoob εbee ne gwak sa bi di ebee mos'aak.»

Yezu moo lee esuk e kana səsel məbhək

* 13:15 Eza 6.9-10

Mb  e Bhaadal t   M  kana    Matye 13:18l Mb  e Bhaadal t   M  kana    Matye 13:25

18 «Biyo, bot bak! Gwakeka   suk    kana s  sel m  bhek:

19 Bos   ngwoob gba di bhek nakwyit   , ye kwy  l elyaal    bot    nadi egwak et  p   yon    Z  eb, b   kadi   ,     met   suk    tak   . Tin, Mb  e Mot eetuula, ny   eez  d  k m  bhek b  aa t   elyem b  o   .

20 B  dhiiti bot kadi    d    a m  bhek nakwyit k   bat ekok   ,    sok b   di egwak-gwakak m  kpa    Z  eb   , b   ne dyeebamyaala t   elyem b  o   .

21 Tin, b       paket n    a, m  kpa m   tak pookoni b   t   ebum elyem   ny  epe. B   kadi   ,     wa zii   bu  epe t     baal    m  kpa m   tak. Tin,    ghe   mezuk ne m  bhocal aatuula b   k   esu    m  kpa    Z  eb   , eliig    l  o koj ne Z  eb     b  ya.

22 B  dhiiti t   len gwak m  kpa    Z  eb    d    a kyee m  bhek nakwyit t   engwyinini   . B   ne gwak m  kpa    Z  eb, ye kabela    n    a, y  b  o elyem    t     wyeeb    esa e bos, m  vu m   di ek  o bot k   bos'ak   , ne mb  e esiiza t   elyem b  o di enyal m  kpa    Z  eb   . Tin, m  bhek m   tak kadi   ,     wum.

23 B  dhiiti bot kadi    d    a m  bhek nakwyit k   mb  e bos   . B     pegwak m  kpa    Z  eb, myaal y   ne lyem wat, b   kak      d    a Z  eb kwy  l   . Tin, y   waawum   bu  epe. Yak m  kam-m  l, yak m  kam-m  ten ne ng  t, yak dhet.»

Kana mb  e bhek

24 Yezu zokabaale   b  dhiiti kana sis: «Beeka dhiiti sonok di tyee   yon    di t   gwoo   : Dhiiti mot ng  t naabe   m  bhek t   pyeeb'  .

25 Yak pum,    sok bot    del djas nadi    g     , w   gwaa dhiiti mot m  bhuka m   zokaz  be ny   m  bee bhek t   pyeeb, ny   eez  n  o nyel sik.

26 Dáa mεbhék nakawyee ε, yε eezεwum, mbée
mεbhék menek eebaazεwyee yε.

27 Tin, bot ε mesa mε nákuma pyeeb tak é boozelεe ne kukuma yɔbɔ náá: “Għej, wɔ nabε tɔ pyeebɔ é mbεe mεbhek, etsal é? Ha yak mbee bhek kadus paa?”

28 Nyé é boozebœza ne noo náá: “Ye é mot mœbhuka é sa esesee binek.” Bhii tak, bot ε mesa é boozedji nyé náá: “Bis sa dáa, wø kwyel é, bis kedis embee mœbhék menek é?”

29 Nyε eebaazεbə̄za ne nɔ̄ náá: "Hoo! Aābe! Eteε náá, bi é kεgu ye ɔ̄, bi é ne ghwyil εgu dɔ̄ ne mbεe mεbhεk lɔ̄g wat ne yiizaag.

³⁰ Deenek, betka náá, mēbhēk menek djas wyee loog wat, kékum dwoo yé aakabé náá, bi moo kēdis ε. Tin, mē waalee ne bot aakēdis o náá, bē pookokan sok εdis ε mbee bhek, da bē é kōl yε é di wat étēp bε needik yε. Bhii tak ε bē aakasεeg mbεε bhek, kwom kō tanj'am.”»

*Kana ba mao bhek na sike-sike be di edjoo «mutaad
e»*

³¹ Wɔ gwaa Yezu baazelée bɛ yak kana sis, nyεy náá: «εyoŋ ε di tɔ gwoo ε, ye é dák bhek le di edjε bhum di edjóoaa mutaad ε† dhiiti mot nakεbε pe tɔ pyeeb'ε ε.

³² Bhum mutaad é bhek na sike-sike dhaa məbhék djas di ebéaa kə eko ε bəs ε ne mətəoł. Tin, é għejj yε di ekwyil ε, məbək mε di edħaa ele e bok djas ne məbək. Ye kadi é, ye moo le di náá, enen εpebatazeló mək məo kə elεe e tak.»

Kana leviid

[†] **13:31** *bhek le di edje bhum di edjooaa mutaad ε le mutaad é boo le di kwyil tó bæk ε.*

Mbεε Bhaadal tō Mekana ε Matye 13:33lii Mbεε Bhaadal tō Mekana ε Matye 13:40

33 Yezu zokabaazedje bëdhiiti kana. Nyey ne nœ
náá: «εyoŋ ε di tɔ gwoo ε, ye é dáá moma di enœ
ba mœœ deez pu leviid, seeg ne bëtë ne pu falin, étet
nyε neesa tsim mapa ne ye ε. Mœœ εwala bhii tak,
tsim'enek djas kadi ε, ye eezeghamta.»

Etep ee Yezu nadi elelyo bot tɔ ekana ε

³⁴ Melyo mε Yezu nadyeebadjε medhuu mε bot ε nabe-be é tø ekana. Nyε nabe é ààdjε dhiiti melyo, ààlεε yε tø kana.

35 Nyε nasesa deenek é, etεε náá, sa bengoolel εmekpa ε Zεεb naleε é neebela εsuk. Ye nabε é bengoolel εmekpa ε Zεεb naake náá: «Mε waalii nen tø ekana. Tin, mε waaleε bε esa ee nadi syela kana bøs nakusel ε‡.»

Yezu eezeleē esuk ē kana mbee bhek

36 Bhii tak, Yezu zokazéodus tó edhuu ε bot, nyε eezεsik, tó pε ndjaa. Tin, bεdjekel é boozεzyε pε nyε nadi ε. Bhii tak, bε é boozεke ne ne náá: «Lεea bis εsuk ε kana mbee bhek tó pyeeb.»

37 E di'enek, Yezu é boozeni elee będjekel bę náá:
«Ye é Sæqele Mən Mot ε di bę mbęe məbhék.

³⁸ Pyeeb kwyel elyaal é mədhik djas di kə bəs ε. Mbəε məbhək kwyel elyaal é bot ε di eke dáa Eyoŋ ε Zeəb di kwyel ε. Mbee bhek kalyaal é bot ε Mbee Mot.

³⁹ Mot məbhuka nazəbe bhek ɔ, kabə é Dim mot məkəŋj. Dwoo ekebók bhum kabə é esi ε bəs, bot ε mesa kwyel elyaal é efop.

40 Dáa ye di náá, embéé m̄ebhek é waatsaalaa
étep ekemwasaa tó du ε, yε aabaazodi é deenek é
esi ε b̄os.

‡ 13:35 M_εd 78.2

41 Sseŋele Mən Mot é waalwom efofop bε, nyε waadis to Ḫyoŋ ε le bot djas di ezəm εmyaal ε bən nyεeg bəo ɔ, zənəo bot ε mbee mesa.

⁴² Nyε waamwas bε tō boo du di egoo na kōm-kōm ε. Penek, bot εbuεpe aadi é tō megwyε neεkwaal ε metsok.

43 Tin, bot ε epiki é waakas tɔ Eyoŋ ε Seeg'ča dáa gwyes. Ye be náá, bi é ne melo me egwak oo, gwakeka enycepe.»

Ekwom ε epata di syela ε ne esa e għoġi

⁴⁴ «Eyoŋ ε di tə gwoo é dáa di εkwom ε epata di syela tə pyeeb ε. Dáa dhiiti mot nakabela yε ε, nyε é boobaazεsyel yε é di sis tə pyeeb'enek. E di'enek, nyε moo é tə mεmyaala, etεε náá, nyε nadi ekwyεl εkεbømsa esa be djas étεp nyε neezεbøm pyeeb tak.

45 «Eyօη ε di tօ gwoo ε baanօηel է, ne mot di esaas
esa e ghoη étεp nyε neebօmsa ։ Nyε dyeebasan է
tεtε esa e ghoη na nyenyc-nyo.

46 Yε kabε náá, nyε eebela yii na nyenyonyo dhaa beso djas ne boo metan oo, nyε kakεbomsa é esa be djas étep nyε neezεbom yii zaag na boo metan.»

Kana εwyet

⁴⁷ «Eyon ε di tə gwoo ε, baanəŋel é, ne εwyet bε di
ela tə dii ε. εwyet ε tak dyeebamet é ekəkə bəsu djas.

48 Tin, yε bε náá, εwyet eezelwood ɔɔ, belael ε mεwyet kadul yε ε, zyε nε yε pε kyiid, da bε é nɔɔ mεnyel disi étεp ədis é besu é bel é εwyet ε tak ɔ. Tin, bε kabek bε edi é bεkak. Bε nɔɔ betete, wa tɔ mεbɔɔl, yε kabε bε na sike-sike nε embee e tak ɔ, bε kamwas bε é mwasak.

49 Esi ε bos aadi ε deenek: Zeεb ε waadhis efop
be zewa mbek pak mbee bot ne bot ε epiki.

Mb   Bhaadal to Mekana e Matye 13:50 liv Mb   Bhaadal to Mekana e Matye 13:58

⁵⁰ Eteε náá, mbee bot é waakelóoaa tó boo du na kóm-kóm. Tin, bot εbuεpe waadje megwyε ne εkwaal ε metsok.»

Mεvu me na bes nε yii na mwa

⁵¹ Yezu zokazé dji be náá: «Bi eemét esuk ε etep binek é?» Boo náá: «Iyoo»

⁵² Yezu é boozke ne nəə náá: «Étep tak é di náá: ghaa məkana mε etsi djas di ekwos edi djekel étep Σyonj ε di tə gwoo ɔ, nyε é dáa kuma mot di enəə ekwom ε le pe tə məvu mε na mwa zenəə yii na bes ε.»

Bot ε Nazalεt ààmyaal Yezu

⁵³ Bhii Yezu nasilal elyo bot tó ekana binek ε, nyε
έ boozənəo nyel, tó yε.

⁵⁴ Nyε nató é pε dεl ε nyε nawyee kɔ tak ε. Nyε moo tin elyo bot tɔ ndjaa mendjaala mε eYuda. Tin, bot ε nadi egwak nyε ɔ, naadyeebadjoka εbuεpe, bε moo tin eke náá: «Nyε kεbela yak kwaambi etson nε mbi yak endem e mεbwala paa?

55 Mən'ak tok wak mən salpande? Ye tok Maali di wak nyęeg é? Zak be ne Zozef, ne Simoň, zenoo Yudas tok bədhyeeb é?

⁵⁶ Haa ye tok bækəl mena nɛ bɛ nɔɔ di mɛlu djas é
di wat'aak é? Ha nyɛ kəbela yenek mɛbwala paa?»

57 Egeka binek djas é nasa náá, emyaal ne ebwaalel ε bot binék djas dus kó Yezu. E di'enek, Yezu é boozéke ne noo náá: «Ngoolel-mekpa ε Zeeb dyieebaduwalaá é, pe kyee sis, ààbe pe kó del ε nyé nabyel kó tak ε, neghu tó ndjan'ε ne tó bil'ε.»

58 Yezu nabe é ààsa bête né èndem e mèbwala tin,
étep mèlyel me elyem bòò.

14

Esyeε Zaq Nduuel-bot

¹ E għej tak Elood mot nadi məkoozi k-Yeluzalem o, zokagwak menduk ε Yezu.

² Nyε é boözke ne bot ε mesa me náá: «Ye é Zanj Nduuel-bot ε baagom é gomak é! Etep tak é nyε di ne ghwyil esa bεte ne yenek endem e mεbwala.»

³ Ne tsεεtse, ye nabε é mεkoozi Elood naalwom náá, bε met Zan̄, da bε é kəl nyε ne eghwooz. Bhii tak, bε naakewa nyε é membok. Ye nabε é étep Elodiaad, mwaa tel Filip,

⁴ etee náá, Zaŋ naake nε Elood náá: «Dum nε etsi ε Moiiz, ye àágoka náá, wøy dék Elodiaad* mwaa tel'ʔ!»

⁵ Etep tak ε Elood nakadi esaa dáa nyε aasa étep nyε neegó Zan. Nyε nadi ekaab εdhuu ε bot ε mbyak eYuda, etεε náá, bɔɔ djas nakeke é náá, Zan Nduuel-bot nabε é ngoolel-mekpa ε Zeeb.

⁶ Tinaak, é dwoo εbyoŋ ε Elood di eduwal εbyel elεε ε, εsyes ε Elodiaad naabol é mis me bεdjoŋ ε nadjóoa ε εbyoŋ . Elood naadyeebamyaala nε ko zεŋ εsyes ε tak.

⁷ Tin, məkoozi Elood ɛ booke nɛ ɛsyes ɛ məmoma yenək náá: «Myoŋ nɛ məsoŋ mam! Waaba esa ee lyem'ɔ kwyel ɛ djas, mə waadjəs wɔ!»

⁸ Esyes elenək zokazewaab sa nyeeeg nalee nyee. Nyey náá: «Me kwyel é, wo dje me nenak yak lo e. Zan Nduuel-bot kela ko pet kongo na pyaaz!»

⁹ Wə gwaa, ye sa Mekoozi Elood nyel «wəyəŋ» ne ghoŋ. Tin, nyə nabə é ààkabə ne tyee nyə pəe, etee

* **14:4** Elodiaad Tə etsi eYuda, mot nabə ààgoka nə ɛba mwaa mən nyęeg sonok mən nyęeg dinaa nə tsik.

náá, nyé naazetuwal myoŋ nε mesoŋ mε é mis mε bedjoŋ. Nyé é boozelée nε bot bε náá, bε dje nyé sa nyé nawaab ε.

¹⁰ Tin, nyε eezεlwom dhiiti mot étep nyε neekεtsaal lo ε Zanj Nduuel-bot pε nyε nadi tø membok ε.

11 Wô gwaa, bë zokazyë ne lo e Zañ kô pët kongo na pyaaz, bë eezedjë esyes e mao moma yenök. Tin, esyes e tak é boonao yé, kedjë ne nyeeeg.

12 Tin, b_{edjekel} ε Zaŋ é boozənɔɔ muu'ε, k_{edel}.
Bhii tak, b_ε é boozetó k_{ebaŋa} Yezu etep djas nadhanj
ε.

Yezu naazədjɛ bot bɛmil etɛn edee

13 Dáa Yezu nagwak etep binek djas ε, nyε é boodus tin, nyε eezεni tó eleed, tó, kesaa di εwala pe bot aadi ààbee nyε ε. Ghuna εdhuu ε bot naagu ze nyε nató ε, wɔ gwaa, zukamwaa ne mot nadus pe mel me nadi é engwoob tin ɔ, zεdu nyε ne meko mbaka-mbaka ne dii.

¹⁴ Dáa Yezu nasul tō eleed ε, nyε kabee é edhuu ε bot binək, ye nabε ghoŋ naasa nyε elyelεpe. Nyε moo tin etsik bot mεbε mɔɔ.

¹⁵ Dáa bē nabee náá, dwoo moo é bikoko ε, bēdjekel é boozetiila pε daa lε. Bōo nε nε náá: «Dwoo eezeleega. Tō kakon'ak, ye tok nε bōo mel. Swaala bot bak étεp bē neekesaa edee pε bōo mel me di é engwoob'aak.»

16 Yezu é boozéboøza ne nøø náá: «Ye àágoka náá, bø swaalaa, diëka bø edee biyø bø emet!»

17 Tin, bε é boozεke nε Yezu náá: «Zuka nε sa bis di nε yε wakε, ye é etsim e emapa eten nε bεsu εbá.»

¹⁸ Yezu é boozéke nē nōo náá: «Dhaka nē ye wak.»

19 E di'eneke, nyε é boozεke ne medhuu mε bot ε nadi tin o náá, bε disi mendiindil kə bəə eka e na bes. Bhii tak, Yezu é boozənəə emapa eten ne besu εbá binek, nyε eezεben mis pε εko, zəghaapεε Zεεb. Nyε eezεpyak emapa, nəə, dʒε bədjekel bε. Bədjekel é boozənəə yε, kaa, dʒε εdhuu ε bot ε nadi tin o.

20 Mot ne mot naadε, djil. Wə gwaa, bədjekel baabula ne məbhuhhwak mε emapa ne besu ε nalik ε, ye naalwoodal məbhwaam kam ne ebá.

21 Bot ε nadε emapa ne besu binek o, nabε é tyee botom bəmil εten, ààkalaa metaj mε boa ne bəə dhyeeb.

Yezu eezεke kə medii

22 Batsa bhii tak, Yezu eezelwom bədjekel bε náá, bε ni tə eleed, tsaal, tó pε yii kyiid boo soob na djato-djato. Tin, nyε eezεlik é eswaal ε zukamwaa ne bot binək pε mendjaa məə.

23 Bhii nyε nazesaal bε ε, nyε é boo zεbyet kə etsok étəp εkedjaala Zεεb. Dáa ye nabε náá, dwoo nabε é ye eezesila ε, nyε nakalik tin é nyε εmet.

24 Eleed nabε é ye moo εtsetaεpe ne εboŋ. Wə gwaa, boo ghuu zεpupal kə dii, tin, bhuuge moo tin enyuŋa e eleed, etεe náá, pup nadi ebulal bε eleed pε bhis.

25 Kuku pum, tə ghooghom, wə gwaa Yezu zεsul kə dii, nyε moo tin edu bədjekel bε. Nyε nadi eke é ne məko mε kə dii.

26 Dáa bədjekel bε nabee nyε eke kə dii ε, bwoo naasa bε εlyelεpe. Bəə náá: «Nwyak é dim!» Bε moo tin etsim ne bəbebwl.

27 Batsa deeneke, Yezu eezεdjóo bε. Nyεy náá: «Nàbemka ba. Saka məghaaz. Ye é mam.»

28 Dáa nyé nabee deenek ε, Pyεed é boozεke ne Yezu náá: «Gheŋ, yε be náá, ye é tsεetse náá, ye é wøy oo, kea náá, me ke kɔ mɛdii, zye pe wɔ di'enek.»

29 Yezu é booz̄eke nε ne náá: «Dha!» Tin, Pyεed é booz̄ewyis t̄o eleed, sul k̄o dii. E di'enek, Pyεed moo kε k̄o dii nε mεko mε, etó pε kyee Yezu nadi é.

³⁰ Tinaak, dáa nyε nabee náá, ghuu naalyel pyep ε. Wø gwaa bwoo zesa nyε. E di tak wat, nyε moo ediida tø dii, nyε é boozetsim elyelεpe náá: «Gheŋ, tsika me!»

³¹ E di tak wat, Yezu é boozeseeb mbɔ, wɔ gwaa, nyɛ zokamet Pyeed, nyɛ é booke ne ne náá: «Étep yé wɔ be meso? Emyaal e lɔ àadyeebabɔk.»

³² Bhii tak, bœ djas bœbœ eezœgo to eleed. Tin, ghuu yenek eezœsila.

³³ Tin, b^odjekel ε nadi t^o eleed o, zokazyε, z^okwyit m^obon si m^oko ε Yezu. B^oo ne ne náá: «Ye é ts^oetse náá, w^o é M^on Z^oeb!»

Tsik membel pe kyee dik Ghenezalət

³⁴ Bhii bε nasεε dii ε, bε é boozetó pε kyee dik Ghenezalεt.

³⁵ Dáa bē nakum é di'enek ε, wō gwaa, bot ε dəl ε tak zokazegwyak Yezu. Tin, leŋ ε əkum ε Yezu zokadjala məl djas, wō gwaa, bē zokazye ne membel djas bē nadi ne nɔɔ ε.

³⁶ Bot ε tak é boozədjaala nε Yezu náá, nyε bet
membel djas, bøø be εmet zokee-keeak elø ε nd-
jookuwa yε. Tin, bot djas namεt nyε ø nabø ε be
naatsak.

15

Etsi ee bεbhaab binq nalik ε

¹ Dhiiti dwoo eFalizyε nε bεghaŋ ε mεkana mε etsi naadus pε Yeluzalem zeboma nε Yezu, be é boozedji nyε náá:

² «Étep yé b^edjekel b^o di ààduwal etsi e b^ebhaab bina nalik ε? Eteε náá, b^{oo} b^e ààgwyii m^embo, b^e di náá, b^e moo d^e edee ɔ.»

³ Yezu é boozéboozá ne nōo náá: «Étep yé bi di ààké dáa etsi e Zeeb di leee ε? Bi kwyel eke é dáa etsi e mbyak'en di eleee ε!

⁴ Etεε náá, Zeeb ke é náá: “Dila soog nε nyoog. Mot ε di ekal seeg nε nyεeg oo, nyε goka é nε esyee.”

5 Ye kabə biyo o, bi lyo bot é náá, mot é ne ghwyil elæs ne seeg ne nyeeq náá: "Esa ee mε waakwyee bin ne ye ε, mε eenəo kədjə étəp etuud ε Zεeb ne ye."

⁶ Mot é ke deenek ዽዎ, ነገ tok ne gwyees ጥኩዕያዎ
ሰይግ ነገ ሆይግ. ፊ di'enek, bot ይቡዕዋ ደጋፍ ቅፃፁ ኔፃፁ,
መክፃ ዓ ዘዴዕ ዘዴዕ, አንድ ደጋፍ ኔፃፁ ከ ደጋፍ ኔፃፁ
በሮ ዓ ደጋፍ ኔፃፁ ከ ደጋፍ ኔፃፁ.

⁷ Bot ε m^ɛdjhaa^z pε εko, bhimi^s pε si! Ngoolel-m^ɛkpa ε Zεeb Ezayi nabε é nε gham nε nyε nε ke náá:

⁸ “Bot ε mbyak’ak duwal mε é duwela mεkəŋ,
elyem bəə é pε kyee sis.

⁹ Zeēga mendjaala mœ̄, ye é yii toto é mis mam,
eteē náá, melyo mœ̄ bē di elyo é melyo mœ̄ epuud*.”»

Melyo dum ne esa ee di epul mot ε

¹⁰ Wō gwaa Yezu zokazēdjóo εdhuu ε bot, nyε é boozεke nε bōo djas náá: «Biyō djas, gwakeka mε, da bi é met sa mε di elii'aak:

* 15:9 Eza 29.13

Mb   Bhaadal t   Mekana e Matye 15:11lx Mb   Bhaadal t   Mekana e Matye 15:20

¹¹ Ye tok sa mot di ewa tō nuub'ε ε, di epul mot é mis ε Zeeb ε. Ye é sa wyis tō nuub ε di epul mot tak é mis ε Zeeb.»

¹² Tin, b̄edjekel é boozyε, zεlεε Yεzu náá: «Wō nεgu náá, etεp ee wō lii'enek eedyeebakpaa eFaliyεtō elyem é?»

¹³ Nyé é boozəbəəza nε nəə náá: «Məbhək djas di náá, ye tok Saag'am di tə gwoo ε nabə é, ye aadi é guaa.»

¹⁴ Yezu é boozéke náá: «Betka be. Ye é be na edhim ε di edjeeed bessó bɔɔ be na edhim. Tin, ye nyɔ bi é gu náá: Ye be náá, ye é mot edhim ε di edul sɔ̄ mot edhim ze ɔɔ, esik ε tak ε náá, bɔɔ djas é waadjoola tɔ̄ guk.»

¹⁵ Tin, Pyεed é boozεke náá: «Lεea bis sa ekana binek di ekwyel εlεε ε.»

¹⁶ Yezu é boozəbəɔza náá: «Dəə nə biyə pe, bi tok
nə etson̄ etiibal é?

17 Bi ààgu náá, esa djas mot di ewa tó nuub ε, dhaŋ é tó mɔ ye. Bhii tak, ye kakεwyis é tó εbyeed é?»

¹⁸ Bhii tak, nyε eebaazεke náá: «Sa di ewyis tó nuub mot ε ààpul edεε e mot. Ye ε sa di edus tó lyem ε di epul edεε e mot.

¹⁹ Eteé náá, embee egeka dus é tó lyem mot. Yé é esiiza ε di elwom bot náá, be gó bot, be sa mezó, be sa mepam, be djii, ne εsu bən nyeeeg bəo etep ne məbhækkel.

²⁰ Yenek é esesee ee di epul εgwakel pak bot ne Zεeb ε. Ye kabé tēp ede edee ààgwyii mεmbɔ o, ye ààpul mot é mis me Zεeb.»

Ndjonj moma eedum koŋ ne Yezu

21 Yezu zokadus tin, t  p  kyee dik eghaada Tiid n  Sid n.

22 Dhiiti moma del   Kanan nadidi k  kyee dik   tak  , zokazy  pe daa l , ny  moo tin etsim n  : «Ghe , M n Dhavid, geka m  ghon , dhiiti kwaambi mbee sisim  pedhek m n  sy es   lam, ny  tok eny epe!»

23 Tin, Yezu gwyem'enek,  abis moma tak. W  gwaa b djekel b  zokaz ke n  Yezu n  : «S a ny , et p ny   pedu mena n  etsim look bok mos.»

24 E di'enek, Yezu   booz b za n  : «M  nadhisaa  , k  esu   bot   mbyak Yisala l di b  eezediib d  a b   ebhata ee di  abis n  mbaalel  .»

25 Tin, w  gwaa moma yen k z kwyt m boj si m ko   Yezu. Ny    booz ke ne n  : «Ghe , kw y ea m !»

26 Yezu   booz b za ne n  : «Y   any  n  , b   b bh   d  aa emapa di n  , ye   yii b   bot  .»

27 W  gwaa moma yen k baaz pesal n  : «W    n  gham, Ghe ! Tin, b bh   aazoded    b   eghutu-ghutu emapa dyeebakwyit   mesa kukuma y    .»

28 Tin, Yezu eez ke ne moma yen k n  : «Hee moma! Edum   ko    l  ne Z  b ne b  . Et p tak   Z  b   waadje w  sa lyem  di ekwos  .» E di tak wat, w  gwaa m n zokatsak.

Yezu eez tsik membel  bu pe

29 Bhii tak, Yezu eez dus tin, ny  eez t  p   boj   boo soob na djato-djato Ghalile. Ny  eez byet k  m    tsok, n   nyel, disi.

30 Bot m dh u- dh u zokazy  ne bot   edjam, bot   edhim, eboka e bot, ebubu e bot, ne b  t  ne membel. B  eez sil b  sok bhwoob' . Tin, Yezu zokaz tsik b .

³¹ Edhuu ε bot naadyeebadjoka dáa bε nadi ebee ebubu moo lii ε, bot ε edjam nε eboka moo ke ε, bot ε edhim moo nyaa sok ε. Beε moo tin eduwal Zεεb Yisalaεl.

Yezu eezεdjε bot bεmil εna edee

32 Yezu eezedjoo bedjekel be. Nyee é booke ne nœ náá: «“Ha” kpaa-ghon ne edhuu ε bot bak e! Mena ne be nœ moo mos é melu mel el e di wat. Be tokape ne edee e dek. Me tok ne ghwyil eswaal be pe mendjaa mœ to emœ toto, be waazuk, ze ε ze.»

33 Tin, b^édjekel b^é é booz^éke n^é n^é náá: «Mena
aabela edee ee ^édhuu ^é bot bak djas aad^é, djil n^é
y^é ^épaa? Menabel é dika kuku kakon^éaak?»

³⁴ Yezu eezedji bę náá: «Bi é ne emapa edhen?»
Bę é boozebööza náá: «Eten ne ebá ne ba böö besu.»

35 Nye é boozelée ne edhuu ε bot náá, be disi é bøs.

36 Bhii tak, nyε eezεnɔɔ emapa etεn ne ebá ne bɛsu binek zεghaapeε Zεeb. Bhii tak nyε eezεpyak yε ebil-ebil. Nyε eezεnɔɔ ye náá, dje bedjekel bε, bε neekaa bot djas.

³⁷ Mot ne mot naadε, djil. Bεdjekel bula ne yii nabwak ε. Mεbhuhhwak naalwoodal bεbhwanj eten ne ebá.

³⁸ Bot ε nadε ɔ, naakum botom bəmil εná (4 000),
ààlaa-lanjak boa ne bɔɔ dhyeeb.

³⁹ Bhii tak Yezu é boozeswaal bot ε tak be sik pe mendjaa mōo. E di'enek wat, nyε eezeni tō eleεd, be ne bedjekel be zokazetó pe kyee dik Maghadan.

16

*EFalizyε ne eSaduseε epesaa dhiiti ndem
mεbwala aadus pε tø gwoo ε*

¹ EFalizyε ne eSaduseeε naazyε pe dáa Yezu étep
esanj ε eloo ε nyε pe eko, da é bwood nyε pe kiyε. Be
eezεke ne ne náá, nyε lyaal bədhiiti ndem məbwala
di edus pe tɔ gwoo ε.

² Yezu é boo kabulal bε dáak: «Dwoo é sila œœ, bi ke é: "Yε aadi é, mbεε dwoo, etεε náá, gwoo moo é tɔɔbelaa."

³ Keeñ tó melem, bi dyeebake ε: “Bhi é waanee mos, etee náá, gwoo é tɔɔbelaa.” Bi ne gu εbék embi e gwoo; ghuna bi ààgu εbék embi e endem di edhaa melu mak ε.

⁴ Biyo, bot ε melu mak, bi é bembee ε bot, bot ε di ààbe sosoob é mis me Zεeb ḥ. Bi kasaj é endem e mεbwala. Yε aanàkwaadjεaa bin bhis yε Yonas nasael ε.» Bhii tak, nyε eezεbet be, zεtó.

Leviid e eFalizyε nε eSaduseeε

⁵ E di b^εdjekel nadhaa p^ε yii kyiid soob ɔ, b^εe eez^εdjisa εnɔŋ ε emapa.

⁶ Yézu é boolee bë náá: «Dika në etsonj, da bi é kyee leviid e eFalizyë në eSaduseeë di në yë ε.»

⁷ Bédjekel moo tin é nyiijela pak'oo náá: «Nyé lii deeneek é, etee náá, mena ààpanoo ka emapa.»

8 Yezu eezegu sa bε nadi enyiijela ε. Nyε é boozεdji bε náá: «Étep yé bi di elii pak'en: Ye é etee náá, mena tok ne mapa é? Dáa εbwaalel ε len ne Zεeb di batsa ε!

⁹ Bi dinaa àapaamet esuk, bi tok ne ghwyil etaala emapa eten me nakaa botom bëmil eten ye ε, døo ne bëte ne mëbhwaai nabula ne ye ε?

10 Bi tok nε ghwyil staala emapa eten nε ebá mε nakaa bot bəmil əna yε ε, nε bətε nε bəbhwanj ε bi nabula nε ye ε?

¹¹ Etep yé bi di ààgu náá, mε bε é ààlii ne nen étep emapa é sok mε lii ne nen ε? Mε ke é náá: “Kyeeka emapa eFalizye ne eSadusee”.

12 È di tak, bëdjekel eezëgu náá, nyë nabë é ààke náá, bë kyee leviid di waaa tò emapa ε. Ghuna ye nabë é mëlyo më eFalizyε në eSaduseε.

Pyεεd eezeleε náá, Yezu é Mesia

¹³ Yezu zekum ko bøs ε Sezaad ε Filip. Nyε é boozedji bedjekel be náá: «Bot ke dáa dum ne Señele Món Mot?»

¹⁴ Be eezebəɔza ne ne náá: «Bədhiiti ke é náá, wɔ é Zaŋ Nduuel-bot, bak náá, wɔ é Eli. Bədhiiti kabaake é náá, wɔ é Zelemi neghu dhiiti ngoolel-mekpa ε Zεεb.»

¹⁵ Yezu é boozedji bę náá: «Haa! Biyə, bi ke náá, mam é zə?»

16 Tin, Simoŋ Pyeed zebəɔza náá: «Wó é Mesia, Mən Zeeb di ne tsik na kom-kom ḥ.»

17 Yezu é boozke ne ne náá: «Menyo ne no, Simoñ mōn Zanj, etee náá, ye tok mot epuud zetel wo yenek etséetse, gua náá ye é Saag'am di tó gwoo o.

18 Yε bε mam ḡ, mε ɛpelεε wɔ, wɔy Pyεed wɔ εkok, kɔ εkok ε tak ɛ mε aakus di zεεga ndjaa mendjaala mam. ɛsyee aanākwaakwak yε.

19 *Mε waaboodjε wɔ besap ε ndjaa Eyoŋ ε di tɔ gwoo ε. Sa wɔ aalu kɔ bɔs ε, ye waaluel tɔ gwoo. Sa wɔ aadjε ze kɔ bɔs ε, ze é waadjεel tɔ gwoo.»*

20 Bhii tak, Yezu eezelu b^édjekel b^é náá, sa b^é ààl^ée mot náá, ny^é é Mesia.

Yezu eezεlεe εsyee ε le ne εgom ε le

21 E di'enek, Yezu moo zelεε nε bεdjekel bε náá:
«Ye goka é náá, mε tó pε Yeluzalem, étεp mε

neek zuk  bu pe   m mbo m  b paa eYuda, b  n  eboo b ghaa-Z eb, z n o  beghan    m kana m  etsi. B  waag  m , bhii m lu m l l , m  waagom.»

22 E di'enek, Py ed eeze dul ny    ngwoob b  n  n  b b , ny  moo d  ny  m be: «Z eb baal w , Ghej! Yenek aan kwaakosael.»

23 E di'enek, Yezu eezebh m ny . Ny  n  Py ed n  : «Dusa! T a  tset e pe n  nam, Satan! W     b k   ze yam, et e  n  , es iza b  tok d  a y  Z eb, gua n  , y  es iza   y  bot.»

24 Bhii tak, Yezu   booz ke n  b djekel b  n  : «Mot   ke n  , ny  aazy  bis n  n  o , ny  bet es iza et p nyel' , ny  b p m laaba m , da ny    du m .

25 Et e  n  , mot di ekwy   tsik   nyel'  o , ny    waasu nyel' . Ghuna mot aasu nyel'   t p' m o , ny  waabela y !

26 Duma y  mot aadi n  y , ny  bela dik djas, da ny    kasu   tsik'  o ? Ye   n  dhiiti sa mot aadj   t p  b  m   tsik' ? Mam   bee!

27 Ye   deenek   S  n le M n Mot aazy  t  duma S  g, b  n  efop b . E di'enek   ny  aadj  mot n  mot efute mesa m  tyee ny  nadi eke  .

28 M  l   bin   et p   t  et se n  , b dhiiti bot   di wak o , b  aan kwaagwy   sok n  b  n  bee S  n le M n Mot ezy  t  M koozi m .»

17

Yezu eeswoola bhwoob

1 M lu m t n n  wat bhii tak, Yezu naan o  Py ed, Zak n  Zanj m n ny eg   Zak. Ny  naaz t  n  no  k  vy eg-vy eg  sok   di tak b  nadi   b   b met.

² E di'enek, wə gwaa Yezu zəswoola bhwoob é mis məo. Bhwoob'ε moo tin əkasəpe dáa gwyəs, ekaad bε moo əkasəpe dáa dwoo.

³ E di tak wat, b^{edjekel} b^ε eez^εbee Moiiz n^ε Eli el^εee el^εη b^ε n^ε Yezu.

⁴ Wō gwaa Pyεεd zokazεke nε Yezu náá: «Gheη, ye goka é náá, mena di wak. Wō kwyel ɔo, me é sum epet elεl: wat yø, yak yε Moiiz, yak wat kadi é, yε Eli.»

⁵ Dáa nyε nadi nyε dinaa elii ε, wō gwaa eguud na kas-kas zədipal bε. Bhii tak, gwood zokazεgék náá: «Yenək é mən'am mε dyeebakwyel o, ye é nyεy é mε natə. Gwakeka nyε!»

⁶ E di b_{edjekel} nagwak gwood'ene_k ε, bwoo naazesa bε εlyelεpe, w_o gwaa bε z_{ekwyit} m_{ebon} m_{oo}, bhwoob si.

⁷ Yezu naazetiila pε daa lɔɔ, nyε eezemεt bε. Nyεy nε nɔɔ náá: «Wyelka. Nàdika nε bwoo.»

⁸ Tin, bε nakaben mis ε, bε nabε é ààkabee dhiiti mot bhii Yezu nyε εmet.

⁹ Dáa bę nadi ewyeed etsok ε, Yezu naazęke nę nńo náá: «Sa mot ààlę̄ mot esesę̄ mębwala mę bi bee ε. Baalka ye kękum dwoo Sęeŋęle Món Mot aagom bhis εsyee ε.»

¹⁰ Bhii tak, b^édjekel naaz^édji Yezu náá: «Étep yé b^éghan^é ε m^ékana m^é etsi dyeebake náá, Eli é kwaaleezye εsok?»

¹¹ Nye naazebəɔza nɛ nɔɔ náá: «Ye é deenek. Eli é di egoka nɛ ezye sok étep ezekoobal etep djas.

12 Gwakeka, me lee bin é náá, Eli eezezyé, bot àapagwyak nyé. Be kasa nyé ε, dáa elyem bōo di ekwyel ε. Ye é deenek ε, be aatiig Seenéle Món Mot.»

13 E di'enek, b^édjekel naaz^égu náá, ny^é nalii n^é
n^éo é dum n^é Zaŋ Nduuel-bot.

Yezu eezetsik mən nadi ne εbέ ε djem o

¹⁴ Dáa bε nakum é di εdhuu ε bot nadi o, wɔ gwaa mot ngöt zokazyε é bhaaz ε Yezu, zεkwyit mεbon si mεko mε.

15 Nyey náá: «Gheŋ, geₖa mən'am ghoŋ, nyε é nε ebé ε djem. E sok ye dyeebamet nyε é, ye nε lwak nyε, kεghεeg nyε tɔ du, é dhiiti εwala, ye gheeg nyε é tɔ dii.

16 Mε naazyε nε nε pε daa bεdjekel bø, bε nabε é ààkwak εtsik nyε.»

¹⁷ E di'enek, Yezu naazékim elyelépe, nyey ne noo náá: «Biyo bembée ε bot di ààdum koj ne Zeeb o! Membu medhen me aabaadi di wat ne nen sama? Me baamaad bin, kékum yaa εlu? Dhaka me ne mən'enək wak.»

18 Tin, wō gwaa Yezu zəbhəm mbee sisim. Mbee sisim tak naazəwyis tō mən'enək. E di'enek wat, mən'enək naazətsak.

19 E di'enek, b_εdjekel eez_εtiila é bhaaz ε Yezu ny_ε ny_ε εmet, b_ε eez_εdji ny_ε náá: «Étep yé bisó nadi ààkwak εsó mbee sisim'enek?»

20 Yezu eezəbəza ne nōo náá: «Étep náá, edum ε konj ε len ne Zeeb ne təol. Me lee bin ε etep e tsəetse náá: Bi é pe di ne edum ε konj ne Zeeb εbəkεpe dāa bhek le mutaad ɔɔ, pe bi é ne ghwyil εke ne etsok elak náá: “Dusa wak. Tó penek,” pe ye waadus. Tin, pe ye tok ne sa wat aadi ne ghwyil dhaa bin.

²¹ Guka náá, ye é ne ghwyil mendjaala ne etsi ε edee ε wɔ aadis mbi yenek embee esisim.]»

Mb  e Bhaadal t   M  kana    Matye 17:22lxviii Mb  e Bhaadal t   M  kana    Matye 18:1

Yezu eebaale   n    , ny   waagwy  , da ny      baagom

²² Dwoo wat, bedjekel eez  di    di wat p   Ghalile. Tin, Yezu eez  le   be n    : «S  e  le   M  n Mot    waakaaa    m  m  bo m   bot.

²³ Be   waag   ny  , m  lu m  l  l bhii tak, ny   waagom.» Tin, gho   naaz  met bedjekel dhaa nyel.

Lapo Ndjaa-ebuwa    Z  eb

²⁴ E ghe   Yezu ne   bedjekel be   nakum p   ghaada Kap  lnaum   , b  n  j  l    epata e lapo Ndjaa-ebuwa zokazy   p   kyee Py  ed nadi   . Be      booz  dji ny   n    : «Lyoel yen   t  tuud lapo Ndjaa-ebuwa?»

²⁵ Py  ed    naaz  b  za n    : «Hee, ny   ne   tuud.» E ghe   Py  ed nani t   ndjan     , Yezu nadi    mot m  ken elii. Ny  y n    : «W   gek d  a  , Sim  n?   ze di egoka ne   etuud lapo neghu bedhiiti etuud p   d  a   b  mekoozi m   b  s'ak? Ye    bot    del "ohoo" neghu ye    bedjo  ?»

²⁶ Py  ed    booz  b  za ne   Yezu n    : «Ye    bedjo  .» E di'enek, Yezu eez  pesal n    : «W   bee   , bot    del   goka ne   etuud lapo.

²⁷ Ye   , et  e   n    , mena    z  k  dhusal bot binok. E di tak, T  a p   boo soob na djato-djato. L  oa ngwyep t   dii, n  ja su m  ken w   aabela   , da w      dii nuub'  , w   waabela pata aagoka ne   etuud    lapo yam ne   y     . N  ja y  , da w      tuud mena yenabel lapo.»

18

Ye    ez   di boo-mot t   Eyo      di t   gwoo   ?

¹ E   wala   lenek, bedjekel naazetiila    bhaaz    Yezu, be   naaz  dji ny   n    : «Ye    ez   di boo-mot t   Eyo      di t   gwoo   ?»

2 E di'enek, w   gwaa Yezu z  dj  o m  o dhyeeb, z  tel ny      mis m  o.

3 Ny   ne n  o n    : «M   le   bin    et  p e ts  et  se n    : Bi    di a  swoola m  fulu men, da bi    di d    a b  o dhyeeb     , bi aan  kwaani t   Eyo      di t   gwoo   .

4 Boo-mot t   Eyo      di t   gwoo   , ye    mot di esil ny  l'  , da ny      di d    a m  n'  k   .

5 Mot    be eny  epe m  o dhyeeb d    a m  n'  k k   esu    din    lam     , ny   be    mam.»

Edulaa mel   k   esu    ekwyesal    bot t   mesyem

6 «Mot aakwyesal m  n ng  t t   sama b  n zedum kon    ne nam t   mesyem     , ye goka    n    , be tinjal ny   boo ekok    tsun  . Bhii tak, da be    l    o ny   t   boo dii mes  n, da ny      diida k  kum p   si.

7 “Haa” kpaa-gho   ne bot    di k   b  s   , et  e n    , m  bek me di ekwyesal bot t   mesyem    ne bu! Ye tok ne ghwyil edi a  be. Tin, “haa” kpaa-gho   ne mot aadi m  bek menek   .

8 Ye be n    , ye   , mb  '  , n  ghu ko'      di esa n    , w   gheekwye-kwy   t   mesyem     , tsaala y  , da w      mwas ye etsetaepe ne n  . Ye goka    n    , w   ni t   mb  e tsik ne tsaala mb  , n  ghu tsaala ko, a  be n    , w   baal m  emb   m  emb      m  ko m  emb  , bhii tak, w   kak  mwasa      t   du na k  m-k  m.

9 Ye be n    , dis    l  , di esa n    , w   kwy  , t   mesyem     , piida y  , da w      mwas ye etsetaepe ne n  . Ye goka    n    , w   ni t   mb  e tsik ne tiila dis, a  be n    , w   baal mis m  emb   m  , bhii tak, w   kak  mwasa      t   du na k  m-k  m.»

Kana bhata nabelaaa bhii ny   nazediib   

Mb   Bhaadal t   Mekana e Matye 18:10lxxMb   Bhaadal t   Mekana e Matye 18:18

¹⁰ «Bi é koobaka! Sa mot àabyasal mot ngöt tō bōn bak etee náá, efofop bōo dyeebadi é, é di wat é mewala djas bē ne Saag'am di pē tō gwoo o. [

11 Eteę náá, Sæñele Món Mot nazyé é zetsik bot ε
nabε náá, bε eezediib o.]

12 «Bi ke dáa? Pookogekeka náá, dhiiti mot ngöt nabé é ne ebhata dhet (100). Tin, ngöt zokazediib, nyé aanàkwaalik ebhata mékam-meten ne mékam-mená ne eten ne ená (99) kó etsok, étep nyé neekesaa ngöt diib o?

¹³ Me lee bin é tsheetse náá, nyé bela nyé oo, nyé waadi to memyaala ebuépe étep bhata wat'enók, dhaa ebhata nadi àadiib o.

14 Ye é tye wat ne Seeg'en di tó gwoo o. Nyé ààkwyl náá, mot ngó tó bón bë djas wo ze.»

E sok mən nyoog di ekwyε ndjε səs ε

15 «Үе бе нáа, мон нyoog eesa wо εbiyo əə, тó kεbee nyε wоy wо εmet. Da wо é kεlyaal nyε εbiyo ε lε. Nyε gwak wо əə, tin, wо eekwak εbulal ε nyε é ze.

¹⁶ Yε kabε náá, nyε ààpagwak wó oo, djóoa dhiiti mot ngöt neghu bot εbá. Dáá ekwyala di elyaal ε náá: “Etep djas koobelaa é é mis mε betetep εbá neghu bebel*.”

¹⁷ Tin, nyε byen εgwak bε ɔɔ, tó nε nε sok bhwoob bot ε zεεga mendjaala. Nyε byen εgwak bot ε zεεga mendjaala ɔɔ, tin, bi kaabee nyε é dáa mot di ààdum kon nε Zεεb ɔ, dáa bεnøŋel ε epata e lapo.

18 «Ме εрелεε bin, ye ё tsεεtse náá, etεp djas ee bi
ààpεε wak kó bøs ε, Zεεb ё waapeεε ye tø gwoo. Etep
djas bi aamyaal wak kó bøs ε, Zεεb ё waamyaal ye
tø gwoo.

* 18:16 Det 9.15

¹⁹ «Me kabaalee bin ε náá, wak kó εko ε bøs, bot εbá é gwakel, da be é waab sonok be aakwyéł εwaab tó mendjaala mōo oo, Saag'am di pe tó gwoo ε waadjé be sa be waab ε.

20 Eteé náá, bot εbá nəghu bot εlεl é sseega kó εsu εdin ε lam oo, me aadi é tin, pak'oo.»

Kana mot-mesa di epee epel é man nyeege e

21 Wo gwaa Pyεεd zokazyε pe pak Yezu nadi é. Tin, nyε boozεdji nyε náá: «Gheŋ, me goka é ne εpel mɔn nyaag'am esok edhen nyε sa me εbiyo oo? Tyee esok eten ne ebá?»

22 Yezu naazeboza ne ne náá: «Ààbe, me ààpalëe ne nō náá, ye di esok eten ne ebá. Me lee wɔ é, ye di esok mëkam-mëten ne mëkam-mëmbá (70), esok eten ne ebá.

23 «Étep tak é di náá, Eyoŋ e di tə gwoo o nəŋel ε, ne
dhiiti mækoozi nadi ekwyel ekoobal etep bε ne bot
ε mesa me nakola epata bε o.

24 Tin, é għej nyε nakan edjóo ngħot-nġot ε, w-
gwaa be zokazye nyε ne mot-mesa mε ngħot nakola
epata ebuεpe o.

²⁵ Mot'enök nabé é, ààbë ne sa nyé aabulal epata e kukuma tak ne ye. Kukuma ye é boodje elee náá, nyey ne myel ne bón zenoo esa bë djas bomsaa, etep epata e tak neebulal kola nyé nadi ne ye ε.

26 Tin, mot-mesa menök eezekwyit məboŋ si sok bhwoob kukuma ye tak. Nyey ne ne náá: "Sila lyem, da wə é gek mε ghoŋ. Mε waazebulal wə epata binek dias!"

27 Kukuma yε zokazεgek nyε ghoŋ, nyε eezεpel nyε ne epata ee nyε nakola ε djas. Bhii tak, nyε eezεbet nyε, nyε tó.

28 «Dáa mot-mesa menək nawyis tin ε, nyε eezεboma nε dhiiti mən nyεeg nyεy nakola nyε ba bəo epata o. Nyε eezεvyεk, met nyε é tsuŋ “gbak”, nyε moo tin enyam nyε é tsuŋ ekeε, nyε aagó nyε góak. Nyεy nε ne náá: “Tuuda mε kola yam nenak!”

²⁹ Məə sə zokazekwyit məboŋ si sok bhwoob'ε, nyε eedjaala nε nε náá: "Sila lyem, da wə é gek mε ghoŋ. Bwooda batsa mε waatuud kola yø!"

30 Wɔ gwaa nakuma epata zokapɛe. Tin, nyɛ é zokakɛkɔɔl mɔn nyɛeg é mbok é bwood dwoo nyɛ aabulal epata bɛ ε.

³¹ «Dáa bëdhiiti bot ε mesa nabee deenek ε, ye naakpaa bë tø elyem. Be é boozetó, kelëe kukuma yøo etep djas dhañ ε.

³² Tin, kukuma yoo é boozebaadjó mot-mesa menök, nyé é booke nē náá: "Wō é mot-mesa mē di náá, wō é nē mbee lyem! Mē be mbembe é, mē eepel wō nē epata bam wō nakola ε, etee náá, wō be é, wō eedjaala nē nam náá, mē bet wō.

³³ Ye goka é náá, wə gek məə sə'ə ghonj dáa mə gek wə ghonj ε.”

³⁴ Tin, ye nabé é, kukuma eezebiyo elyelépe, nyé é boolwom náá, be met mot-mesa menók. Nyé kesa mesa me bhel kékum dwoo nyé aaboobulal kola yenek djas é.»

³⁵ Yezu eebaazεke náá: «Ye é deenek ε Saag'am di tó gwoo o aasa nε nen, ye be náá, mot nε mot ààpapel sō nε lyem wat oo.»

19

Mεlyo ε Yezu dum ne tεp εbel ε εba

1 Bhii Yezu nasilal  lyo bot p  kyee dik Ghalile  , ny  naazet  pe kyee dik Yude, pe yii kyiid dii Yulden.

2 Tin, zukamwaa ne mot baazedu ny , W  gwaa, ny  zokatsik bot   meb  me b  nazy  ne no   .

3 Tin, w  gwaa b dhiiti eFalizy  zokazy , zelaab ny  ne dhiiti medjin. B o ne Yezu n  : «Etsi bina spemyaal n  , mot p e myel k  esu   et p mb s  ?»

4 Yezu   booz oza ne no  n  : «Bi  lala sa di kwyala t  m kana me Z eb  ? «E ghej Z eb nakus b s  , ny  nakus   moma ne motom* .»

5 Ny  eebaaz bil n  : «Et p tak   ye di n  , motom   waalik seeg ne ny eg, et p ny  neek seega b  ne myel. Tin, b o b b  aakadi  , b  moo mot ng t.

6 E di'enek, b  tokape bot  b , b  aakadi  , b  moo mot ng t. Sa mot   b k sa di n  , Z eb ees eg  .»

7 EFalizy    boo baadji ny  n  : «Et p y  Moiiz n  l e  n  , ye b  n  , motom  pekw l  s o myel  o, ny  kwyal ny  m kana me di l e  mes o me ny  p e ny  k  esu   tak  ?»

8 Yezu eez oza ne no  n  : «Moiiz namyaal n  , bi p e b l bin  , et p m lyel me elyem bin. Et e  n  ,    ken   b s, ye nab      b  deenek.

9 Me l e  bin   n  , motom   p e myel, da ny    baak ba dhiiti moma sis,   b  n  , myel tak eesa  zo , tin, motom' n k eesa  zo .»

10 Tin, b djekel eez ke ne Yezu n  : «Y  b  n  , et p  ba goka   ne edi   deenek pak moma ne motom  o, ye ny    n  , mot di y  k ,   ba moma.»

11 E di'enek, Yezu eez ke ne no  n  : «Bot djas   dyeebak l m bi m lyo mak. Tin, ye   bot   Z eb yii ny  ny   met aadj  ghwyil   aapaakwak y .

* **19:4** M k 1.27; 5.2

12 Ye é ne bete ne etep di elu náá, bot nàba ε. Ye é ne bot ε nabyel náá, bε tok ne ghwyil εba yəbə ε. Ye kabε bədhiiti bot ɔ, ye é bəsə bəɔ bot ε aapaasa náá, bε nàkwyl εba. Bədhiiti aadi ààba é, etep Eyon ε Zeeb. Deenek ye bε náá, mot εpekwyl εmyaal məlyo mak ɔɔ, nyε myaal.»

Yezu eezεsεe bəə dhyeeb mεtel

13 Dhiiti dwoo, bot naazezye Yezu ne bɔ̄ dhyeeb
étep nyε needjaala bε Zeeb ne ekel ε bε mεmbø. Wo
gwaa bεdjekel bε zokazelu bot ε tak.

14 Dáa Yezu nabee deenek é, nyé é boozéke né bedjekel náá: «Betka bao dhyeeb, be zye pé daa lam! Náluka be etee náá, Eyonj e di tó gwoo e goka né bot e di tyee bao o.»

15 Tin, nyε é boozékkel bε mεmbø. Bhii nyε nakasi-lal ε, nyε boozεnøø nyel tó.

Mœngbaaz na ekum

¹⁶ Dáa bε nadi gba-gba é goŋ ε, dhiiti mot zokazyε pε daa Yezu, mot tak nε Yezu náá: «Lyoel! Mε goka é nε esa yaa tεtε sonok étεp mε neebela tsik na kɔm-kɔm?»

17 Yezu eezəbəəza ne ne náá: «Étep yé wə di edji me medjin dum ne tete etep? Ye é Zeeb nyε emet ε di tete mot. Wə kwyel eni tə tsik na kəm-kəm o, wə goka é wə looba ne sa metin di eleε ε.»

¹⁸ Mot'enək eezədji Yezu náá: «Yaa mētinj?» Yezu é boozelée nyé náá: «Sa wə ààgó mot. Sa wə ààsa mēzə. Sa wə ààdjii sa mot. Sa wə ààlēe eleŋ e etsal dum nē mot.

19 Duwala soog ne nyoog. Kwyela sō'č mot dáa wō di ekwyel nyel'č wō emet ε.»

20 Ngbaaz'enək eezəboøza nε nε náá: «Metij menek djas mε nε duwal yε. Mε kabaasa yé?»

21 E di'enek, Yezu eezəbəəza nē ne náá: «Wəkwylel
ədi tə epiki oo, tó kəbəmsa esa bə djas, da wə é nəə
epata tak, dje bədgel ε bot. Tin, wə waabela məvu tə
gwoo. Bhii tak, da wə é zyε, zədu mε.»

²² Dáa ngbaaz'enək nagwak deenek ε, «kiyooo» nyε eeliigel, sik yε, etee náá, ye naatek nyε nyel, étep ekum ee nyε nadi ne yε εbuεpe ε.

²³ Bhii tak, Yēzu eezēke ne bēdjekel bē náá: «Mē lēe bin é etep ee tseetse náá: Ekoolla náá, bot ε di ne mevu o ni tō Syon ε di tō gwoo ε!

²⁴ ምebaalee bin ε náá, ይkəla náá, boo yaaga kyee
bəs besye di ààbe ne medii ε dhaa tə ba məo elen
ε dhəo. Ye kabə bekum ε bot o, eni ε ləo tə Eyoŋ ε
Zeeb eebaadhaa-dhaŋak eni ε yaaga tə elen ε dhəo
ne melyel.»

25 Dáa b_εdjekel nagwak m_εkpa menek ε, b_ε naadyeebadjoka. Bhii tak, b_ε é boozedji Yezu náá: «Y_ε b_ε deenek oo, εzε aabela tsik?»

26 Yezu zokabəɔza ne nɔɔ náá: «Ye é epipεpe é mis
mε bot. Tin, mot ε dum koŋ ne Zeeb ɔɔ, yε waasael.»

27 Wɔ gwaa, Pyeed zεke nε neá: «Gwaka! Bis eezekat mεze mes nε etεp bis djas étεp edu ε wɔ. Yisø efute aakadi tin yé?»

28 Tin, Yezu eezebəɔza ne noo: «Me ləe bin é etep e tseetse náá, é gheŋ Seenjelé Mən Mot aadi kə bóó məkoozi me ne dumá tó Eyoŋ ε na bes ε, biyɔ, bot kam nebebá namyaal edu ε me o, bi aadi é, kə məbhóó me məkoozi kam ne ebá, étep εpée ε membyak kam ne ebá ε Yisalaél.

29 Bot ε di ebet mendjaa mao, bon nyeeeg baə, ne
bekel baə, zenao beseeeg baə ne bonyeeeg baə, bon baə,

zənəə epyeeb bəə étəp'am ɔ, bə waabela bədhet nə
bədhet kala kə yii. Bə waabela tsik na kəm-kəm.

30 Tin, ye kabela é náá, bëte ne bot ε di mos é lög esok o, bë aakaswaala é bot ε ebhis. Bot ε di mos pe lög ebhis o, bë aaswaala é bot ε lög esok.»

20

*Kana bot ε mesa me nalwomaa kesa mesa tə py-
eeb yinə*

¹ «Beeka dhiiti sa di enəŋel ne Eyoŋ ε di tə gwoo ε: Dhiiti kukuma naazewyis tə ghooghom məlem kesaa bot étep bε neekesa mesa tə pyeeb vin'ε.

² Be ne be nōo zokagwakel náá, efute bōo aadi ε, dāá bot di ezyε ne εfutaa sok ε, neghu falanga wat tō εlu ε wat. Tin, nyε eezelwom be, be kesa mesa tō pyeeb'ε.»

³ «Nyε eebaazewyis é εwala eten ne ená yii mεlem, wə gwaa nyε baazeboma ne bεdhiiti bot metetel kə εbesee del, bəɔ tin, ààbe ne mesa.

⁴ Nyε é boozεke nε nɔɔ náá: “Biyɔ pe, tóka, kεsaka mεsa tɔ pyeeb vin'am, mε aadjε bin efute dáa ye di egoka ε.”

⁵ Tin, bot binok é boozənəo menyel, tó.»

«Bhii tak, kukuma yenök naabaazye kuku mwos dwoo dɔɔ ne é εwala elεl yii bikoko. Nyε nabaazolii é dáa nyε nazolii ne bot εsok ε.

⁶ Nyę eebaazewyis bikoko, dwoo eezesila. Tin, nyę é boo baazeboma nę yak edhuu ε bot. Nyę eezedji bε náá: "Etep yé bi di wak, kana məlem, keyaka nę yak εwala, àasa sonok?"

⁷ Bot binók zokazéboøza né ne: "Ye é, etee náá, bis tok né mesa me esa." Bhii tak, nyé é booke né noo

náá: "Doo ne biyo pe, tóka, kesaka mesa to pyeeb
vin'am."»

8 «Dáa dwoo nakabé, ye moo bikoko ε, kukuma é booke nε mot nadi kɔ elo e bot ε mesa mε djas o náá: “Djóoa bot ε mesa, da wɔ é djε mot nε mot efute be. Wɔ kan é nε bot ε nadjóoa ebhis o, da wɔ é kesilal nε bot é nakanaa edjóoa sok o.”»

⁹ «Tin, bot ε nakan mesa bikoko ɔ, zokazyε, zebela yəbə efute e pata wat.

10 Dáa bot ɛsok nakazyɛ yɔbo é, bɛ nagek tɔ elyem
bɔɔ ε náá, bɛ waabela efute dhaa bot ε nakan
bikoko ɔ. Tin, bɛ nazokabaadjɛ bɛ é efute e pata
wat.

¹¹ Bea be nabee deeneek ε, be é boozəni é byak kukuma pyeeb.

¹² Boo náá: "Bot ε kan mesa nenak bikoko ɔ, bε zosa é mesa é di ɛwala wat. Tin, wɔ kadje bε efute é tyee wat ne dää wɔ djε bisɔ ε? Bot ε kan mesa tɔ mεlem ɔ, si kas-kas gwyes ne etun, zεnəɔ menyel na 'wɔyɔŋ' ghwyil djas eezesi."»

¹³ «Tin, kukuma é boobəɔza nε ngət pak'ɔɔ náá: "Mən nyaag'am, ye tok nε ebiyo mε sa ε. Tin, mena bε ààgwakel náá, wo sa mesa ε étep wo neebela etuud e pata wat, di egoka náá, ye dʒεaa nε mot sa mesa mε dwoo wat ɔ, etsal é?

¹⁴ Nəŋa pata yø, da wø é tó yø, etee náá, më neebaadjë nwyak mot kalik'aak dáá më dje wøy ε.

15 Mε tok ne ghwyil εbe esa bam dáa lyem'am di ekwyel ε? Etep yé wø di ebyen náá, mε sa enεm esa?"»

¹⁶ E di'enek, Yezu é bookabaazépesal náá: «Yé aadi é deenek, bëtë ne bot é di bot ε mësik'aak, bë kaaswaalaaa é, bot ε εsok. Bot ε εsok'aak aaswaalaa é bot ε mësik.»

Mb   Bhaadal t   M  kana    Matye 20:17lxxviii Mb   Bhaadal t   M  kana    Matye 20:23

*Ye moo    tyee esok el  l ee Yezu di el  e t  p   syee n  
egom    l   e*

¹⁷ D  a Yezu nadi et   p   Yeluzalem   , ny   naazeno   b  djekel kam n   b  b   b  o b   emet. Tin, d  a b   nadi eke ze    ze   , ny      boozel  e b  djekel n    :

¹⁸ «Gwakeka, mena t  ka wak   , p   Yeluzalem p   S  e  jele M  n Mot aak  kaaa    m  m  b   me eboo b  ghaa-Z  eb n   b  gha  j    m  kana me etsi   , t  p    b   needje ny   ep     e syee.

¹⁹ Bhii tak, b   waaka ny      m  m  b   me bot    di     b   bot    m  byak eYuda   , t  p    b   needim ny   n   eduk ny  . B   waanyuu ny   n   eghwy  s bhii tak, da ny      k  bemaa k   m  laaba. Tin,    m  lu m  lel bhii syee    le, ny   waagom.»

Ngwyeebel    ny  eg    Zak b   n   Zan

²⁰ W   gwa  , mwaa Z  b  de zokazy   n   b  n b   b  b   z  bee Yezu. D  a b   nakum    di Yezu nadi   , ny   eez  kwyt m  bo  j sok bhwoob'   t  p ny   neewaab sonok p   daa le.

²¹ Yezu    booke n   ne n    : «W   saa y  ?» Moma tak    boozeb  za n   Yezu n    : «B  ea b  n bam b  b   bak. Me kwy  l   , w   k  k me n    , b   bela duma di n    , ng  t di p   m  b   egh  j b  , nwyak ng  t p   m  b   emy  l    l  ,    sok waadi t   m  koozi m     .»

²² Tin, Yezu    boozeb  za n    : «Bi     gu sa bi di ewaab   . Bi    n   ghwyil   b  p k  m mezuk me mam aab  p   ?» B   eez  b  za n    : «H    ! Bis    n   ghwyil   b  p.»

²³ Yezu eez  ke n   b  n b   b  b   n    : «Ye    ts  et  s! Bi    waab  p k  m mezuk mam. Ye kab   dum n   t  p   di p   m  b   egh  j bam n  eghu p   m  b   emy  l    lam

24 Dáa bak b^{edjekel} kam nalik ε nagwak deenek ε, ye nabé ε, ye naakpaa bε elyem ne sa Zak bε ne Zaŋ nasa ε.

²⁵ Bhii tak, Yezu é bookazédjoo bɔɔ djas, nyε é boozεke ne nɔɔ náá: «Bi kabε edjak náá, mesa mε ekukuma e bot ε bɔs é εnyal bot é di ezuk o. Mesa mε bot ε di djóoaa eboo bot ε bɔs ε, ye é εnyal bot ε di eduwal be o.

26 Ghuna, ye ààgoka ne eséé deeneek pak'en. Ye goka é náá, ngöt pak'en é kwyel edi kó elo bësö oo, nyé di mot-mesa më bësö.

²⁷ E di'enek, mot aakwyel edi pe sok beso o, di kwom beso djas.

28 Etep tak é di náá, ezyé é Sæŋele Mɔn Mot nabé é ààbé, etee náá, nyé eezeliig bot, bot é mesa me. Nyé nazyé ε, étep εzədi mot-mesa me bot, ne εzədjé bot tsik'ε nyé εmet tyee etuud étep εpék bëte ne bot.»

Yezu eetsik bot ε edhim beba pε Yeliko

29 Bhii bε nawyis kɔ dɛl ε Yeliko ε, zukamwaa nε mot naazɛdu Yezu.

³⁰ Tin, wə gwaa bot ε edhim bəbá nadidi é ng-woob gba ɔ, zokagwak menduk náá, Yezu εpedhaat. Wə gwaa be zəbo etsim náá: «Gheη, Mən Dhavid! Geka bis għon!»

³¹ Edhuu ε bot ε nadi edu Yezu ɔ, moo tin ebhem
bε étep bε needi gwyem. Wɔ gwaa bε zokabaaben
ebhyeed bɔɔ elyelεpe náá: «Għejj, Mɔn Dhavid!
Geka bis ghon!»

³² E sok'enek, Yezu eezetyaa. Wə gwaa nyε zokadjóo bε. Nyε eezedji bɔɔ bεbá náá: «Bi kwyεl náá, mε sa bin yé?»

³³ Bot binék é boopesal náá: «Gheŋ, bis kwyel é náá, bis nyaasok.»

³⁴ Tin, Ÿezu zokazegek bε ghoŋ. Bhii tak, nyε eezεkel bε mεmbø kø mis. E di tak wat, mis møø eezebøŋel, tin, bε eezεdu nyε.

21

Yezu eezəni tə Yeluzaləm

¹ Dáa be nadi, be moo ekunaa ne Yeluzalem ε, be moo é ngwoob del ε be di djóo Bhøtfaze, pe etsok ε pyeeb oliv ε, Yezu eezelwom bødjekel be bøbá:

² Nyey ne nōo náá: «Tóka kó dēl ε di pε sok'enek. Tuula bi aatuula kó del ε tak ε, bi é waabela dhiiti mbi myel tit di edjóoaa an ε ne mōo swooz tak kóla é di wat. Tiika bε, da bi é zyε me ne nōo wak.

³ Mot é dji bin náá: “Bi tó ne nőo wo oo?” Leeeka nyé náá: “Ye é Gheη é di ne gwyes ne nőo o.” Tin, be waaleedje bin bak.»

⁴ Esesee binek goka ne esael, etee náá, etep ee di kwyala to m_knáa me ngoolel-m_kkpa e Zeeb e neebela esuk:

5 «Lëeka ne esyes ε għada Siġġ náá:

“Beea, m^ɛkoozi m^ɔ εpezyε pε ðaa l^o.

Nyε zye é ne enεm esa, nyε é ndiindil ko mao swooz an.

Nyε zye é ààbe ne εbet, nyε é ndiindil kó məo swooz
an*.”»

⁶ Bhii tak, b̄edjekel eezetó. Dáa b̄e nakakum é di tak ε, b̄e é boozesa tyee Yezu naleεε b̄e ε.

⁷ Wə gwaa bə zəsik nə myəl an, nə swooz an tak
Yezu nawaab ε. Be moo tin ezekel bə endjookuwa
bəə kə ekon. Bhii tak, Yezu eezəkalal kə tak, disi.

* 21:5 Zal 9.9

8 E di tak wat, bot   bu  pe naabaaz  dja y  bo endjookuwa gba-gba, b  dhiiti nadi etsaal y  bo    ebhuuz e le,   t  p   dja    gba.

9 Ngoj bot    nadi ek   pe sok   , ne bot    nakab   pe bhis   , moo tin ekyeeb: «Hozanna ne M  n Dhavid! Duu ne Z  eb! Z  eb goka    ne es  e mot di ezy   ne din    Ghej    mbe   metel! Hozanna ne Z  eb pe t   gwoo!»

10 D  a Yezu nakani t   Yeluzalem   , bot djas k   d  l nabe   , be moo «nyaa-nyaa», be    booz  dji: «Yen  k    nwyaa mot?»

11 M  dhuu m   bot nadi eb  za n    : «Ye    ngoolel-m  kpa    Z  eb, Yezu m  n d  l    Nazal  t pe kyee dik Ghalile.»

Yezu t   kok Ndjaa-ebuwa

12 Bhii tak, Yezu naazeni t   kok Ndjaa-ebuwa. Deenek, ny   moo tin es   bot    nadi eb  msa eses  e b  o   . Ny   baadi es   d  o ne bot    nadi eb  m-b  mak nadi tin   , ny   naawaaz emesa ee be nadi eswoola epata k   tak   , ne m  bh  o m   bot    nadi eb  msa meghum   .

13 Bhii tak, Yezu eez  baakaada be n    : Ye tok kwyala t   m  kpa    Z  eb n    : «Ndjan  'am adj  oaa   , “ndjaa mendjaala” M   bee    ek  e, biy  , bi eezeliig y  , ye moo    z  ega bot    ezem†.»

14 E di tak wat, bot    nadi ne edhim   , ne bot    nadi ne edjam   , naazy   pe daa Yezu t   kok Ndjaa-ebuwa, ny  y zokatsik be.

15 Tin, beghanj    m  kana m   etsi ne eboo beghaa-Z  eb nabe    ebee eses  e binek djas Yezu nasa   . Be naabee pe d  a b  o dhyeeb nadi eduwal ny   ne

† 21:13 Eza 56.7; Zel 7.11

etsim tɔ Ndjaa-ebuwa ε. Be nadi kyeeb é náá: «Duu nε Mɔn Dhavid!» Be é boozεkpaa elyem.

16 Bot binək é boozedji Yezu náá: «Wó εpegwak dáá bəə dhyeeb di eke'enek é?» Yezu eezebəəza ne nəə: «Iyoo! Mε εpegwak. Bi nabə é ààlāa tə məkana mε Zεeb é di nakwyalaa náá: “Tə enuub e bəə dhyeeb ne bəə etələə, wó eelyaal dáá bis di egoka ne εduwal wó ε‡?”»

¹⁷ Bhii tak, nyε zεwyis, tó pε dεl ε Bhetani pε bε nakεdjaa si ε.

Yezu eezekal le figh di ààdjé bhum ε

18 Yak melem, é għej bε nadi esik pε boo dεl ε, wċċi gwaa za zemmet Yezu.

¹⁹ Nyε eezεbee le figh é ngwoob gba. Tin, Yezu eezεtiila si le tak étεp nyε neebók. Dáa nyε nakakum si le ε, nyε kabela eka nε eka, ààbε nε bhumi. E di'enek, Yezu é booke nε le tak náá: «Kana dwoo pan mos'ak, wɔ aanákwaakabaawum!» E di tak wat, wɔ gwaa le syee.

20 Dáa b^édjekel nabee deenek ε, ye nabε é, bε naadyeebadjoka, bε é booz^édji Yezu náá: «Étep yé le fiigh zosyee é di wat deenek?»

21 Yezu eezəboøza ne bødjekel bø náá: «Mø leee bin é etep e tsøetse náá: bi é di edum koŋ ne Zeeb ø, bi é di àasa meso ø, bi é ne ghwyil esa esa mëbwala dhaa yii me sa ne le fiigh'ak ε. Bi é ne ghwyil øke ne etsok elak náá: "Gheea nyel tin, dusa, keghaaga tø boo dii," yø εpeséε.

22 Bi é dum koj nε Zεεb ɔɔ, esesεε djas bi aawaab tɔ mendjaala ε, Zεεb é waadjε bin yε ε.»

Ezε nadjε Yezu eghεη?

‡ 21:16 Mεd 8.3

23 Bhii tak, Yezu eez  ni t   kok Ndjaa-ebuwa, ny   moo tin elyo bot m  kpa   Z  eb. Eboo b  ghaa-Z  eb, n   bepaa   eYuda zokazy   pe daa le z  dji ny   n    : «K   egh  n   e ze w   di esa eses  e binek?  ze nadje w   egh  n   e tak?»

24 Yezu eez  bo  za n   n     n    : «Bwoodka, m   pookodji bin kiya wat. Bi   bo  za m       , ye   m   aakale   bin k   egh  n   e ze m   di esa eses  e binek.

25 Ye   ez   nadhis Za  , ny   zeduu bot Z  eb? Ye nab     Z  eb “ohoo”, ye nab     mot?» E di'enek, b   moo tin es  s pak'  . B     n    : «Mena aake nenak n    : “Ye   Z  eb   nadhis ny  ”   , ny   waadji mena n    : “Etep y   bi nadi   myaal Za  ?”

26 Mena aakake nenak n    : “Ye   bot   nadhis ny  ”   , ye goka   n    , bis kaab   dhuu   bot, et  e   n    , b   dyeebake   n    , Za   nab     ngoolel-m  kpa   Z  eb.»

27 Be   booz  bo  za n   Yezu n    : «Bis     gu.» Tin, Yezu   booz  bulal n   n    : «D  o n   mam pe, m   aan  kwaale   bin k   egh  n   e ze m   di esa eses  e binek.»

Kana b  n b  

28 Yezu eebaaz  ke n   n     n    : «Yak kwy  l      bin y  ? Motom ng  t nab     ne b  n b  b  . Ny   eez  ke n   yii m  gwyak n    : “M  n'am, dwoo   lak mos, t   kesa mesa t   pyeeb'am e vin.”

29 Ny   eez  bo  za n   seeg: “Hoo, m   aan  kwaat  .” Ba  wala eez  dhaa bhii tak, m  n'en  k eez  dj   lyem m  be  , tin, ny   eez  n  o nyel, t   pe pyeeb vin seeg nalwom ny    .

30 W   gwaa seeg'   baazelwom m  o dhyeeb. M  n tak eez  myaal: “Iyoo, m   waat  .” Bhii tak, ny   kadi  ,   t  .

31 Tin, t   bin  k b  b  ,   ze looba dum n   lwomel seeg'  ?» B   eez  b  za ne Yezu n    : «Ye    m  n m  gwyak.» Tin, Yezu    booz  ke ne n     n    : «M   l  e bin    et  p e t  et  se n    , b  n  j  l    epata e lapo ne boa    mezo    waaleeni t   Eyo      Z  eb esok ne nen.

32 Et  e n    , Zan Nduuel-bot nazy      z  lyaal bin ze epiki, bi nab        amyaal ny  . Tin, b  n  j  l    epata e lapo ne boa    mezo naamyaal ny  . Bela n    , d     bi naabee ye   , bi nab        aliig elyem bin, bi   apakomyaal-myaalak ny  .»

Kana bot    mesa me b   na embee elyem

33 «Gwakeka dhiiti kana. Mot ng  t naab   pyeeb ele di edje bhum b   di esa menyok me vin ne ye   . Ny   eez  peeb pyeeb tak, pu guk t   ekok    di b   aadi esyaal medii me bhum tak   , baasum ndjaa, et  p bot aadi ebaal pyeeb   . E di tak, ny   eez  dj   bot    di egu mesa me vin    et  p b   neesa mesa t   tak. Ny   eez  n  o nyel, t   medjo  .

34 Tin, mbu epyeeb e tak di ewum   , ye eez  kum. W   gwaa, nakuma pyeeb zokaz  lwom bot    mesa me p   daa bot    ny   nalik b   ne pyeeb   , et  p b   needje ny   ye pak vin b   bela   .

35 W   gwaa, bot    nalik ne pyeeb   , zokaz  met b  . B   eez  duma ng  t    nyel ne mebin, b   een  o nwyak g   ny  , z  n  o nwyak tak, b   eez  wus ny   ne mekok, g   ny  .

36 Bhii tak, nakuma pyeeb    booz  kyeed bot ebuepe dhaa bot    ny   nalwom sok   , p   pyeeb tak, b   nabaazosa ne n        deenek.

37 Bhii tak, ny      booz  lwom m  n'   met. Ny   nab      geka n    : “Bot bin  k    waamyaal ny   ne edje ny   duu, et  e n    , ye    m  n'   met.”

³⁸ Dáa bot ε nadi esa m̄esa t̄o pyeeb ε nabee m̄on'en̄k ε, b̄o náá: "Yawee! Beeka mot aalik n̄e m̄evu mak djas ɔ! Dhaka, mena góka nyε. Tin, m̄evu mak aakadi é, yenabelka."

³⁹ Wɔ gwaa, bɛ zɛmɛt nyɛ, mwas nyɛ bhii pyeeb
vin, bɛ eezɛgó nyɛ.»

40 Yezu é boozedji bε náá: «É di'enek, é sok nakuma pyeeb aakazyé é, nyε goka nε εsa bot binok dáá?»

41 Yala yəbə kabə é náá: «Ye goka é nakuma pyeeb gó bot ε nadi esa mesa tó pyeeb'ε ḥ ààgek bε ghoñ. Bhii tak, da nyé é nəo pyeeb, djε ne bot ε sis aazədʒε nyé ye pak εkεe ɔ.»

42 E di'enek, Yezu é booke ne noo náá: «Bi dinaa àapaalaa mëkpa mak to ekwyala e Zeeb é?

“Ekok ε besumel mwas é,
ye moo é ekok ε di epyet ndjan ε.
Ye é nε ghwyil ε Gheŋ.

Ye é tin ε boo mbyok étεp'ena§!"»

⁴³ Yezu eebaazekel náá: «Mé lée bin é náá, bi é waadékaa ደዮን ε ዘዴብ, እተም ፍይ needjëaa nē bot ε mbyak aadi edjë bhum ሽ. [

⁴⁴ Mot aaduma ko ekok ε tak ɔ, nyε waabik. Yε kabε náá, ekok ε kakwyit ko mot ɔɔ, mot tak εpetwaalel. Nyε moo eghutu-ghutu.]»

45 Gwaka bε nagwak kana tak ε, eboo bεghaa-Zεεb, nε eFalizyε nabε é, bε eegu náá, Yezu nalii é nε noo.

46 Be é boozekan esaa mepék étēp be neemet nyé.
Be nadi é nē bwoo ekaab medhuu mē bot ε nadi tin
o. Bot ε tak nake é náá, Yezu é ngoolel-mekpa ε Zeeb.

22

Kana εbyoη ε εba

¹ Yezu eebaazékan εlii nε bot tø kana. Nyεy náá:

² «Beeka sa di enəŋel nə Σyoŋ ε di tə gwoo ε: Dhiiti məkoozi naazədjóo εbyoŋ étəp εba ε mən.

³ Ye é nyε kazεlwom bot ε mesa mε, bε kedjóo bot étep εde edee εbyon ε εba. Tin, bot ε tak àapakakwyel εzyε.

⁴ Bhii yenek, nyε eebaazεlwom bεdhiiti bot ε mesa mε é yak kókó ne bhaadal náá, bε kεlεε bot náá: "Edee moo é ndjaaba. Mε eezegó engəmbe ne etaa bam na medel. Esa djas moo é koobela. Dha dέka εbyon."

⁵ Tin, bot ε nadjóoaa ɔ, ààkobis-bisak, mot nε mot naaghεε yε nyel, tó meze mε. Nwyak tó pε pyeeb'ε, nwyak tó pε nyε di ebømsa esa bε ε.

6 Bak bot zokazem̄et bot ε mesa mε kukuma
yenək nalwom ɔ, duma bε é menyel nε mebin, bε
é boozegó bε.

⁷ Mεkoozi zokazεkpaa lyem: nyε é bookazelwom esodja bε, bε gó bot ε nagó bot bε o. Bhii tak, da bε é dik eghaada bɔo.

⁸ Bhii tak, nyε eezelεε bot ε mesa me náá: “Edee e εbyonj ε εba moo é koobela. Bot ε djóoaa bε zedε o, àákja nε εdε edee e tak.

⁹ Wyiska, da bi é tó kɔ eboo egba. Djóoka mot djas bi aaboma nε nɔɔ ε, bε zεde edee e εbyoŋ ε εba.”

¹⁰ Bot ε mesa zokazetó egba ne egba, kεdjóo bot djas be aaboma ne nɔɔ ɔ, bεmbee ε bot ne bεmbεε bot. Tin, koo be nakoobal étεp εbyon ε naalwood “kpep”.

[Mb   Bhaadal t  M kana e Matye 22:11lxxxvii](#)[Mb   Bhaadal t  M kana e Matye 22:18](#)

11 «Tin, m koozi eez ni t  koo tak,  t p ny  neekabee bot   zye z d  edee  b yon  . E d 'enek, ny  kab  kuku bot   dhiiti mot      kaad di egoka ne  b taa   meb yon  .

12 Ny    boodji ny  n  : «M   s 'am, w  ni wak d  , w y      kaad bot di egoka ne  b t   t p    b yon  ?» Tin, mot'en k kadi  ,     za kiya m koozi men k.

13 Tinaak m koozi eez lwom bot   mesa m  n  : «M tka mot'en k, da bi   k l ny  m ko ne membo. Bh  tak, da bi   mwas ny  pe kel, t  ghooghom. Penek aadi   megwy  ne  kwaal   m tsok.”»

14 Yezu eebaaz bil n  : «Ye  , et   n  , bot  bu pe   waadj oaa. Tin, bot aas  aa     yeebabu.»

Efute e lapo ne m koozi Sezaad

15 EFalizy  zokak boma  t p  djek d   b  di egoka ne esa, b  neekwy sal Yezu ne medjin  t p ny  neebela ndj  k  m kpa m  emet  .

16 Be   booz kyeed b dhiiti b djekel b  , ne bot   z ega   m koozi Elood, b  z le  ne Yezu n  : «Lyoel, bis ne gu n  ,  t p ee w  di ele   , ye       . W  lyo bot   epiki d   mot di egoka ne  ke d   Z  b di ekwy l  . W       ba ne sa mot di egek t  lyem'   , et   n  , w y   yeebagwy k sa bot di esa  t p b  neetela m ny l  .

17 L     bis, t  yo egeka d   w  di eb e  : etsi bina l     n  , bot tuud lapo ne m koozi Sezaad, mena tuudka ohoo mena n tuudka?»

18 D   Yezu nadi eg  m bee m pek m    , ny    booz b  za ne n   n  : «Bot   medjhaaz pe  ko, bh mis pe si!  t p y  bi di ekwy l ewa m  t  m bh owal?

Mb e Bhaadal t  M kana   Matye 22:19lxxxviiiMb e Bhaadal t  M kana   Matye 22:27

19 Pookolyaalka m  falanga wat bot di etuuud
lapo n  ye  ,  t p m  neeb .» W  gwaa, b  z zy 
ny  n  m o  falanga wat.

20 Bhii tak, Yezu   booz dji b  n  : «K  gh-
wooz'ak, ye lulaa  bhwoob   z ? Ye   din   z  di
kwyala k  tak?»

21 Bot bin k eez b za n  Yezu n  : «Ye   ye
Sezaad.» Tin, Yezu   booz ke n   n  : «Dj ka
m koozi Sezaad sa di n   ye   ye Sezaad  , da bi  
dj  Z eb sa di n  , ye   ye Z eb  .»

22 Gwaka b  nagwak eyala   Yezu deenek  , ye
nabe  , b  naadyeebadjoka  lyel pe. Bhii tak, b 
booz n o  m nyel, t  y bo .

Medjin dum n  t p  gom bhis  syee

23 Dwoo tak wat, b dhiiti eSaduse  zokazy  p 
daa Yezu. ESaduse    bot   di ke n  , bot aan gom
bhis  syee  . Be eez dji kiya,

24 b o  n  Yezu n  : «Lyoel, m kana   Moiiz l  
  n  : “Mot   gwy   lik m n  , ye goka   n  ,
dhyeeb mot lik  , ba kus my l  t p ny  neekwyienda
tel gwy   .”

25 Bela tin, t  l  og' s, ye nab    n  b n botom  ten
n  b b . Mot megwyak eez ba, d  a ny  kagwy   ,
ny  kalik kus my l nadi   be  n  m n   n  dhyeeb.

26 Mot nab oba ny    kan o  moma bhii kon' .
Ny  eebaaz kp a  n  mesy , gwy ,  lik m n.
Ty  wat n  mot nabaazy  bhis yen k  . Tin, b o 
djas bet n n  b b  kadi  ,  abya n  moma yen k.

27 Bhis  sy    b o  djas, moma eebaaz kp a  n 
mesy , gwy .

* **22:24** Det 25.5-6.

28 Dwoo bot aagom bhis esyee ε, moma yenək aakadi mwaa ze pak hoo beten nebebá? Eteε náá, hoo djas nabε é botom be!»

29 Yezu eezəbəəza ne nəə náá: «Bi é tə edjak, etee náá, bi ààmet enyɔepe sa di kwyala tə mékana me Zeeb ε. Bi ààgu ghwyl ε Zeeb!

³⁰ Eteε náá, é ghεŋ bot aagom bhis εsyee ε, botom nε boa aanàkwaabaabael. Boa pe aanàni mεba, etεε náá, bot djas aadi é, dáa efofop tɔ gwoo.

³¹ Dum ne tēp ēgom bhis ēsyee, bi dinaa àapaalaa
sa Zeeb lee kō esu ε tak ε? Nyε naake ē:

32 «Ye é mam, Zeeb ε Abalaam, ye Izak, ne Zeeb ε Zakooob†.» Yezu eebaazεke náá: «Zeeb tok Zeeb bot ε zegwyε o. Nye é Zeeb bot ε di ne tsik o.»

³³ Ye nabə é, melyo mə tak naadyeebakwyesa to
elyem e medhuu mə bot ε nadi egwak nyε ɔ.

Tsi di edhaa etsi djas ε

³⁴ Dáa eFalizyε nagwak náá, Yezu naadiyal eSaduseε enuub ε, bε é boozεseεga.

³⁵ Dhiiti lyoel etsi e Zeεb naazεkwyεl εbhoal Yezu. Nyey nε nε náá:

36 «Lyoel, yaa tsi di edhaa etsi djas?»

37 Yezu kabooza ne ne náá: «“Wə goka é, wə kwyel Gheñ Zeeb'ɔ, ne lyem'ɔ djas, ne sisim'ɔ djas, ne etselal ε lɔ djas‡.”

38 Yenek é di boo tsi. Ye é tsi di dhaa etsi djas é.

³⁹ Gwaka tsi di ebəɔba yii məkən ε: "Wə goka ɛ, wə kwvəl sə'ɔ mot dáa wə di ekwvəl nyel'ɔ emet ε§."

40 Etsi ε Moiiz djas ne melyo me bengoolel ε
mekpa ε Zeeb pyet é kɔ etsi binek ebá.»

† 22:32 Εwy 3.6 ‡ 22:37 Det 6.5 § 22:39 Mεs 19.18

Yezu Klisto é mon ze?

41 Efalizyε nadi É, tō yəbə zeeqə. Yezu É boozədji bə náá:

⁴² «To yebo egeka, Mesia é ze?» Be é boozebóozza ne ne náá: «Nye é dha ε Dhavid.»

43 E di'enek, Yezu é boozke ne nōo náá: «Yenakosa dáa náá, Dhavid ne ghwyil Sisim na Déesdjóo nyé "Gherj"? Eteé náá, Dhavid naake náá:

44 “Gheη Zeeb nake nε Gheη' am ε náá:

Dha disi pε mbɔ eghen bam.

Mε waalwom bot ε mebhuka mɔ lwoma bhel náá,

bɛ zɛdhaa si mɛko mɔ*.”»

45 «Ye be náá, Dhavid nyé emet naadjóo nyé
“Ghen” oo, é yaa tyé Mesia aakabaadi dha ye?»

46 Bœ djas moo tin «kup», àâbe ne ekpa elôo bhis
étep djas Yezu nalii ε. Kana dwoo elenek, bot nabε
é àâkadjiheebal edji nyε medjin.

23

*Yezu eezedul bot melodum ne beghanεmekana me
etsi ne eFalizvε*

¹ Wø gwaa, Yezu zelii nε mædhuu mε bot ε nadi tin ø, dø nε bædjekek bε.

2 Nyey ne nɔɔ náá: «Mesa mɛ bɛghaŋ ε mɛkana mɛ etsi ne eFalizyε zelyo bot dum ne dáa etsi ε Moiiz di egoka ne eke ε.

³ Bi goka é nε elooba nε nɔɔ, da bi é sa esesee bε aalwom bin ε, djas. Ye kabε mεfulu mɔɔ ɔ, sa mot àasa dáa bɔɔ. Eteε náá, bε àasa esesee ee bε di elyo hot ε.

⁴ Be εpekaŋal mækəm me na dil-dil di εlyelεpe é εbεp ε, be kakel é kɔ mεbyak me bot. E di'enek, be

* 22:44 Med 110.1

kadi é, àakwyel εkokee-keeak nε djin be neekogek
medil mε mεkəm mε tak.

5 Be sa esesee baa djas é, étep be neetela menyel. Deenek, yé kabé ekwyala ee mekpa me Zeeb be di ebék é ebhata-bhwoob baa ne é memba mao o, be sa epék e tak é ebóképe. Yabó ekel ee di lataa kó ekaad é, ne elojo baa ne dyeebadjaa dhaa tye.

6 Tə məbyoŋ, bə dyeebakwyel ədisi é kə məbhóó
mə koobelaa étəp bot ε duu ε. Ye kabə tó ndjaa
mendjaala mə eYuda ɔ, bə dyeebakwyel εnəŋ é
məbhóó mə pe sok é di bə aatela mənyel ε.

⁷ Be dyeebakwyel é bot swos be ne duu kó mebeséé
é di bot di εbuεpe ɔ. Be kwyel é, bot dijoo be “Lyoel”.

⁸ «Yε kabε biyɔ o, nàkeka náá, bi djóoa “Lyoel”, etse náá, biyɔ dias é bɔn sεeg ngat. Bi é nε lyoel ngat.

9 Sa mot àadjóo mot kə bəs'ak "Seeg'es" etee náá, biyo djas é bən seeg ngət, Seeg'en ngət di pe tə gwoo?

¹⁰ Nàkwyélka náá, bot djóo bin “Kukuma” etee náá, kukuma yen é ngöt, Mësia.

¹¹ Mot é kwyl̥ edi mot esok ε loog oo, ye goka é nyε di tyee mot-mesa me bən nyεeg.

12 Mot di eben nyel tɔ́ bɛsɔ́ o, nyɛ waasilaa. Mot di esil nyel tɔ́ bɛsɔ́ o, nyɛ waabena.»

*Yezu εpelyaal m_εkōj m_ε begħajnej m_εkana m_ε etsi
n_ε eFalizvix*

¹³ «Haa kpaa-ghoŋ nε nen, biyo bəgħaŋ ε mɛkana mɛ etsi nε eFalizyε, bot ε medjhaaz pe εko, bhimis pe si! Bi εpediyan bot εbe ε Ǝyon ε di tə gwoo ε. Biyo bəmet, bi aanākwaani, tin, bi àakwyel náá, bot ε di ekwos eni o, be ni tə Ǝyon ε tak.

1

¹⁴ «Haa kpaa-ghoŋ nε nen, biyo bəgħaŋ ε mekana
mε etsi nε eFalizyε, bot ε medjhaaz pε eko, bhimis
pε si! Bi ɛpedek békus ε boa esa boo djas. E di tak
wat, bi nε kwyel ɛdul ε mendjaala na “kpəkələm”
étep ɛtela mənyel tə bot. E təp tak é di náá, bi é
waapéεaa é epéε wat di na lyel-lyel, ààbə nε għoñ
ε!]»

15 «Haa kpaa-ghoŋ nε nen, biyo bəgħaŋ ε mɛkana
mɛ etsi nε eFalizyε, bot ε medjhaaz pε ɛko, bhimis
pε si! Bi é ɛpetó medjonj é edi djas kə bəs nε kə eboo
medhii mɛ mesən, étetp ɛsaa mot ngət di emyaal
ɛdjaala Zeeb eYuda o. Tin mot é kadu bin ɔɔ, bi
kaliig yii zaag mot ε mbi mot di egoka nε du na
kəm-kəm ε, dhaa-dħanak biyo bəmet.

¹⁶ «Haa kpaa-ghoŋ nε biyɔ bot ε edhim, biyɔ bot é di edjɛed bot ɔ. Bi dyeebalɛɛ é náá: “Mot é tuwal myon nε meson kɔ Ndjaa-ebuwa ɔɔ, ye aanàsa sonok. Nyɛ katuwal myon nε meson kɔ lɔɔd di tɔ Ndjaa-ebuwa ɔɔ, nyɛ goka é nε esa sa nyɛ tuwal myon nε meson kɔ εsu ε tak ε.”

17 Bi é endjemet e bot, bot ε edhim! Eyé di dhaa metan̄ tin, ye lɔɔd “ohoo” neghu Ndjaa-ebuwa di edje lɔɔd edεε ε?

¹⁸ «Bi baalee é náá: “Mot é tuwal myoŋ ne mesoŋ kɔ̄ mesa ebuwa oo, yε aanàsa sonok. Nyε katuwal myoŋ ne mesoŋ kɔ̄ buwa di kɔ̄ mesa ebuwa tak oo, nyε goka é ne esa sa nyε tuwal myoŋ ne mesoŋ kɔ̄ esu ε tak ε.”

19 Biyô bot ε edhim! Εyé di dhaa metaŋ tin, εsa e buwa “ohoo” nεghu mesa ebuwa bε di eka gha kɔ tak ε?

20 Yε bε náá, mot eetuwal myoŋ ne mesoŋ kɔ mesa ebuwa oo, nyε tuwal yε é kɔ mesa ebuwa doo

n  k  esa e buwa ee di kaaa k  mesa  .

21 Mot   di etuwal myo  ne meso  m  k  Ndjaa-ebuwa  , ny  tuwal myo  ne meso  m  tak   d o  n  k  din   Z  b mot di t  ndjaa tak  .

22 Mot di etuwal myo  ne meso , da ny    n o  gwoo d  a tyaa es  , ny  tuwal ye   k  b   m koozi   Z  b ne din   Z  b, mot di k  tak  .

23 «Haa kpaa-gho  ne nen, biy  b g ha    m kana m  etsi ne eFalizy , bot   medjhaaz p  eko, bhimis p  si! Bi dyeebakwy    etuud Z  b ne endiyal kam e nadjeebe ne eka e na mb e menuub z  n o  aghomk t . Tin, bi kadjisa   et te m lyo m  di n  boo mesuk t  etsi  . M lyo m  tak  : epiki, en m esa, n  eke d  a Z  b di ekwy   . Yenek djas   sa di egoka n   , bot du m lu djas ne zii,    abet dhiiti sonok  .

24 Biy , b d  edel, bot   edhim! Bi  pesyal menyok men ekaab n   , ba m    ku    z  kedhaa t  tak, ghuna bi  p emin boo tu yaaga kyee dik b sy  di    bet ne medii  !

25 «Haa kpaa-gho  ne nen, biy  b g ha    m kana m  etsi ne eFalizy , bot   medjhaaz p  eko, bhimis p  si! Bi gwyii   kon  b  le ne kon  saan, tin p  t  m  tak kadi   “t   ” ne mendi m  embee m fulu men: esa e djii ne embee m kwosak men.

26 Biy  eFalizy , bot   edhim! Pookogwyiika sok t  m  b  le. Tin, p  kon  tak   waadjhaazal.

27 «Haa kpaa-gho  ne nen, biy  b g ha    m kana m  etsi ne eFalizy , bot   medjhaaz p  eko, bhimis p  si! Bi   d  a m vit nasumaa eny  pe da   l  baa  pyaab  . En m e tak nyen   p  kel   mis m  bot, ghuna t  tak, ye    byok   egwyes    bet ne tsik ne eb t esonok.

28 Ye é dáa biyɔ, bot ε di ebee bin ɔ, bε ke é náá, bi é bot ε epiki. Ghuna pε tø len, ye é “tøɔɔ” nε medjhaaz pε εko, bhimis pε si nε embee esesee.

²⁹ «Haa kpaa-ghon nε nen, biyo bεgħan ε mekana
mε etsi nε eFalizyε, bot ε medjhaaz pε eko, bhimis
pε si! Bi εpesum embees mevit étep bengoolel ε
mekpa ε Zeeb. Bi εpekoobal nε eson ε mevit mε bot
ε epiki.

³⁰ Bi dyeebake é náá: “Mena εpedi é, dika é għej bebhaab binaka oo, pe mena nabé é ààgwakel ne nnaó ét-egó ε bengoolel ε mékpa ε Zeeb.”

³¹ Deenek, bi εpemyaal biyɔ bemet náá, bot εnadi egó bəngooolel ε məkpa ε Žeeb ɔ nabε é bəbhaab bin.

32 Ebeseε'enek tsabidibila, belaka, duka ko
bebhaab bin nalik bin yε ε. Silalka mesa me be
nakan ε.

33 Bənyo, mbyak megel! Bi aasa dáa étəp bi needi ààkədyak tə du na kəm-kəm?

34 «Gwakeka me enyøepe: me waadhis bin bengoolel e mækpa e Zeeb, bøtsonj e bot, ne embëe beghañ e mækana me etsi. Bi é waagó bëdhiiti, bi é waabem bëdhiiti tak é melaaba. Bi é waabi bëdhiiti ne eghwyës tó mendjaa me mendjaala me eYuda men. Bi é waadu be ne swaka egħaada ne egħaada étèp bi neegó be.

³⁵ Tinaak, guka náá, εbiyo djas bot di esa kó bot ε epiki kana εsyee ε Abhel mot epiki, keyaka ne ye Zakali mòn Balakyi bi nagó pak Di na Dεε ε Gheñ ne mesa-ebuwa o, ye waabulelaa kó len.

36 Mę lee bin é etep e tseetse náá, efute e embee esesee binek é waabulelaa kó bot ε di é dwoo mena dika mos'aak.»

Yezu eedje kɔ εsu ε għaada Yeluzalem

37 «Yeluzalem! Yeluzalem wøy mot di egó bengoolé ε mækpa ε Zeeb ɔ, wøy mot di egó bot ε Zeeb di edhis ɔ, ne mækok. E sok edhen mæ di ekwyel eseeeg bot ε di kə del ε lɔ dáa nabwa-kuu di eseeeg bon be si mæbhap mæ ε, biyɔ àakwyel!

³⁸ Deenek guka náá, ndjan̄'en é waalik wum!

39 Ne tséetse, me lee bin é náá, bi aanákabaabee
me, kana dwoo pan mos'ak, keyaka ne dwoo bi
aake náá: "Ményé ne mot aazyé ne din e Ghéñ o!"»

24

Yezu eelii dum ne t̄ep εwaaz ε Ndjaa-ebuwa

¹ Dáa Yezu nadi ewyis tɔ Ndjaa-ebuwa é, bɛdjekel eezetiila pɛ daa lɛ étɛp bɛ neelyaal nyɛ zumal Ndjaa-ebuwa.

² Tin, Yezu moo zəlii nə nəə, nyey nə nəə náá: «Bi εpebee esa djas di tin ε? Me lee bin é etεp e tseetse náá, εkok wat aanàkwaalik yak kə yii. Djas é waawaazel.»

Mezuk nε metiiga

³ Yezu eezedisi kɔ etsok ε pyeeb oliv, bɛdjekel eezedu nyε é ngwoob. Bɔɔ ne ne náá: «Lεea bis esesεε binek sael den? Lyaala bis endem e bis aagu náá, wɔ moo é kɔ εbula ne náá, bɔs moo é kɔ essi ε.»

⁴ Yezu eezebœza ne nœ náá: «Dika ne etson, sa mot àákœ bin.

5 Eteé náá, bętę ne bot é waazyę ne din ε lam. Bę waaleę bin náá: "Ye é mam é di Męśia!" Bę waasa náá, bot εbuępe kat ędum kon ne Zeeb.

⁶ Bi é waagwak bot elii etep e mæeb é ngwoob'en ne menduk me mæeb mæ di pe etseta ε. Sa mot

ààbem ba et ε náá, ye goka é, eses ε binek s ε . Tin,
guka náá, yenek tok m ε si m ε bøs.

⁷ Dhiiti mbyak é waaghëe, këlumela dëeb ne yak mbyak. Dhiiti eyon é waakëghëe, këlumela dëeb ne yak eyon. E bëdhiiti edi, bës é waakuu, pwom edee é waani kë mel.

⁸ Mezel menek djas aadi é dása endem e meken
esuula εbyel ε mōn.

⁹ Bot é waakepit bin, étęp bi neezukaa. Tin bot é waagó bin. Membyak djas é waabhina bin kə ęsu ęlam.

10 E sok'enek, bot εbuεpe é waakat εdum konj ne Zeeb. Bot é waapitel pak'oo. Bεdhiiti é waabhinabeεo bεo.

¹¹ Bete ne bengoolel ε mεkpa ε Zeeb yii mεkoŋ é waatuula, be waakoo bot εbuεpe.

¹² Dáa ye di náá, embee ésa é waazédhaa tó elyem e bot ε, kwyel tó elyem e bot εbuεpe waatyala.

¹³ Tin, mot aakə ne εwa zii, kəkum pε εsik o, nyε waabela tsik.

¹⁴ Mbëe Bhaadal dum ne Ëyonj ε Zeeb aadi é egoolel kɔ eko ε bɔs'ak djas, étep, bot djas di ààgu Zeeb o neegwak yε. Bhii tak ε esik ε bɔs aakakum.»

Boo mezuk

15 «Bi aabee mot na mbee mesyem me na lyel-lyel dáa ngoolel-mékpa ε Zeeb Daniel naleε ε, nyεy ebe di tø Di na Dεε. Ye goka é bot ε di egu εlaa mékana ø tiibal εnyøepe!

¹⁶ Etep tak é di náá, bot aadi pε kyee dik Yude ɔ, kan ekaab, tó pε tó metsok.

¹⁷ Mot aadi kɔ mii ndjan'ε ɔ nabaasul pε si zeni tɔ ndjaa étep ekenəɔ sonok.

Mbəə Bhaadal tə Mekana ε Matye 24:18xcviiMbəə Bhaadal tə Mekana ε Matye 24:28

¹⁸ Mot aadi tɔ̄ pyeeb ɔ̄, nàbaasik pɛ dɛl, kɛnɔ̄o ndjookuwa yɛ.

19 Haa kpaa-ghoŋ dwoo elenek ne boa aadi ne
mēbum o, zēnōɔ̄ boa aadi ne bōn ede mēbel o!

²⁰ Djaalaka ne Zeeb étep, bi é zekewyis ekaab é mbu bebhi, neghu é dwoo saba!

²¹ Eteé náá, éewala tak, mezuk éwaadhaa mezuk me mena zebee, kana bøs nakusel ε, keyaka ne dwoo pan mos'ak. Ye aanàkwaakabaabε ne mbi mezuk deenek.

22 Zeeb nyε εmet εpedi ààbek bim mεlu mε tak oo, pe ye tok nε mot aatsak. Ye nyø é, bi gu náá, Zeeb bεk bim mεlu mε mezuk menek é, kø esu ε bot ε nyε nazεséé o.

²³ Dhiiti mot é lee bin náá: "Beeka Mësia di wak e!" neghu be lee náá: "Mësia é poon!" oo, sa mot ààmyaal.

24 Eteee náá, bemesia me etsal ne bengooolel ε
mékpa ε Zeeb yii mékəŋ é waatuula εbuεpe. Be
waasa etep e mēbwala ne bemevyekelε εbuεpe étεp
be neekoo bot, dəə ne bot ε Zeeb nazesséé ə.

25 Gwakeka, me dul bin mēlō esok ne esesee binek kum tē len.

²⁶ «Yε bε náá, bε lεε bin é náá: "Beeka, nyε é pε tø kyee dik besye di àabε ne medii!" ε, nàtóka. Neghu bε kalεε bin é náá: "Beeka, yε sowa é wak!" Sa mot ààmyaal, nyε tok tin.

27 Dáa ngwyes di ekas tō gwoo, dus pε εdjem ε dwoo, kεtó pε εbil ε dwoo ε, Sεεŋεlε Mən Mot aazyε é deenek.

28 Enen ee di ede epuud ṥ dyeebasëega é é di muu
tit di ṥ.»

Ebula ε Seeŋele Mon Mot

29 «Àabɔya batsa bhii εwala ε mezuk menek aadhanj ε, bi é waabee náá, gwyes é waagwyiid dhoo, ngon aanàkabaakas, ekwyikwyen é waadus tɔ gwoo, kwyit é bɔs, esa e mebwala djas di tɔ gwoo ε waadheegel.

30 Tin, ndem ε Σεηγελε Μὸν Mot é waanyen tə gwoo. Membyak djas di kə bəs ε, ye aadi ε, tə etsim ne məgwye. Tin, be waabee Σεηγελε Μὸν Mot esul tə eguud tə gwoo ne bete ne məbwala ne duma.

31 Boo tøŋ é waalooel. Tin, nyε waalwom efop
pe é edum e bøs djas, bε neekeseeeg bot djas Zeeb
nazeseé o, kan yak edum e bøs, keyaka nε yak
edum.»

Melyo dum ne le fligh

³² «Noo̱ka etsoŋ nε kana le fiigh: dáa medii mε le fiigh aadi, ye moo byet tø eleε e tak ε, eka moo baakwyil é tak ε, bi nε gu náá, mbεε mbu eezekunaa.

33 Ye é tyε wat nε biyɔ, é sok bi aabee endem binek moo nyen ε, guka náá, εbula ε Sεεηεle Mɔn Mot moo ε, yε eezekɔ. Ye aasael é deenek.

³⁴ Mε lεε bin é etεp e tsεetse náá, bot ε membu mak aanàkwaagwyε djas esonok bak ààsael.

³⁵ Gwoo nε bɔ̄s ē waadhaa, ye ē kabε mεkpa ε Zεεb
ɔ̄, ye aanàkwaadhaa.»

Zeeb nyey nyε emet é di egu εwala ε mesik me bøs

36 «Yε kabε dum ne dwoo ne εwala ε esesεε binek
aasael ε, ye tok ne mot ngεt di egu, ààkobε-εæk
efofop tø gwoo, døo ne Møn Zεeb pe ààgu dwoo tak.
Ye é Seeg nyε emet ε di gu.

37 Ebula ε Σεεηελε Μən Mot aadi é, dáa sa naséε é għeñ Noe ε.

³⁸ Ete náá, é ghę́ tak, esok ne boo bhyoŋ ne zyε, bot nadi é, tɔ məmyala, edε edee, edε bəmənyok, eba boa, ekyeed məsyes məo é məba, kəkum dwoo Noe nani tɔ mesuwa ε.

39 Bot nabé é àabis, kékum dwoo boo bhyon nazésilal bøo djas na “bhëee” ε. Ye aabaadi é, deenek dwoo Sëeñele Mɔn Mot aabula ε.

40 E ghę́j tak é di náá, bot εbá é waadi tó pyeeb.
Ngöt é waanəŋaa, nwyak ngöt é waalik.

⁴¹ Boa ebá é waadi edum bhum tó bwak wat.
Ngöt é waanɔŋja, nwyak ngöt é waalik.

42 «Dika nε etsonj! Bεεka mis etεε náá, bi ààgu dwoo Gheŋ'enaaboozye é.

43 Gwakeka sa mε di eleε é, yε be náá, nakuma ndjan̄ spedi egu ewala ε pum mot djii aazyε zedjii to ndjan̄'ε oo, pe nyε aanákwaadja gó, étèp nyε neelu mot djii yenɔk, nyε nàni tɔ ndjan̄'ε.

44 Ye é me di eleę bin náá, bi bę́ é mis, nàpeebaka, etę́e náá, Sęeñę́le Mən Mot aatuula é é ęwala bi aadi àabwood nyę́ e.»

Mot-mesa me na sosoob ne etsonj

45 «*ɛzɛ* di mot-mesa me na sosoob ne etsonj? Ye é mot-mesa kukuma ye dje nyé mesa me ɛbaal e beso ne edje bɛ edee bɔɔ é ewala bɛ di egoka ne ede ε.

⁴⁶ Ménycə nε mot-mesa menək, yε bε náá, kukuma
yε aabula, nyε é zebela nyε, nyey esa mesa mε
menek ɔ.

47 Me lee bin é etep e tséetse náá: kukuma yenök é waadjé mot-mesa menök esa bë djas nyë baal.

48 Ýe kabé náá, nyé é mbee mot-mësa di ààbë sosoob ne etsoñ oo, nyé aake é náá: “Kukuma aanàkwaaileebula.”

Mbæs Bhaadal tə Mækana ε Matye 24:49c Mbæs Bhaadal tə Mækana ε Matye 25:8

49 Deenek, nyε aadi é, ezuk bεsø di esa mesa bε ne be noø o, ne εkεdεde bε menyok bε ne bot ε zegel menyel møø tø menyok o.

50 Tin, kukuma γε aabula ε é dwoo nyε aadi ebwaal náá, nyε aanákwaazyε ε.

51 Kukuma yenək é waasə mot-mesa menək. Da nyε é wa nyε é di mezuk, é di wat ne bot ε lwaleŋ. Bhii tak nyε é wus nyε pε kel pε bot ε di edje megwyε ne ekwaal ε metsok di ε.»

25

Kana mesyes kam

¹ «Eni tɔ̄ ᴪyonj ε di tɔ̄ gwoo é aadi é, dáa kana mɛsyɛs kam nanɔɔ elama bɔɔ, wyis, étɛp bɛ neekɛboma nɛ motom di ekwyel εba ɔ.

² Beten pak'oo nadi é, endjemet e mesyes. Bak beten kadi é betson ε booo boa.

³ Endjemet e mësyes menök nanëo yëbë elama ë, àànëo ba mul, në gu yii di të elama ë waasi.

⁴ Yε kabε bot ε nadi bεtsoŋ o, bhii bε nanoɔ elama ε, ye nabε é bε naató ne yak bim bεmul bε nakwom ε.

⁵ Tin, motom kadi é, àaleetuula. Gó naazesa bœ
mœyes menœk, wœ gwaa, bœ djas zekpaa ne gó
ndjaasi.

⁶ «É di'enek, wɔ gwaa, boo tuud zokazegék kuku
εgha ε pum náá: “Beeka motom εba! Kεbomaka nε
nε.”

^{Re} 7 Tin mesyes kam menök é boozedjem, be moo tin ekoobal elama bao.

⁸ Tin, m̄esyes m̄e nadi endjemet o naaz̄eke n̄e b̄etson náá: "Bi é n̄e ghwyil ebek bis ba mul m̄e lama batsa, etee náá, elama bis εpedim."

9 Mesyes me nadi bətsonj ɔ é booboəza ne nəo náá: "Hooo, ààbe! Eteε náá, bim bis di ne ye ε, ye aanàkwaadjala menabelka djas. Ye nyə é, bi kəbəm yebə tə edjando."

10 Tin, endjemet e bəə mesyes menək eezetó, kəbəm yəbə bəmul. Bhii kon'ɔɔ, motom εba eezekum, nyε zokanɔŋj é bəten ε nadi bətsonj ɔ. Nyε é boozəni ne nəo tə ndjaa nakoobelaaa étəp εba ε. Bhii tak, bə eezekooł εbə ε ndjaa ne engonj.

11 Bhii ba εwala kadhaŋ ε, bədhiiti bəə mesyes menək eezebula, bə moo tin etsim náá: "Għeŋ, Għeŋ diia bis εbe ε ndjaa!"

12 Motom εba eezəbəɔza ne nəo náá: "Me lεe bin ne tsεetse é náá, me ààgu bin."

13 Bhii tak, Yezu eebaazεke ne nəo náá: «Beeka mis, nàdjaka egjó. Dika ne etsonj etεe náá, bi ààgu dwoo ne εwala ε tak.»

Kana bot ε mesa bələl

14 «Ye aadi é, dáa dhiiti motom nadi ekwyel etó medjonj, nyε é boozədjóo bot ε mesa me, da é lik bə ne esa.

15 Nyε é boozənəə medħeeb me ləođ eten, djε mot mekeñ. Mot nabəeba ɔ, nyε kadje nyε é medħeeb me eləođ ebá. Mot nazyε bhii mot bħoċċa ɔ, nyε kadje nyε é edħeeb ləođ wat. Nyε zokadjε mot ne mot ε sa di edjala ne għwyil'ε ε, bhii tak nyε eezetó ye.

16 Mot-mesa nabela medħeeb me ləođ eten eezetó, ye keliig membə ne ləođ'enek. Wə gwaa nyε baazəbela medħeeb me ləođ eten kə yii nyε nadjeaa sok ε.

17 Ye é tyε wat ne mot nabela medħeeb membá ɔ, nyε nabaasa ye é dáa mot esok nasa ε. Wə gwaa, nyε

[MbEE Bhaadal tō Mekana ε Matye 25:18cii](#)[MbEE Bhaadal tō Mekana ε Matye 25:26](#)

baabelā mεdheeb mε lōod membá kō yii nyε nalikaa nε yε ε.

18 Mot nabela edheeb ε lōod wat o, nyε naatō kepu bəs, da é nəo yε, syel ye pε si bəs.

19 «Bεtε nε mεlu bhii tak, kukuma bot ε mεsa menj eezεbula. Bhii tak nyε moo zεdji bε dāa bε nadi ebe lōod nyε nalik bε nε yε ε bhii konj'ε.

20 Mot-mesa na medheeb meten é boozelyaal yε medheeb meten mε nyε nabaabelā ε. Nyεy nε kukuma yε náá: “Gheŋ, wə nadje mε é medheeb mε lōod meten. Beea dhiiti medheeb mε lōod meten mε mε baabelā é.”

21 Kukuma yε é booke nε nε náá: “Enyøepe! Wə é mbεe mot-mesa nε esosoob. Wə eesa mbεe mesa nε sa dem. Mε waadjε wə yii di bu ε. Dha myaala é di wat nε nam.”

22 Mot-mesa nabela medheeb mε lōod ebá o, baazyε yε. Nyεy náá: “Gheŋ, wə nadje mε é medheeb mε lōod ebá. Mam eebaabelā yak medheeb membá kō tak. Beea yε.”

23 Tin, kukuma yε eezeke nε nε náá: “Enyøepe! Wə é mbεe mot-mesa nε esosoob. Wə eesa mbεe mesa nε sa dem. Mε waadjε wə yii di bu ε. Dha myaala é di wat nε nam.”

24 «Bhii tak, mot nabela edheeb ε wat o, nyε eezezyε é yε koko. Nyε nε kukuma náá: “Gheŋ, mε nε gu náá, wəy nε goo lo dhaa nyel. Wə dyeebakənəo edee é tō epyeeb ee wə di ààbe ε. Wə dyeebakəbók bhum é, tō pyeeb wə nadi ààbe ε.

25 E təp tak é mε gwak bwoo. Mε é bookεsyell lōod'ə tō bəs. Beea lōod'ə, nəŋa.”

26 E di'enek, kukuma ye é boobəza nε nε náá: “Mbee mot-mesa, tyaabel. Wə ke é náá, wə nε gu náá, mam dyeebakənəo esa e dək é tō pyeeb mε di

ààmwam bhek ε. Me kεbók bhum é tø pyeeb me
nadi ààbø ε.

27 Gwaka me, wɔ di ààñoo lɔɔd'am, kewa tɔ eboo mendjaa me bɛ di ebaal epata e bot ε, étep yé? Wɔy εpedi ε, di tson mot oo, pe bula me bula ε, me kazεbela ε dhiiti lɔɔd eezekaza kɔ yii mε nalik ε.

28 D^ekek^a ny^e edh^eeb^b ε l^oo^d'enek^c, da bi é d^je mot^d
di n^e medh^eeb^b kam^c.

29 Eteé náá, mot aadi nε ba bim sonok o, bε waabil nyε dhiiti, étep ye neebu. Tin, mot aakadi toto ààbe nε sonok o, bε waadεk nyε dɔɔ nε eghutu-ghutu nyε lik nε ye ε.

³⁰ Yε kabε mbee mot-mesa mak o, zyeegalka nyε pε kel, tø ghooghom, tø di megwyε ne di εkwaal ε metsok.”»

Dáa bot aapéεaa é εsik ε bøs ε

³¹ «É sok Sεεηєlє Mən Mot aazyє tɔduma ye bε neefofop bε djas ε, nyε waazєdisi kɔ bóó mєkoozi mε.

32 Membyak djas di kɔ bɔs é waazəsəega sok bhwoob'ε, bhii tak nyε waawa membék pak bot dáa mbaalel mesaa di ewa mbék pak ebhata ne etan ε.

³³ Nyε waanεeg ebhata pε mbø eghεŋ, etaa pε mbø εmγεl.

³⁴ Tin, m_ɛkoozi waal_ɛ n_ɛ bot aadi p_ɛ mb_ɔ egh_ɛn_ɔ náá: "Biyo, bot ε Saag'am zeseε metel ɔ, dhaka p_ɛ kak. Dhanika t_ɔ Eyoŋ ε Zeeb naloozekoobal bin y_ɛ é sok ny_ɛ nadi ekus b_ɔs ε.

35 Eteé náá, za naasa me, bi naadjé me edee. Me naagwak gwyés medii, bi naadjé me medii. Me nadi é ndjon, bi naamyaal me tó mendjaa men dáa mén nyéeg'en.

36 M  nadi   ben toto, bi naabet m . M  naab , bi naagwom m . M  naani membok, bi naazy  z bee m .”

37 «Deenek bot   nake t  epiki   aab za ne ne n  : “Ghe ! Yaa dwoo bis nabee w  ne za, da bis   dj  w  edee? Yaa dwoo w  nadi ne gwy  medii, da bis   dj  w  medii?

38 Yaa dwoo w  nadi ndjon , da bis   dj  w  di t  mendjaa mes? Yaa dwoo w  nadi ben toto, da bis   bet w ?

39 Yaa dwoo w  nadi eb , da bis   zy , z gwy k w ? Yaa dwoo w  nadi   membok, da bis   zy  z bee w ?”

40 M koozi kab za   n  : “M  lee bin   et p e ts et se n  , esonok djas bi di esa ne mot m sik t  b o nyaag am  , bi sa mb  esa binek   ne nam.”

41 «Bhii tak, kukuma   waake ne bot aadi p  mb  emy l   n  : “Duska m    mis. T ka etset pe ne nam, biyo , bot   Z eb zelek  biyo pe  . T ka t  du di   adim  . Ye nakoobelaa  , et p Dim mot m k n b  ne efopop be!

42 Etee n  , m  nab    ne za, bi nab      dje m  edee. M  naagwak gwy  medii, bi nab      dje m  medii.

43 M  nadi   ndjon , bi nab      dje m  di t  mendjaa men. M  nadi   ben toto, bi nab      bet m  kaad. M  nadi eb , bi nab      gwm m . M  naani mbok, bi nab      gwyak m .”

44 «W  gwaa, b  z b za n  : “Ghe , yaa dwoo bis nabee w  ne za, ne gwy  medii, ne neghu ndjon ? Yaa dwoo bis nabee w  ben toto, w y eb , neghu w y   membok, da bis   kadi   kyee w ?”

45 Kukuma   booz b za ne n   n  : “M  lee bin   et p e ts et se n  , esok djas bi nadi   sa esonok

Mb   Bhaadal t   M  kana    Matye 25:46cv Mb   Bhaadal t   M  kana    Matye 26:9

binek nε mot mεsik tø bøn nyaag'am ε, bi nadi ààsa yε ε nε nam."

46 Be waató, kεbee mεsuk na kɔm-kɔm. Ye kabε bot ε epiki ɔ, be waabela tsik na kɔm-kɔm.»

26

Zeēga ekukuma egwakel étep ego e Yezu

¹ Bhii Yezu nasalal melyo me djas ε, nyε naazεke nε bεdjekel bε náá:

² «Bi ne gu náá, ye kalik é melu membá, etee náá, ebyonj ε Pak neesael. Seeñele Mən Mot é waaseebaa, étep nyε neekεbemaa kə melaaba.»

³ Tin, eboo b^gehaa-Z^eeb ne b^gpaa ε eYuda naaz^gee^ga t^o ndjaa m^gkoozi Kayif, mot nadi boo g^ghaa-Z^eeb o.

⁴ Wɔ gwaa, bɔ̄ djas zokazegwakel náá, be met
Yezu tɔ̄ syaab, bhii tak, da be é gó nyɛ.

5 Be nadi eke é náá: «Sa mena ààmëtka nyε dwoo
εbyonj ε Pak, é kaab náá, bot é zekækpaa elyem, da
be é sa εzεm.»

Dhiiti moma eezeso Yezu menanas kə lo

⁶ Dáa Yezu nadi pε Bhetani tō ndjanj ε Simoη mot na εbέ ε zezam ε,

⁷ wə gwaa, dhiiti moma zeni tə ndjaa tak zeza ne di Yezu nadi é. Nyε nadi é, ne bεeb nasaεl ne εkok ε albat ε «təoo» ne menanas di ne boo mεtaŋ ε. Momaa tak zokazeso menanas menek kə lo ε Yezu é sok be nadi kə mesa ε.

⁸ Dáa b̄edjekel b̄e nabee deenek é, ye nab̄e é, ye nakpaa b̄e elyem. B̄o náá: «Yak é yaa kwaambi puluk?

9 Enyə é náá, bə bəmsa mənanaş mə tak nə boo
mətaŋ, da é nəŋ epata e tak, dje nə bədjel ε bot!»

10 Ye nabë é Yezu naagu sa bë nadi enyinjela pak'oo ε. Nyë é boozëke ne nœ náá: «Betka moma yak gwyem. Etëp yé bi di ezëm nyë? Sa nyë sa kô esu ε lam ε, ye é enyøëpe.

11 Yë bë étëp bëdjel ε bot ḥ, bi ne bë nœ é aapaazodi mélù djas ε é di wat. Yë kabë mam ḥ, bi aanàdi sama ne nam mélù djas.

12 Moma yak so me mënanas é nyel'am é, étëp nyë neekan εkoobal nyel'am e dwoo mëdela mam.

13 Me lee bin é etëp e tseëtse náá, é edi djas Mbëe Bhaadal aadi egoolaa kô bës ε, tseña moma yak sa ε waakaadaaa medhik ne medhik. Tin, bot ε waataala enëm esa nyë sa kô esu ε lam ε.»

Yudas eezëka Yezu

14 Tinaak, djekel ngjt tò bëdjekel kam ne bëbá ε Yezu, nadi edjóoaa Yudas Iskaliot ε, zokazetó pë daa eboo bëghaa-Zëeb.

15 Nyë eezëdji bë náá: «Mam é ka bin Yezu oo, bi kadje me yé é di tak?» Tin, wë gwaa, bot ε tak zewyisal efalanga mëkam-melël e epata, nœ, laa, bhii tak bë eezëdje nyë.

16 Kana tin, Yudas nabë é, nyë moo saa mëpek étëp nyë neeka bë Yezu.

Yezu eezëde εbyon ε Pak bë ne bëdjekel bë

17 E dwoo mëkën me εbyon ε emapa ee di àawaaa leviid ε, bëdjekel ε Yezu zëdji nyë náá: «Wë kwyel náá, bis kekoobal wë di mena aadëka edee e εbyon ε Pak wo é?»

18 Tin, Yezu é boozëke ne nœ náá: «Tóka pë del, pë daa dhiiti mot, da bi é lee nyë náá: “Lyoel ke é náá: Èwala ε lam eezekum. Mam ne bëdjekel bam aadë εbyon ε Pak'ak ε pë tò ndjan'ō.”»

¹⁹ Tin, b^odjekel é bookesa dáa Yezu nal^oe b^o ε. B^oo zokaz^okoobal n^o ε djaab edee εbyoŋ ε Pak.

20 Dáa dwoo nakabε, ye moo bikoko ε, Yezu eezεdisi kɔ mesa bε nε bεdjekel bε kam nεbebá.

21 Dáa bę nadi kę mesa edę ε, Yezu é boozęke náá: «Me lęe bin é etęp e tsęetse náá, ngöt pak'en é waaka mę.»

22 Bedjekel djas moo tin n^e ghoñ t^o elyem, bhii tak, ngöt-ngöt moo tin ezedji ny^e: «Gheñ, ye é mam é?»

23 Yezu eezəbəoza ne nɔ̄ náá: «Ye é mot duu mbo tɔ̄ saan wat bis ne ne o aapaaka me.

24 Ye é tséetse, Señele Món Mot é waagwyé dáa ekwyala di eleé kó esu e le e. Tinaak, boo ghoñ ne mot aakéka nyé é membo me mbee bot o. Ye nabé àágoka náá, mot'enék byel!»

25 Yudas, mot nadi ekëka nyε għa o ē boodji náá: «Lyoel, ye kabε ē mam é?» Yezu ē boozεbożza ne náá: «Ye ē wɔ εmet ε ke deenek».

26 Dáa bε nadi edε kω mesa ε, wω gwaa Yezu zεnω mapa. Nyε eezεghaapeε Zεeb, bhii tak, nyε eezεpyak mapa tak, nωo, djε bεdjekel bε. Nyεy náá: «Nωoka yε, da bi é dε, etεe náá, yak é nyel'am.»

27 Bhii tak, nyε eezεnəo bεeεlε nadi nε menyok mε
vin tə tak ε, nyε eezεbaazεghaapeε Zeeb, nyε eezεke
nε nəo hāá: «Nəøka yε, da bi é dε bivø dias.

28 etee náá, yak é ghiya yam. Ye é ghiya di edje bot ze eni tó εbhεŋ ε Zεeb ε, ghiya nasee kó εsu ε bot εbuεpe étεp mesyem me bot neepelel ε.

29 Me lee bin é náá: kana dwoo pan mos'ak, me aanákabaade menyok me vin, kekum dwoo me aakabaakéde menyok me na bes menabelka tó Eyoñ é Saag'am ε.»

³⁰ Tin, wə gwaa bə zeduwal Zeeb tə mədjeeb. Bhii tak, bə eezenəo mənyel, tó pə etsok ε pyeeb oliv.

Yezu eezelée ne Pyeed náá, nyé waaswonal nyé

³¹ Tin, Yezu zokake ne b̄edjekel b̄e náá: «É pum'ak mos, biȳo djas é waadhuugal m̄ε, etεε náá, ekwyala l̄ee náá: "M̄ε waagó mbaalel ebhata. Tin, εsaa djas é waawyeεza na gwyl̄in̄*."»

³² Yezu eebaazebil ɛkpa náá: «Bhii ɛgom ɛ lam, mɛ waató, kɛbwood bin pɛ Ghalile.»

³³ Pyeed zokake nē nē náá: «Yé be náá, bot djas é waakaab wō wō, mam aanàkwaakaab wō.»

³⁴ Tinaak, Yezu kabooza ne ne é náá: «Gwaka, mε lεe bin é etεp e tsεetse náá, é pum'ak mos, εsok ne kuu ne kók, ye aabela é, wo eezeleεe ne bot esok elel náá, wo ààgu mε.»

³⁵ Pyeed eezebəɔza nε Yezu náá: «Mε tok nε gh-wyil eke nε bot náá, mε ààgu wɔ, ye nakoozobε esyee, mε εpemyaal náá, menabelbebá gwyε.» E di'enek, ye nabε tin ɛ, bεdjekel djas moo ɛkpa wat.

Yezu eekedjaala Zeeb pe Ghetesemani

³⁶ Bhis yenek, Yezu bē nē bēdjekel bē naazékum pē di di edjóoa Ghetsemani ε. E di tak, nyē é boozéke nē nāá: «Likeka wak. Mē pookotiila poon, kedjaala Zeeb.»

37 Tin, nyε kanəŋ é Pyεed, nε bən Zebede bebá, tó
nε nəo. E di'enek, ye nabé é, ken nε għonj moo sa nyε
εbuepe tó lyem.

³⁸ Nyε eezεke nε nɔɔ náá: «Sisim'am é tɔ ghoŋ saa-sanjak náá mε gwyε. Likeka wak dika ndjem sama nε nam. Nadjaka egó, djaalaka Zεeb.»

* 26:31 Zal 13.7

³⁹ Bhii tak, nyε eezetiila batsa pe sok, zεkwyit mεbonj bhwoob si na «ghəkə», nyε moo tin edjaala ne Zeeb náá: «Saag'am, wə kwyel oo, wə é ne ghwyil ədis bεeble mezuk mak sok bhwoob'am. Ye goka é djas sael tə εkwosak ε lə, ààkabε yam εkwosak.»

40 Bhii tak, nyε eezesik, tó pε nyε lik bεdjekel bε bεlēl binək ε, nyε kazεbela bε é é gó. Nyε é boozεke nε Pyeed náá: «Deenek, bi eedja gó! Bi àapakodi-diak mis membek sama nε nam é εwala wat é?

41 Dika ndjem, djaalaka Zeeb, etee náá, bi é zekwye tó mèbhowal. Sisim é ghiñ, tin, epuud ne bu elte.»

42 Yak kôkô, nyε eebaazësik pε pak nyε nadi sok ε, nyε kadjaala é sok tak é dáak: «Saag'am, yε kosael náá, bælε mezuk mak dhaa mam ààdε yε oo, ye goka é náá, εkwosak ε lõ sael.»

43 Yezu eebaazebula pε nyε nalik bεdjekel bε ε, nyε kabaazobela bε é egó, etεε náá, mis mωo nadi é edilεpe.

44 Yak sok, Yezu eebaazélik bε, zεbaasik, nyε eezetseta ne nɔɔ. Ye nabε é, etó ε le tyee esok elεl nyε nadi etetó kεdjaala dáa nyε nadjedjaala sok ε.

45 Tin, Yezu eezəbula pε bεdjekel bε nadi é, nyey ne nɔɔ náá: «Bi dinaa é gó? Bi εpewala? Guka náá, εwala Seεŋεle Mɔn Mot aaseebaa é mεmbø me bot ε mesvem ε eezedjala.

46 Wyelka, gheeka menyel, mena tóka, etee náá, mot ka me é membo me bot binok o, moo é ekunaaepe ne nena.»

Yezu eezemetaa

47 Yezu dinaa àapaakosilal elii deenek, Yudas, ngöt tɔ bədjekel bε eezetuula nε boo εdhuu ε bot nε

Mb   Bhaadal t  Mekana e Matye 26:48cxMb   Bhaadal t  Mekana e Matye 26:56

epel ne ebhil e ele é membo. Eboo beghaa-Zeeb, ne bəpaa ε eYuda é nalwom be.

48 Kabela tin ϵ , Yudas, mot naka b ϵ Yezu gha \circ naazelyaal b ϵ geka, b ϵ aagwyak Yezu ne y ϵ ϵ : «Mot m ϵ aakebeedal \circ , ye ϵ ny ϵ y, metka ny ϵ .»

⁴⁹ Batsa deenek, Yudas eezetuula, nyε eezetiila pε daa Yezu, nyε eezεke nε nε náá: «Mε eeswos wɔ, Lyoel!» Bhii tak, nyε eezεbeedal nyε.

⁵⁰ E di tak, Yezu é boozéke nē nē náá: «Wen so'am! Lela esa sa wō zye zesa ε.» Bhii tak, bot ε nazyé be nē Yudas o é boozemét Yezu.

⁵¹ Tin, wɔ gwaa, ngöt pak bot ε nadi bε nε Yezu ɔ, zokawaal pεl, tsaal dhiiti mot-mesa mε boo ghaar-Zεeb εlɔ.

⁵² Yezu eezëke ne mot'enök náá: «Nəŋa pe'l'o, da wɔ é bulal tɔ pɛp, etee náá, bot ε di egó bɛsɔ bao bot ne epel o, be aabaazogwyε é ne peł.

53 Wó ààgu náá, mε é nε ghwyil εdjóo Saag'am, nyε zεkwyee mε? E di tak wat, nyε é nε ghwyil εdhis mε εdhuu ε esodja efofop εbuεpe kum-kumak medhuu kam nε bεbá.

54 Me sa deenek oo, etep ee di to ekwyala aakasaal dää? Eteee nää, ekwyala lee nää, ye goka é etep binek sael deenek.»

55 Bhii tak, Yezu eez̄eke ne ɛdhuu ε bot náá: «Yezu goka ne nen é náá, bi zye ne epel ne ebhil e ele étep bi neez̄emet me tyee náá, me é mot εz̄em é? Dhi melu djas me di ndiindil tó kok Ndjaa-ebuwa é lelyo, biyɔ ààmet me.

56 Esesee binek sael é, etee náá, etep ee nakwyalaat to mēkana me Zeeb dum ne nam é neebela esuk.» Tinaak, bedjekel djas é boo zeghuma ne ekaab to yoo.

Yezu sok bhwoob bot e boo kwan eYuda

57 Bot    nam  t Yezu    eez  t   ne ne pe daa Kayif, mot nadi k   elo e b  ghaa-Z  eb   ,    di b  ghan      m  kana me etsi, ne b  paa e eYuda nak  se  ga   .

58 Py  ed nadi edu be  , ny  y   tseta  pe ne no  , batakeni t   eb  se  e    ndjan      boo ghaa-Z  eb. Ny  y zokani t   eb  se  e, no   nyel, disi be ne bot    di ebaal ndjaa tak   ,   t  p ny   neebree d  a t  p tak aake sik   .

59 Eboo b  ghaa-Z  eb, ne b  dhiiti bot    boo kwan eYuda nadi esaa dhiiti esua-esua   t  p be needje Yezu ep     e esyee.

60 Ye nakoozodi n    , bot   bu  pe naazezye z  pit ny   ne et  p esua-esua, tin, be nakadi   , a  bel   sonok. E di tak, w   gwaa, bot   b  a zokazye z  pit ny  .

61 B  o   n    : «Mot tak naake n    : "M   waabwak kok Ndjaa-ebuwa e Z  eb, da me    sum ye t   melu m  l  l."»

62 Tin, boo ghaa-Z  eb eez  wy  l, z  dji Yezu n    : «T   me  pita me bot bak z  pit w  'aak, w   a  katanjal yo   ?»

63 Yezu nab      a  b  oza ny  . Boo ghaa-Z  eb baaz  dji ny   n    : «Tuwala myon ne meson mo ne din e Z  eb. Lee  a bis t  se  t   tyee mwaado: Lee  a bis neghu w  y    di Mesia M  n Z  eb!»

64 Tin, Yezu eez  b  oza n    : «Ye    w  y, w   emet    ke deenek! M   le   bin    n    , kana   wala mena dika'aak, bi    waabee See  j  le M  n Mot ndiindil pe kyee mb   eghen      Z  eb mebwala. Bi    waabee ny   ezye k   eguid t   gwoo.»

65 E di'enek, w   gwaa, boo ghaa-Z  eb z  nyaa ekaad be  , ny      booz  ke n    : «Ny   eelee Z  eb! Mena tokap   ne gwyes n    , mot z  le   mena sa ny   di esa   ! Bi eegwak ebyas ee ny   byasal Z  eb   .

⁶⁶ Biyø kake dáá?» Bøø djas eezøboøza náá: «Nyø
é nø ndjø, nyø goka é nø øsyøe.»

⁶⁷ Bhii tak, bε eezεsε nyε mεtel é bhwoob, bε moo tu nyε ne ekutupo. Bεdhiiti bot moo tin epak nyε mεbhεz.

⁶⁸ Bœ nœ nœ náá: «Naŋa! Wøy Mesia, yε é zemyak Wø?»

Pyεed eezekeela Yezu

⁶⁹ Pyeed nadi é ndiindil pe kel tō ebese. Dhiiti moma nadi esa mesa tō ndjaa boo ghaa-Zeeb o, zetiila pe daa le. Nyé é boozéke ne ne náá: «Way pe, wō nadi é, bi ne Yezu, mot Ghalile yenék.»

⁷⁰ Wogwaa, Pyeed zeswonan. Nyéy náá: «Mé ààgu sa wó di kwyel elii'enek.»

⁷¹ Bhii tak, Pyeeed eezeswoola di tó peeb ebeseε, tó ketyaa pe eniel. Tin, wə gwaa, dhiiti moma mesa baazegwyak nyε. Moma tak eezelεε ne bot ε nadi tin o náá: «Mot'ak nadi é, be ne Yezu, mot Nazalét.»

⁷² Tin, wə gwaa, Pyεed baazekela Yezu kela sis, nyε eetuwal myoŋ ne mesoŋ ne din ε Zεeb náá: «Mε lεe bin é tsεetse náá, mε ààgu mot'enék.»

⁷³ Bhii tak, bot ε nadi é di'enek be ne be noo eezetiila pe Pyeed nadi é, be eezake ne ne náá: «Ye é tseetse! Wó é mot'oo, etee náá, elii ε lo epelyaal pe kyee del wó dus ε.»

⁷⁴ E di'enek, Pyεed eezεben gwood, kela. Nyε é bookalal: «Zεeb Mεkaake! Mam ààgu mot bi di eke'enj!» Batsa deenek, kuu εsok eezεkók.

⁷⁵ Tin, Pyεed eezetaala sa Yezu naleε nyε ε: «Esok nε kuu nε kɔk, yε aabela ɛ, wɔ eezeeswonal mε esok elεl». E di'enek, Pyεed eezεwyis, tó, nyε moo tin edje εbuεpe.

27

Bε eezetó nε Yezu sok bhwoob ε Pilat

¹ Tó ghooghom melem, eboo beghaa-Zeeb, ne
bepaa ε eYuda zokazeseega. Tó zeega tak, be nag-
wakel é náá, be neegó Yezu.

² Be eezemēt nyē, kōl nyē mēmbo, zēnōo nyē, tō nē
nē pē daa Pilat mot nadi kukuma dēl o.

Esyee ε Yudas

³ Dáa Yudas, mot naka nyε gha nagwak náá, Yezu eemεtaa étep nyε neekεgóaa ε, ye nabε é, nyε naadyeebadje lyem mεbe. Tin, nyε é bookanoo efalanga mεkam-mεləl e epata ee eboo begħaa-Zεb, ne bepaa ε eYuda nadje nyε ε, nyε eekεbulal yε.

⁴ Nyé é boozelée nōo náá: «Mé eekwyé ndjé! Mé ee-myaal náá, mé eeka mot baa gwyés nyé góaa!» Bot binok é boozebóza ne ne náá: «Yenek àkagwyák bisó, ye gwyák é wóy.»

5 Wō gwaa Yudas zokanōo epata binek, mwas tō Ndjaa-ebuwa. Bhii tak, nyē eezetō, ketiñal kel é tsuñ yeeda.

⁶ Bot ε nadi kɔ eboo bəghaa-Zεeb ɔ é boozetek epata binek. Boo náá: «Etsi bina lεε é náá, mbi epata dáak àágoka ne εbaakεkwomaa tɔ di epata di ekwomaa tɔ Ndjaa-ebuwa ε. Eteε náá, yenek moo é epata e ghiya.»

⁷ Bhii b  nazegwakel  , b    boozeno  epata
binek, k b m pyeeb m el m b he m  dyak. Be
nab m y    et p ye needi, di m vit m  b djo .

⁸ Etep tak ε, bε naget pyeeb tak «pyeeb ghiya», kεkum dɔɔ ne dwoo pan mos'ak.

⁹ Djas yenek nasael ይ dää ngoolel-mekpa ε Zeeb Zelemi naleε ፖ: «Bε eenoo boo efalanga mekam-mel el epata binek, metan me bot ε Yisael nazetinjal kō esu ε le ε.

¹⁰ Tin̄, b̄e é boozēnōo epata e tak, b̄om yε ne pyeeb
ε m̄el m̄ebhe m̄e dyak, d̄áa Ghεñ naleeε me ε*.

Yezu sok bhwoob ε Pilat

11 Yezu eezépéaa pe daa kukuma. Pilat eezédzi nyé náá: «Wó é mëkoozi me eYuda?» Tin, Yezu eezébëöza náá: «Wóy, wó emet eelëe!»

12 Bhii tak, dää eboo begħhaa-Zeb, ne bepaa eYuda nakadi esu nyet zukamwaa ne etep ε, nyet nabε ē àabbøza ne noċċ.

13 Pilat eezéke né né náá: «Wó ààgwak mepita me
bé di epit wó yenek é?»

¹⁴ Tinaak, Yezu kadi é ààbóóza bε εkpa wat. Kukuma naadyeebadjoka nε dáa Yezu nadi gwyem, ààbεε nuub ε.

Be eezepéé Yezu epéé e esyee

15 Esok djas yii eYuda nadi ebebəl εbyoŋ ε Pak ε, ekukuma bɔɔ nabebε é ne mεfulu me εpel ε mot membok ngɔt yii εdhuu ε bot aasée ε, da nyε é wyiselaan ε membok.

16 E di tak, ta membok, ye nabé é ne dhiiti ngék mot membok. Din e le nabé é Yezu Bhaalabas.

17 Pilat é boozedji edhuu ε bot ε nadi tin o náá: «Bi kwyel náá, me bet bin zε? Yezu Bhaalabas “ooho” Yezu, mot di djóoa Klisto o?»

18 Tin, Pilat nadi egu náá, Yezu nametaa é, etee náá, bę nabę é nę mbee lyem nę nę.

* **27:10** Zal 11.12-13; Zel 18.2-3; 19.1-2; 32.6-15.

¹⁹ Dáa Pilat nadi kɔ bóó epéé bε ε, myεl zokadhis nyε bhaadal náá: «Sa wɔ ààsa mot epiki yenɔk εbiyo, etεε náá, mε eedyeebazuk é pum'ak mos tɔ dhyam kɔ εsu ε lε.»

20 E di'enek, eboo beghaa-Zeeb, ne bepaa ε eYuda
moo tin ebetal εdhuu ε bot, be lee ne Pilat náá, nyε
wyisal be Bhaalabas, da be ε gó Yezu.

21 Wō gwaa, kukuma Pilat baazēdji bē náá: «Tōbot εbá bak, bi kwyel náá, mē bet bin nwyaa?» Edhuu ε bot binék kabulal é náá: «Bhaalabas.»

22 Pilat é boozebaadji be náá: «Me sa dáa ne Yezu di djóoa Klisto ε?» Be kabooza ne ne náá: «Bema nyé kō melaaba!»

²³ Pilat eebaadji bε náá: «Yaa etεp e εbiyo nyε sa?» Wø gwaa, bε baazetsim εlyelεpe: «Bema nyε kø melaaba!»

²⁴ Dáa Pilat nabee náá, bot nadi enenal ε, nyε é boozεnøø medii, gwyii membø me é mis edhuu ε bot binøk, nyε é boozεke ne nøø náá: «Tep esyee ε mot'ak ààkagwyák me. Ye kagwyák é biyø be εmet!»

25 Edhuu ε bot ε nadi tin ε zokazεbøøza náá: «Beta náá, esesee binek djas kwyε kó elo bis ne kó elo e hæn bis!»

26 Tin, Pilat é boozewyisal bε Bhaalabas, é di'enek nyε eezelwom bε, bε bi Yezu nε eghwyεs, bhii tak, nyε eezedjε bε Yezu, étεp bε neekεbem nyε ko melaaba.

Esodja εpeduk Yezu

27 Esodja ε Pilat zokató ne Yezu tɔ εbesee pe daa kukuma, é di'enek, be eezewa nyε kuku εbwak.

28 Be eezesø nyε kaad nyε nabøt ε, bhii tak be eezεbet nyε ndjookuwa na tøobelaa.

29 Tin, be eezənəo leę le megək, pyeed nyę kətə məkoozi ne ye. Wə gwaa, be səm nyę ye ε é lo, be eezəsek nyę məo le ghwaazok é mbə eghenj be. Bhii tak, be eezəkwyit məbon sok bhwoob'ε, be moo tin eduk nyę. Bəo ne ne náá: «Bis eeswos wə, məkoozi mə eYuda!»

30 Be moo tin esee nyε metel é nyel. Be eezedek mao le ghwaazok nyε nadi ne ye é mba ε, be eezemyak nyε ne ye é lo.

31 Bhii bε nasalal εduk nyε elyelεpe ε, bε é boozεdis nyε ndjookuwa bε nazebet nyε é, bε ee-baazεbet nyε ekaad ee nyε nadi nε yε sok ε. Bhii tak bε eezεtó nε nε étεp nyε neekεbemaa kɔ melaaba.

Yezu eebemaa ko melaaba

32 E għej bie nadi ewwis kā del ε, wō gwaa, bie zeboma ne dhiiti mot del Silen. Din ε mot tak nabie ē Simoñ. Tin, esodja ē boolwom nyę ne bhel náá: Nyę kwyee Yezu ē ebeep melaaba.

³³ Tin, bε eezεkum é di bε nadi edjoo: Ghologhota ε. Din ε tak kwyel εlεε: «Di Bhabho Lo».

³⁴ E di'enek, be é boozedje Yezu mənyok puuza ne dhiiti sonok mənyan na gwyee-gwyee. Bhii nyə nabowal ε, nyε é boozəpεε eđe yε.

35 Bhii tak, bε eezεbem nyε kɔ melaaba. Bot ε nadi tin o é boozεkaa ekaad bε, bhii bε nasa εgwyeeeg étep bε neeséε mot aanɔɔ ekaad e tak o.

³⁶ Bhii tak, bε eezεdisi tin ebaal Yεzu.

37 Be nabé é, be eekwyal kó lo'ε, kó eko ε melaaba meso me nyε nagóaa étep tak ε. Ye nakwyalaa é náá: «NWYAK É YEZU, MĘKOOZI MĘ EYUDA.»

38 Bédhiiiti bot ε εzεm nε etuub bεbá naabemaa é yøbø melaaba dwoo tak wat, ngøt pe mbø eghεn ε Yezu, nwyak tak pe mbø εmyεl ε le.

³⁹ Bot ε nadi edhaa tin ɔ, bε nadi elee nyε, nε
εsyaal elo.

40 Bœ nœ nœ náá: «Wœy mot di ekwyel ewaaz kok Ndjaa-ebuwa, da bhii tak, wœ é baawyel yœ bhii mœlu mœlœl œ, tsika nyel'œ wœ emet. Yœ bœ náá, wœ é Mœn Zœeb œœ, sula kœ mœlaaba!»

⁴¹ Doo ne eboo beghaa-Zeeb, ne beghaa ε mekana
me etsi, zenoo bepaa ε eYuda moo tin eduk nyε. Boo
ne ne náá:

42 «Nyε εpetsik bot ε sis, nyε tok ne ghwyil
etsik nyel'ε nyε emet! Ne tsεetse náá, ye é nyεy
é di mεkoozi me Yisalael é? Nyε pookokasul kó
melaaba étep mena needumka koŋ ne ne.

43 Nyε naadyeebadum kon'ε ne Zεeb, nyεy batake náá: "Mε é Mɔn Zεeb". Tin, yε be náá, Zεeb ne kwyεl nyε oo, nyε katsik nyε é di'enek nenak!»

44 Bot ε εzém ε nadi mbema é mengwoob ε Yezu
ɔ, moo tin ebaalee nyε pe mεkpa mε wat tyee bot ε
esok nadi elee nyε ε.

Esyee ε Yezu

⁴⁵ Dáa ye nakum kuku mwos ε, wə gwaa,
εgwytok zegwyiidela kə eko ε bəs djas, məghomla
menek naabɔya mewala melel.

46 Tin, é għejn ye nadhaa mewala m'el bhii kuku mwos ε, wə gwaa, Yezu zebbo boo tsim: *Eli, Eli, lema sabatani?* Ye kwyel eleξé ē náá: «Zeeb Saag'am, Zeeb Saag'am! Etep yé wə bet mɛ mɛ emet deenek?»

47 Bedhiiti bot pak bot ε nadi tin ɔ, zokagwak dáa Yezu natsim ε. Be é boozéke ne beso bɔɔ náá: «Gwakeka! Nyε εpedjoo Eli!»

48 Tin, mot ng̊t pak'ɔɔ eez̊ewyis kaab, kɛnɔɔ pes kaad, zɛkɔl é bil le ghwaazok, duu tɔ m̊enyok m̊e na bwaaz-bwaaz, nyɛ eesɛeb Yezu ye ε, nyɛ needɛ.

49 Tin, wə gwaa, bədhiiti bot zokake náá: «Bwooda, mena pookobeeka neghu Eli é waazyε, zədis nyε é melaaba.»

50 Bhis yenek, wə gwaa, Yezu baazəbo boo tsim,
bhii tak nyɛ zəsil eswos.

51 E di'enek wat, wɔ gwaa, boo lεmbε nadi tɔ Di na Dεε ε Zεεb ε zokazenyεε kuku tak kan pe εko kεkum pe si. Baɔ dheeegel, mεkok bel,

52 mevit diiel. Wɔ gwaa, bot εbuεpe nagwyε bօo edum konj ne Zεeb ɔ zokagom.

53 Boo zokawyis tə m̄evit, bhis əgom ε Yezu, boo zokani tə Yeluzalem del ε na d̄ee, ye nabε é bot εbuεpe nabee bε.

⁵⁴ Kukuma tɔ lɔɔg esodja nɛ esodja ee nadi tin ebaal Yezu ɔ naabee dáa bɔs nadheegel ε, dɔɔ nɛ edjema djas nasael tin ε. Boo bwoo naazesa bε εlyelepe, bε é boozεke náá: «Tseetse, nyε nabε é Mɔn Zεeb.»

55 Bεtε nε boa nadi é tin, bωo ebee εtsetaεpe sa naséε ε. Boa tak nadidi é, bε nε Yezu, kana pε Ghalile. Mesa mωo nabε é εkwyee ε Yezu.

56 Pak boa ε tak, ye nabε é: Maali, moma dεl Makdala, Maali nyεeg ε Zak bε nε Zozef, zεnøø nyεeg bøø Zebedε.

Muu ε Yezu eekewaaa tɔ εvit

57 Dáa ye nabε dwoo moo bikoko ε, dhiiti kuma mot dεl Alimate zokazyε, din ε le nabε é Zozef. Nyε nabaabε é ngöt tø bødjekel ε Yezu.

58 Wø gwaa, nyε zokató pε daa kukuma Pilat, kewaab muu ε Yezu. Tin, Pilat é booke náá, be dje nyε muu ε Yezu.

⁵⁹ Tin, Zozef é boozenoa bes bheeza na puu, pil muu e Yezu tō tak.

60 Wɔ gwaa, nyɛ zokanɔɔ muu tak, kewa ye tɔ ɛvit
ɛ nyɛ nakpak tɔ bat ɛkok ε. Nyɛ é zokabinjal boo ɛkok
ε be NASA étep be neediyal ɛvit ε tak ne yɛ ε. Bhii tak,
nyɛ eezɛnɔɔ nyel, sik, tɔ pɛ ndjan'ε.

⁶¹ Tin, kabela é, Maali, moma del Makdala ne nwyak Maali nadi ebee di bε nawa muu ε Yezu o.

Esodja ee nadi ebaal εvit ѕ

62 Elu εwat bhii tak, ye nabε é dwoo saba. Eboo bεghaa-Zεεb ne eFalizyε zokazεtó kesεεga pe daa Pilat.

⁶³ Bɔɔ ne ne náá: «Gheŋ, ye bɛ é bis eetaala náá, na ghaa mekɔŋ menɔk, é gheŋ nyɛ nadi, nyɛ dinaa ne tsik ε, ye nabɛ é, nyɛ naaleε náá: “E gheŋ mɛ aagwyε ε, mɛlu mɛlɛl bhii tak, mɛ waagom.”

⁶⁴ Ye goka é, wə lwom bot náá, bε kεbaal εvit mεlu
meləl, etee náá, bεdjekel bε é nε ghwyil εzεdjii muu,
tó nε yε, da bε é kake náá: "Nyε eegom!" Tin, mεkəŋ
menek é waabaagék dhaa-dhaŋak yii nabε sok ε.»

⁶⁵ Pilat é booke ne nōo náá: «Beeka esodja étep ekəbaal é. Tóka, kəbaal evit dáa bi di ekwyel ε.»

66 Bhii tak, bε eezetó, kεkoobal dáa bε aakebaal evit ε. Be é boopyet εkok é εbe ε evit ε tak εlyelepe. Esodja é tak eezenzø mεnyel, disi tin é ngwoob εvit.

¹ Dáa dwoo saba nadhaŋ ε, kεŋ tɔ mεlem mε dwoo mεkεn mε yenga, wɔ gwaa, Maali moma dεl Makdala, nε nwyak dhiiti Maali zεtó, kεbee εvit.

² Dáa bē kató é, bē kaseka é, bōs moo dheegelelyelepe. Fofop ε Għej nġot eedus pē tō gwoo, sul é bōs, nyε eezebiñal boo ēkok ε bē nadiyal ēbe ε evit ne yε ε. Bhii tak, nyε eezzeno nyel, disi kā ēkok ε tak.

³ Nyε nadi ε, εkasεpe dáa ngwyes bhi, ekaad bε mεpum dhaa nyel.

⁴Tin, esodja ee nazəbaal əvit ɔ, moo tin syeela nɛ bɛbebwoł, bɛ moo tin «gbegbagba» epwak nɛ bwoo, saa dáa bɛ sa.

⁵ E di'enek, wɔ gwaa fofop zokake nε nɔɔ náá: «Nàdika nε bwoo, mε nε gu náá, bi sanj é Yezu, mot nabemaa é melaaba Ⓜ.

⁶ Nyε tokape wak. Nyε eezegom dáa nyε naleε bin é gheŋ nyε nadi, nyε dinaa ne nen é di wat ε. Dha beeka di be nakel muu'ε ḥ.

⁷ Lelka, tóka, kélée nε bεdjekel bε náá: "Nyε eezegom! Nyε eetó, kεbwood bin pε Ghalile. Ye é penek ε bi aakεboma nε nε." Bhaadal mε kwyel mε neeléε bin ε, ye é yenek.»

⁸ E di tak wat, boa binək eezəwyis tə εvit, bəə zəsum kaab. Tə elyem bəə, ye nabə é nə bwoo nə məmyaala εlyelepe. Bəə zokasik kəgoola ləŋ pə daa bədjekel ε Yezu.

⁹ É di tak wat, Yezu zokazeboma nε boa binək. Nyey nε nɔɔ náá: «Mε eeswos bin!» Tin, boa binək eezetiila pε dáa Yezu, bε eezemet nyε é meko, bε moo tin nε eduwal nyε.

¹⁰ Yezu é booke nε nɔɔ náá: «Sa bi ààdi nε bwoo. Kεlεeka nε bɔn nyaag'am náá, bε tó pe Ghalile. Ye é penek ε bε aakεbee mε.»

Leη esodja ee nadi ebaal evit s

¹¹ Boa bink dinaa é ze, bedhiiti bot to esodja ee naneegaa étep ebaal evit o eezekum pe del. Be moo tin eleee eboo beghaa-Zeeb esesee ee nadhaa penek e djas.

¹² Bot ε nadi kə elo e bəghaa-Zeeb ɔ, nε bəpaa eYuda zokasεεga é kwan. Bhii bε nazegwakel ε, wə gwaa, bε dje esodja binək bεtε nε epata.

13 Bé eezéke ne nəo náá: «Bi lęe bot ε náá: "Bedjekel bε eezyε é pum, zedjii muu mot'oo, biso é egó."

¹⁴ Tin, kukuma yen ε gwak oo, yε aanàkwaasa sonok, etεε náá, bis é waagu dáa bis aasil nyε lyem ε. Bis é waasa náá, bi nàbelə etεp pε di mesa men.»

15 Esodja é tak é boonoo epata é tak. Sika be nakasik é, be é bookesa dáa be nalee be náá, be sa ε. Deenek, ye nabé é menduk me etep binek naagék tó melo me eYuda djas, kékum dwoo pan mos'ak.

Yezu eezetel nyel nε bedjekel bε

¹⁶ Bédjekel bε kam nε ngöt nalik ɔ, nadi etó pε ze Ghalile, pε kɔ etsok ε Yezu nalyo bε ε.

¹⁷ Dáa bε nakum ε, bε eezεbee nyε. Bhii tak bε moo tin eduwal nyε. Ye kabela tin é, bεdhiiti nadi é, ne meso tə elyem bəo.

18 Yezu é bootiila pe be nadi é, nyε é booke ne nωá náá: «Ye nabε é, Zεεb eedjε me eghεŋ ne mεbwala me djas pe tō gwoo ne kω bɔs.

¹⁹ Deenek, táká pę daa bot ε membyak djas di kə
eko ε bɔs ε, da bi é kesa náá, bɔɔ djas liigel, da bę́ é di
bedjekel bam. Duuka bę́ Zeeb nę́ din ε Seeg, nę́ Mon,
nę́ Sisim na Dę́e.

Mb  e Bhaadal t   M  kana    Matye 28:20cxxiiMb  e Bhaadal t   M  kana    Matye 28:20

20 Lyoka b  , b   k  looba n   eses   djas m   nalyaal bin   . Tin, bi    waabee n    , mena waadika lo  g wat m  lu djas, k  kum dwoo b  s'ak aabook  si   .»

Bekwel
Bekwel: Bekwel (New Testament)

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bekwel

Contributor: Wycliffe USA

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Apr 2025 from source files dated 26 Apr 2025

93bbeee1-b255-555f-8c39-01878a3cad57